

»Буковина« виходить
1. (13.) и 16. (28.) кожного
мѣсяца.

ПРЕНУМЕРАТА

платна въ Чернівцяхъ
выносятся:

на цѣлый рокъ 3 зол. — кр.

» півъ року 1 » 50 »

» третину » 1 » — »

Поодинокі числа 15 кр.

БУКОВИНА.

Часопись політична и наукова
для народа руского.

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИ-
СТРАЦІЯ »Буковины« зна-
ходиться въ Чернівцяхъ
(Улицы Липиной ч. 29), куда
всѣ дописки адресовати на-
лежитъ.

Цѣло- и піврочні пред-
платителѣ доставляютъ въ каж-
дый 3. числомъ премію.

ОПОВѢЩЕНІЯ и ПРИЛОГИ
обчисляютъ ся якъ найде-
шевше.

Архикнязь Рудольфъ въ Галичинѣ.

(Дальше.)

Зъ Ряшова выѣхавъ поѣздъ двѣрскій до Ланцута, де задержавъ ся коротко. Зъ Ланцута поѣхавъ Архикнязь повозомъ до гр. Альфреда Потоцкого въ Юлинь; тутъ ѣдбуло ся по ѣздѣ о 7 годинахъ коротке польоване.

Дня 2. липня о год. 1½ пополудни поѣздъ архикняжій станувъ на дворцѣ въ Ярославѣ. Тутъ промовивъ маршалокъ рады повѣтовой гр. Вол. Козебродскій въ языцѣ польскомъ и рускомъ, представивъ членовъ пов. рады ярославской, а опѣсли депутаціи иншихъ радъ повѣтовыхъ. Архикнязь розмовлявъ и зъ интеллигентными членами радъ и зъ селянами. Дальше представляли ся духовенство обоихъ обрядовъ, уряды и школы. Депутатовъ селивъ зъ Угнова (повѣта равского), убранныхъ въ жупаны и въ великій сивы шапки баранковй, казавъ Архикнязь окремо собѣ представи и розмовлявъ зъ ними. Въ той хвили стройный хоръ заспѣвавъ прекрасне «многая лѣта!»

Мѣсто Перемышль було дуже красно пристроено на повитане Архикнязя. Кн. Сапѣга витавъ Архикнязя въ трехъ языкахъ: польскомъ, рускомъ и нѣмецкомъ. Зъ Перемышля удавъ ся Дост. Гость повозомъ до Красѣчина въ гостину до кн. Сапѣги. Тутъ ѣдбувъ ся ѣздѣ, до которого засѣло звышъ 40 особъ, мѣжъ тими еп. Ступницкій. Хоръ рускій зъ Перемышля заспѣвавъ «многая лѣта» а опѣсли по тоастѣ кн. Сапѣги въ честь Архикнязя имнь народный.

Въ Городку поѣздъ задержавъ ся 8 минутъ. Архикнязь розмовлявъ тутъ зъ рѣзными представленными ему особами. Музика була зъ Любѣни. Ставъ городецкій бувъ пышно освѣтлений.

Межи Мишаню а Зимноводою уставлений бувъ ппалеръ зъ смолоскинами, а на поляхъ палено огнь и стрѣляно зъ мездѣровъ.

Три днѣ гостивъ у себе городъ князя Льва и столица цѣлого краю Высокого Гостя и три днѣ красувавъ ся въ святочнѣй одежи, яку на той часъ прибравъ, а котру годѣ зѣ всѣми подро́бностями описати.

На ратуши повѣвали крѣмъ хоругви австр. такожь хоругви червоно-бѣлы и одна сино-жовта; «Народный Дѣмъ» бувъ украшений хоругвою австрійскою и сино-жовтыми хоругвами, а понадъ воротами уставлений бувъ транспарентъ. Дѣмъ, де мѣститъ ся львѣвска рада повѣтова, при ул. Чарнецкого бувъ украшений сино-жовтыми драперіями, а на балкѣнѣ уставлено написъ польску и «Многая лѣта.»

Середъ пышно пристроеныхъ улицъ переходжува-лась дуже численна публика а особливо звертали на себе увагу селяне приспѣвши на торжество въ строяхъ своихъ сторѣнъ. Нашъ Гуцулы, де лишь появились, выкликували всюды велике зацѣвкване и згромаджували около себе въ одной хвили величезну товпу народу.

Точно о годинѣ 9. и 55 минутъ дано знакъ, що поѣздъ двѣрскій заѣзджаетъ на дворець а музика заграла тогды австрійскій имнь народный. Рѣвночасно дано такожь знакъ ракетѣю а зъ цитаделѣ оповѣстили 24 выстрѣлы арматный приѣздъ Архикнязя а зѣ всѣхъ церквей роздались звуки дзвѣновъ. Передъ перѣонъ заѣхавъ поѣздъ украшений святочно зеленею и хоругвами а зъ него высѣвъ Архикнязь Рудольфъ въ супровѣдѣ намѣстника п. Залеского и гофмистра гр. Бомбелеса. На перѣонѣ роздались грѣмкы оклики «Нехъ жие!» и «Многая лѣта!» Архикнязь убранный въ галевѣмъ униформѣ генерала розклѣнюючись привѣтно на всѣ стороны повитавъ насампередъ головно-командующого кн. Віртембергъа, ѣдобравъ рапортъ и звернувъ ся зарязъ до почетной компаніи а оглянувши ея войшовъ середъ грѣмкихъ окликѣвъ до салъ, де ему заразъ представлено князѣвъ церкви. На перѣонѣ тымчасомъ не уставали оклики а присутній тамъ въ депутаціяхъ Русины-селяне почали спѣвати многая лѣта.

По представленю князѣвъ церкви звернувъ ся маршалокъ гр. Тариовскій до Архикнязя и промовивъ слѣдующими словами:

«Ваша ц. и к. Высѣкобѣсть зволятъ призволи, щѣбы я при повитаню въ столицѣ краю, привязаного до Монарха и Его дому такъ многими звязями почитанія и вдячности, сповнивъ наймилѣйшій обовязокъ, высказуючи тутъ знову тѣ самы незмѣнны чувства. Жи-

телѣ цѣлого краю витають В. ц. и к. Високость зъ найвысшою радостію. Чувство вдячности то найсильнѣйша звязъ, що сполучує народы зъ престоломъ монарховъ, а чувства ті дѣйсно не можуть бути нѣгде щирѣйшій, горячѣйшій, якъ въ нашомъ краю, одъ тыхъ жителѣвъ, котрі яко новий доказъ найвысшой ласки святкують нынѣ прибуте В. ц. и к. Высокости, котрі зъ щедрої руки найдостойнѣйшого О́тця одержали вже тільки добродѣйствъ.

(По руски). Тому-жъ чувствомъ незгасної вдячности край нашъ славить того добродѣя, підъ котрого справедливимъ скинтромъ всѣ народности дѣзнають о́тцівскої опѣки — всѣ знаходять условія жити и розвою.

(По польски). Нехай Всемогучій благословить и береже В. ц. и к. Високость на славу и потѣху Пануючого Дому а такожъ и для щастя австрійскихъ народѣвъ. Его ц. и к. Високость Архикнязь Престолонаслѣдникъ най жие!»

На то одповѣвъ Архикнязь по нѣмцки: «Дякую дуже за сердечне принятє и повторю на ново, щомъ сказавъ уже пану маршалкови краю въ Краковѣ, що я прийшовъ сюды зъ найгорячѣйшими симпатіями для краю и найтеплѣйшими симпатіями для обохъ народностей, що сей край замешкують. Коли можливо то сї симпатіѣ збѣльшились въ наслѣдокъ истинно сердечного и сердце здобуваючого принятї, яке найшла моя жена до Кракова а я на всѣхъ мѣсяцяхъ и одъ усѣхъ верствъ населенїа ажъ доси. Можу васъ, мои панове, завѣрити, що не пропущу, щоби не освѣдчити се все у стѣлѣ престолу, де Вы, якъ знаєте, найтеплѣйшу симпатію маєте. Дякую Вамъ ще разъ.»

На сю одповѣдь роздалися знову грѣмкі оклики: Слава! Нехъ жие! Многая лѣта!

Архикнязь подавъ одтакъ руку маршалкови, попрощавъ всѣхъ и вийшовъ зъ салѣ, а всѣвши до двѣрського поѣзду поѣхавъ черезъ алею освѣчену дуже ясно свѣтломъ електричнимъ ажъ до тріумфальныхъ ворѣтъ. Скоро лишъ Архикнязь тутъ высѣвъ, роздалися зъ цитаделѣ знову 24 выстрѣлы зъ пушокъ а президентъ мѣста промовивъ до Архикнязя вытаючи его именемъ мѣста.

По одповѣди всѣвъ Архикнязь до двѣрського екипажу и поѣхавъ дальше прекрасно освѣтленими улицями до намѣстництва.

Въ повѣ години по приѣздѣ Архикнязя до намѣстництва розпочавъ хоръ зложенный зъ кѣлька сотъ особѣвъ кантаты Насампередъ одспѣвано польску кантату композиціѣ варшавского музика Зигм. Носковского, слова написавъ Ст. Россовскій. Опѣсля одспѣвано руску кантату композиціи проф. А. Вахнянина, слова Володимира Масляка.

Руска кантата зробила на всѣхъ присутныхъ далеко бѣльше вражене якъ кантата польска. По скѣнченю кантатъ призвавъ Архикнязь проф. Вахнянина до себе и сказавъ ему, що кантата его ему сподобалась, що есть дуже мелодійна и що була зъ преци-

зією виконана. При тѣмъ спытавъ Архикнязь, чи польску кантату спѣвали Поляки а руску Русины, на що п. Вахнянинъ одповѣвъ, що одну и другу кантату спѣвали такъ Поляки якъ и Русины разомъ. Одтакъ зволнивъ Архикнязь одобрати зъ рукъ композитора партитуру кантаты а зъ польской кантаты одъ п. Носковского вытягъ фортепиановый.

Ледви притихли спѣвы, якъ зъ горы одъ стороны костела Кармелитѣвъ рушивъ похѣдъ зъ смолоскипами и рѣзнобарвными лампіонами. Архикнязь явивъ ся на балкѣнѣ въ окруженю п. намѣстника, кн. Віртемберга и другихъ достойникѣвъ. На видъ найдостойнѣйшого Гостя роздали ся зѣ всѣхъ сторѣнъ грѣмкі оклики а „Нехъ жие!“ и «Слава!» соперничили довго зъ собою, доки ихъ не заглушили „Виват-ы!“

Въ недѣлю дни 4. л. червня о 9 год. рано бувъ Архикнязь Рудольфъ на богослуженю въ латиньскѣй катедрѣ. По службѣ Божѣй вернувъ Архикнязь назадъ до резиденціѣ и тутъ принимавъ власти и депутаціѣ.

Потѣмъ Архикнязь, зробивши визиты намѣстникови п. Залескому, герц. Віртемберговѣ и гр. Альфр. Потоцкому, выѣхавъ до храму св. Георгіа. Цѣла площадь святоюрска була вкрыта народомъ зъ рѣзныхъ сторѣнъ краю. Передъ палатою уставили ся братства зъ процесіями. Палата митрополіча и вхѣдъ до храму були красно пристроєні. О год. 1½ прибувъ Архикнязь. Загудѣли дзвѣны. Хоръ питомцѣвъ заспѣвавъ имнь народный. Митрополитъ окруженный капитулою повитавъ Архикнязя короткою нѣмецкою промовою и попровадивъ до отвореныхъ царскихъ вратъ. Митрополитъ одправивъ короткій молебень и удѣливъ Архикнязю благословенія. Хоръ питомцѣвъ одспѣвавъ «многая лѣта!» Зъ храму удавъ ся Архикнязь до салонѣвъ митрополита и забавивъ тамъ кѣлька минутъ. Передъ 2 год. Архикнязь одѣхавъ при спѣвѣ питомцѣвъ, гомѣнѣ дзвѣнѣвъ и гучныхъ окликахъ «слава!»

Потѣмъ Архикнязь одвидѣвъ катедру ѳрменьску. По год. 2. звидѣвъ Архикнязь мѣскій музей промысловый въ ратуши, опроваджуванный гр. Володим. Дѣдушицкимъ, вписавъ свое имя въ памятку книгу и принявъ на памятку выдане музея: «Взоры промыслу домашнего на Руси.» Тутъ же въ ратуши Архикнязь звидѣвъ и школу для промыслу артистичного. Опѣсля Архикнязь удавъ ся до монастыря оо. Василянъ (надпрограмово). Рѣвножъ коротко забавивъ Архикнязь въ жидѣвскѣй божици.

Въ «Народномъ Домѣ» прибранѣмъ дуже красно и заповненѣмъ Русинами зѣ Львова и зъ цѣлого краю одъ входу ажъ до салѣ повитали на долині Архикнязя хлѣбомъ и солею о. Делькевичъ, инж. Гавришкевичъ и д-ръ Король, и повели на гору до великой салѣ при звукахъ красного спѣву народного имну. Коли Архикнязь дѣйшовъ до приготованого для него трѣну, то Митрополитъ выголосивъ довшу промову до него, зазначуючи лѣольность, вдячность и преданность галицкихъ Русинѣвъ для Монарха та династіѣ, и просивъ Престолонаслѣдника, щоби и онъ бувъ опѣкуномъ правъ

и свободъ рускои народности. Архикнязь одповѣвъ: «Передовѣмъ приймѣть, О. Митрополитъ, мою подяку за хорошій слова. Дякую вамъ всѣмъ за сердечне принате. Мы знаемо дуже добре цѣсарску вѣрность руского народа зпробовану въ добрыхъ и злыхъ дняхъ. На многихъ поляхъ битвы доказали се Русины — божь именно бравй полки були руского походження. Можете бути переконанй, що Мы односномо ся на завсѣгды зъ найтеплѣйшимъ замилованемъ и симпатією до вашого историчного розвою, вашихъ переданъ, вашого літературного скрѣплення. Бодай оба братній народы замешкуючий сей край въ согласнѣй праці культурный вспирали поступъ и разомъ для добра сего краю а зъ тымъ и державы трудили ся. Дай сего Боже! Кличу до васъ у вашѣй мовѣ: Рускій народъ най жие «Многая лѣта!»

Всѣ важнѣйшй уступы говоривъ Архикнязь зъ видимымъ притискомъ. По своѣй одповѣди Архикнязь зѣйшовъ одъ приготованого собѣ трону и одбувъ серкль, розмовляючи зъ представителями товариствъ священниками и селянами (зъ ческа). Мѣжъ иншими Архикнязь говоривъ зъ д-ромъ Ом. Огоновскимъ (пытаючи его, що викладає на университетѣ), зъ сов. Бережницькимъ (пригадавши ему, що бачивъ ся зъ нимъ въ Криковѣ), зъ пос. о. Сѣчиньскимъ (запытавши его, кѣлько лѣтъ уже посломъ и зъ котрого повѣта, и сказавши, що буде мати нагоду побачити его ще въ Тернополи), зъ крил. Малиновскимъ, Делькевичемъ, Б. Дѣдицкимъ, Ю. Кмицикевичемъ, авторомъ тексту рускои кантаты Вол. Маслякомъ и др. Селянъ пытавъ якъ ся мають, чи зъ далека, чи котрый служивъ у войску и т. п. Обѣйшовши пѣвкругъ Архикнязь вернувъ ще до трону, оглянувъ молотокъ и кельню, котрыми въ 1851 р. цѣсарь Францъ-Іосифъ І. закладавъ угольний камѣнь пѣдъ «Народный Дѣмъ»; дальше ленту, котру въ 1848 р. вышила бабуня Его Архикни. Софія для руского полку охотникѣвъ, и планы другой городской церкви, а потѣмъ вписавъ свое имя до памятной книги по нѣмцѣки.

Опѣсля Архикнязь удавъ ся звидѣти руску гимназію, умѣщену въ Народнѣмъ Дѣмѣ въ товариствѣ Митрополита, намѣстника и др. Архикнязя повитавъ директоръ сов. о. Ильницькій и представивъ професорѣвъ, зъ котрыми Архикнязь розмовлявъ. Ученикъ зъ VII-ой класы Косъ выголосивъ дуже красно нѣмцѣку промову до Архикнязя. Архикнязь звернувъ ся до Коса зъ кѣлькома запытанями, бувъ дуже вдоволеный зъ приняти и вписавъ свое имя до памятной книги.

По промовѣ Коса молодѣжь заслѣвала грѣмке и стрѣйне «многая лѣта!» П. намѣстникъ приступивъ такожь до Коса и сказавъ ему, що его промова була дуже добра, а адъютантъ Архикнязя г-р. Бомбель, будучи пѣзнѣйше въ польскѣй гимназіѣ, ще тамъ хваливъ Косову промову. Опѣсля Архикнязь промовивъ ще до кѣлькохъ ученикѣвъ, а при прощаню стиснувъ руку директора гимназіѣ, сов. Ильницького.

Сердечно прощаний при выходѣ зъ «Народного Дѣму», одѣхавъ Архикнязь звидѣти въ сусѣдствѣ музѣй г-р. Володим. Дѣдушицкого.

Зъ черги одвидѣвъ Архикнязь стрѣльницю мѣску, а опѣсля удавъ ся на Высокій Замокъ, де бувъ устроеный ярмарокъ, мазурскй обжинки и гуцульске весѣле. Архикнязя дуже все то займало, особливо живописне весѣле гуцульске зъ гуцулами и гуцулками на коняхъ. Архикнязь власноручно принявъ коровай одъ «молодыхъ» гуцульскихъ на прекраснѣй деревянѣй тацѣ работы Шкрибляковой, и промовлявъ до нихъ по руски.

По поворотѣ зъ Высокого Замку одбувъ ся обѣдъ двѣрскій, на котрый зъ Русинѣвъ були запрошенй Митр. Сембратовичъ, ректоръ политехники Маринякъ и селянинъ, бувшій посолъ Ковбасюкъ. О год. 9. одбувъ ся великій равъ въ будынку соймовѣмъ. Запрошенныхъ було до 2000 осѣбъ, а явило ся тысячъ и кѣлькасѣтъ. Зъ Русинѣвъ бачили на равѣ мѣжъ иншими Митр. Сембратовича, еп. Целеша, сов. Бережницького, проф. Шараневича, д-ра Омеляна Огоновского, д-ра Олекс. Огоновского (котрый бувъ однимъ зъ господарѣвъ равту), проф. политехники Мариняка и Медвецкого, крилошанъ капитулы, посла Романчука, крил. Павликова и Малиновского, сов. о. Ильницького, д-ра Юл. Целевича, проф. Цеглиньского, пос. о. Сѣчиньского, пос. Охримовича, ректора сем. Бачиньского, редакторѣвъ чотырохъ политичныхъ часописей и т. д. Дамы явили ся въ припышныхъ тоалетахъ. Архикнязь прибувъ о год. 10 и забавивъ на равѣ пѣвъ години.

Третього дня передъ 7. год. рано Архикнязь выѣхавъ на оглядъ войска. О год. 1/2 10 Архикнязь звидѣвъ гимназію Францъ-Іосифа, а зъ ѣдтамъ удавъ ся до гр.-кат. дух. семинаріѣ на торжество положеня каменя угольного пѣдъ новый будынокъ. На улицѣ передъ семинарією стояли въ шпалерѣ братства церковнй зъ хоругвами и образами а одъ входу до мѣсця каменя угольного священники въ ризахъ. Яко гостѣ явили ся архіеп. Моравскій, Ісаковичъ и еп. Пузына, представителѣ властей, депутація рады мѣскои и пр. Коли Архикнязь прибувъ, весь народъ повитавъ его грѣмкимъ окликомъ «Слава!», всѣ три владыки рускй привели его до павильону коло каменя угольного, а пѣдчасъ того хоръ питомцѣвъ спѣвавъ имнѣ народный. По коротенькѣй ѣдправѣ митрополитъ подавъ Архикнязеву до пѣдпису грамоту. Архикнязь пѣдписавъ ся на нѣй по руски. Рѣвножь по руски пѣдписавъ ся и намѣстникъ; опѣсля пѣдписали ся всѣ три рускй владыки и латиньскй, маршалокъ краю, президентъ мѣста и др. Пѣдчасъ того хоръ питомцѣвъ спѣвавъ псалмы. Потѣмъ Архикнязь кинувъ кельнею вапна на камѣнь, ударивъ его золотымъ молоткомъ и притѣмъ сказавъ:

„Gott segne und schütze das ruthenische Volk und seine heilige Kirche! Многая лѣта!“ (Богъ най благословить и охоронить рускй народъ и его святу церковь.)

Пѣдъ конецъ на возгласъ Митрополита хоръ питомцѣвъ ѣдспѣвавъ многолѣтство Папѣ, Его Вел. Цѣсарю и Его Выс. Арх. Рудольфу. Митрополитъ подякувавъ Архикнязеву и завѣривъ его о вѣрности та преданности руского народу. Архикнязь стиснувъ

Митрополитови руку и при неумовкаючих окликахъ «слава» опустивъ семинарію.

Зъ ѡдтамъ поѣхавъ звидѣти синагогу при улицѣ Собеского, а потѣмъ удавъ ся до гимназіи нѣмецкой.

Передъ 1. год. Архикнязь прибывъ до Ставропигіи и удавъ ся до саль на поверсѣ, де була уложена выставка всякихъ старинныхъ писемъ, друкѣвъ и предметѣвъ Ставропигійскаго Института. При входѣ Архикнязя до саль принявъ его сеніоръ д-ръ Шараневичъ довшою промовою, поносячи значене Института и его цѣли. Архикнязь ѡповѣвъ: «Дякую Вамъ, Пане Старѣйшина, за Вашіи сердечніи слова и за хороше принятие. Я повторяю щеразъ заевнене, яке-мъ вже разъ высказавъ, що Мы щиро интересуемо ся вашою Цѣсарови вѣрною народностею, котра во всѣхъ часахъ доказала свою преданность къ трону. Се Мы дуже добре знаємо.»

Опѣсля Архикнязь розглядавъ всѣ предметы и выштыгувавъ ся, принявъ юбилейне видане Ставроп. Института въ прекрасной оправѣ и имя свое вписавъ въ панятну книгу.

Опѣсля Архикнязь зѡйшовъ до церкви Успенской, де повитали его Вир. Митрополитъ и парохъ крил. Павликовъ зъ священниками и братствомъ церковнымъ. Хоръ спѣвавъ имнѣ народный а Архикнязь поцѣлувавши поданный о. Павликовымъ хрестъ поѣйшовъ до царскихъ вратъ. По ѡдправѣ молебни Архикнязь розглядавъ образы, портреты и всякіи старинніи предметы церковніи и выштыгувавъ ся про все дуже цѣкаво. Поясненія давали Выс. Гостеви о. Павликовъ и п. Яковъ Савчинскій. Въ церкви пробувъ Архикнязь 15 минутъ.

Зъ ѡдси поѣхавъ Архикнязь до войскового казина. Потѣмъ удавъ ся Архикнязь до университета. Въ брамѣ повитали его ректоръ и деканы въ тогахъ. Въ авли промовивъ ректоръ д-ръ Пилять, а Архикнязь ѡповѣвъ межи иншимъ: «Бодай вамъ ся удало въ обохъ народностяхъ збудити духа; бо знане то сила, знане крѣпость. Старіи культурніи то народы, що заселяють сей край и тому буде ваша задача легка для добра вашего университета.»

Потому Архикнязь звидѣвъ закладъ Оссолинскихъ, бібліотеку и музей въ товариствѣ ин. Малецкого и кустоса Павловича, опѣсля школу народну им. Маріи Магдалины, политехнику, де повитавъ его ректоръ Маринякъ, а наконецъ стрѣльницю войскову.

На ѡбѣдъ двѣрскій того дня запрошено зъ Русинѣвъ: епископѣвъ Ступницкого и Пелеша, сов. Бережницкого и д-ра Шараневича.

Вечеромъ о год. 9 цѣле мѣсто зайняло ѡдъ рясного свѣтла плюминаційного.

Четвертого дня рано Архикнязь о 7 годинѣ опустивъ Львовъ, прашанный сердечно народомъ ѡдъ палаты намѣстничей ажъ до самого двѣрца. Архикнязь ѡдѣздивъ одушевленный принятиемъ у Львовѣ.

По дорожѣ зѣ Львова до Золочева витано Архикн. Рудольфа на кождой стации зельзницѣ окликами, саль-

вами и дзвонами. Вздовжъ шляху сяiane грѣмко кликали «слава!» и «многая лѣта!» На стацияхъ въ Задвѣрцѣ и Краснѣмъ поѣздъ задержавъ ся и Архикнязевіи представляли ся зѡбраніи представителѣвъ властей. На двѣрци въ Задвѣрцѣ принявъ Архикнязя хоръ селянскій имномъ народнымъ.

Въ Золочевѣ на двѣрци, пышно пристроенѣмъ цѣвтами, ожидали Архикнязя представителѣвъ властей и урядѣвъ, офицеры, духовенство и т. д. Зъ двѣрца поѣхавъ Архикнязь до мѣста, де при красно устроєныхъ триумфальныхъ воротахъ повитавъ Его бурмистръ промовою котру закончивъ словами: „Er lebe hoch! Niech żyje! Многая лѣта!“ Треба ще и то поѣднестъ, що на триумфальныхъ воротахъ була (противно якъ у Львовѣ) побѣчь польской написи такожъ и руска: Многая лѣта! Зъ Золочева выѣхавъ Дост. Гѣсть повозомъ до Сасова звидѣти фабрику паперу п. Вайзера.

Зъ Сасова завернувъ Архикнязь до Пѣдгорець, до старинного замку. О 12 год. въ полудне опустивъ Архикнязь Пѣдгорѣць и удавъ ся поѣздомъ до Пенякъ, Увагу бѣльшу Архикнязя звернули тутъ цѣлннй етнографичннй зборы гр. Дѣдушицкого, головно зъ промыслу домового руского. Пѣдъ вечеръ вернувъ Архикнязь черезъ Колтѣвъ, де витали его графы Баворовскій, и Сасѣвъ до Золочева. Народъ витавъ Выс. Гостиа всюды зъ щирымъ одушевленемъ. Духовенство руске зѡбрало ся всюды дуже численно. По 8 годинѣ вечеромъ вырुшивъ поѣздъ зельзницѣ до Тернополя. По дорожѣ, вздовжъ шляху витавъ Архикнязя рускій народъ дуже громадно и сердечно. Въ Шугѣвъ звернула увагу Архикнязя церковь руска рѣсно освѣтлена. Принате въ Тернополи треба уважати за найкрасне въ цѣломъ краю, бо тутъ не витали его лишь поодинокіи верстыи сусѣльности, не поодинокіи станы и корпораціи, а цѣлнй рускій народъ зъ Галичины, розкрываючи передъ нимъ цѣле свое сердце, цѣлу душу и представляючи му всѣ свои сокровища, тожъ и принате мало майже зовсѣмъ рускій характеръ. До того причинилась головно выставка етнографична, котра подала Архикнязевіи нагоду познати рускій народъ въ Галичинѣ такъ якъ ѡнъ жие и побуває и утворити собѣ докладный образъ того народу, котрый неразъ въ тяжкихъ хвиляхъ для державы и престола стававъ вѣрно и крѣпко въ нихъ оборонѣ. Зъ другой стороны треба лишь подивляти зъ якою пыльностію и точностію оглядавъ Архикнязь выставу тымъ бѣльше, що до того бувъ назначенный лишь короткій часъ. Але закимъ приѣдемо до сєи дѣйстно кульминаційной точки, зачнѣмъ ѡдъ приѣзду Архикнязя.

Скоро Архикнязь высѣвъ зъ поѣзду, привитали его на перонѣ презесь рады пов. п. Корытовскій и бурмистръ д-ръ Козминскій. Зъ священства звернувъ ся Архикнязь и промовивъ насампередъ до руского священника о. Фортуны. Коли Архикнязь выѣхавъ зъ двѣрца, супроводили его грѣмкіи оклики ажъ до будынку войскової команды де ѡнъ замешкавъ. Скоро лишь Архикнязь вѣйшовъ до назначєныхъ для Нєго апар-

таментовъ, станувъ передъ балкономъ хоръ селянскій підъ проводомъ о. Вітошинського въ силѣ 122 сѣваковъ-селянъ. Хоръ сей складали селяне зъ Бѣлои, Честилова, Воробѣвки, Курѣвцѣвъ, Цѣброва, Березовицѣ, Настасова, Вишнѣйчика и мѣщане зъ Тернополя, а осередокъ его творили сѣваки зъ Денисова, Купчинця и Городища. Хоръ сей одсѣввавъ насампередъ имнѣ народный, а ѳдакъ кантату композиціи п. Ан. Вахнянина. По кантатѣ розпочавъ хоръ ще сѣвати «многоя лѣта». Середъ звукѣвъ музики уставивъ ся похѳдъ зъ лямпіонами передъ помешканемъ Архикнязя. Въ сѣй хвили явивъ ся на балконѣ Архикнязь а зъ тысячѣвъ голосѣвъ роздали ся оклики «Слава! Нехъ жие! Вивать!»

Про декораціѣ мѣста примѣчаемо що при входѣ на улицю гимназіяльну пѳдѳймали ся тріумфальнй ворота дуже вкусно устроєні, а на ихъ верху стояла на одной сторонѣ руска буква Р а на другой R; такъ само були такожъ написъ польска и руска: „Нехъ жие! Най жие!“

На другій день т. е. въ середу о 8 год. рано ѳдбулось представлене у Архикнязя, межн иншими и репрезентантовъ русскихъ товариствъ: филіѣ «Просвѣты», филіѣ тов. «им. Качковского», рускои бурси и фундаціѣ кн. Острожского.

Пѳдчасъ представлєня русскихъ товариствъ зваливъ Архикнязь запытати п. Барвѣньского, що то єсть за товариство «Просвѣта», на що п. Барвѣньскій давъ ѳдповѣдне поясненє, а п. В. Федоровичъ додавъ, що єсть основателемъ сєго товариства а п. Барвѣньскій головою филіѣ тогожъ товариства въ Тернополи. Въ середу, дня 6. липня о годинѣ 9 рано выѣхавъ Архикнязь до огорода мѣского, щобъ оглянути выставу етнографичну. Выстава та була головною точкою програмы принятя. Си цѣлю було дати Архикнязєви вѣрный образъ домового житя руского народу. На выставѣ були про-то умѣщенй всякй знаряды и приборы домовй, варстаты промыслу домового, приборы ловецкй, стравы, напнтки, ѳдѣжъ на всѣ поры року, прикрашеня тѣла, въ загалѣ все чимъ нарѳдъ послугуєсь въ щоденномъ житю и при нагодѣ своихъ празникѣвъ, забавѣ, оказій и т. д. Зъ трудной задачѣ вывязавъ ся комитетъ выставовый, зложеный зъ пп. Володислава Федоровича, яко предсѣдателя, Тадея Федоровича, проф. Барвѣньского, гр. Козебрѳдского и дир. Боберского, якъ наилучше, хотя часъ до приготоваия выставки бувъ якъ найкоротшій. Заслуга нашихъ людей велика и належить ся имъ повне узнанє зѳ стороны всего народу руского, тымъ бѳльше, що комитетъ поборювавъ богато перешкодъ неприклонныхъ сєму дѣлу одиницѣ, а предметы выставки треба було збирати зъ надмѣрнымъ трудомъ зъ частныхъ зборѣвъ або зъ поодинокихъ далекихъ околицѣ. Именно панъ Володиславъ Федоровичъ и професоры Барвѣньскій и Боберскій поклали коло выставки якъ наибѳльшу заслугу. Се признає имъ и офіціяльна газєта польска.

При тріумфальной брамѣ огорода мѣского повитавъ Архикнязя комитетъ выставовый пѳдъ проводомъ

п. Вол. Федоровича. Стрѳй народный обохъ пп. Федоровичѣвъ звертавъ цѣлу увагу присутныхъ. П. Вол. Федоровичъ бувъ убраный въ жупанѣ зъ старинного адамаску, рожевой краски зъ цѣтами, бѣлу делію зъ выворотомъ рисевымъ, въ рисевый колпакъ и чудовый поясъ слущій Пасхалиса, дѣйстный уникать, нємаючий для себе рѳвнѣ. П. Тадей Федоровичъ мавъ ясныи жупанѣ лиліевои краски, темно-гранатну делію, колпакъ зъ перскихъ баранѣвъ зъ чаплинымъ перомъ, поясъ сножарскій. Всѣ додатки, гузики, аґрафы щиро срѣбный, мистерно рѣзбленй, дуже дорогй. Архикнязя повитала при входѣ до огорода вся публика зъ дуже щирымъ одушевленемъ. Архикнязь вступивъ до швайцарского павильону, умѣщенного при вступѣ и почавъ зъ великимъ занятємъ приглядатись выставленнымъ предметамъ. Подрѳбный описъ выставки подамо въ якъ найширшихъ рамкахъ зъ пера спеціального корреспондента «Дѣла.» На теперъ замѣтимо лише, що выставка уложена пѳсля областей рѣчныхъ Буга, Днѣстра, Прута, Сяну и т. д. чарувала всѣхъ. Выс. Гѳсть задержувавъ ся при кождѳмъ предметѣ выставовѳмъ, велѣвъ собѣ все подрѳбно толкувати, не щадячи при тѳмъ слѳвъ похвалы для промыслу домового селянъ русскихъ. Зъ павильону удавъ ся Архикнязь въ глубъ огорода, навѣстивъ всѣ хаты селянскй (подѳльску, надбужаньску, гуцульску), задержувавъ ся довше при ґрупахъ етнографичныхъ, зѳбранихъ майже зъ всеи рускои Галичины. Живописни ихъ, ориґинальный и найрѳзноморѳднѣйшй зборы звертали увагу Выс. Гости на кождѳмъ кроцѣ. И гарныхъ лицѣ селянскихъ було тутъ доволѣ. Всѣ ґруппы етнографичнй, въ числѣ двадцять кѳлькохъ, знявъ ѳдтакъ фотоґрафъ Силькевичъ, а фотоґрафіѣ будутъ представленй Архикнязєви въ окремомъ альбумѣ. И звычаѣ народнй звернули на себе увагу Выс. Гости. Обжинкамъ, танцямъ и играмъ обрядовымъ придивлявъ ся Архикнязь зъ великимъ занятємъ. ѳддѣль сей пояснявъ Архикнязєви проф. Олекс. Барвѣньскій. Похѳдъ обжинковый бувъ величавый. Женцѣ повитали Архикнязя сердечнымъ привѣтомъ почѣмъ почали свою охоту обжинкову. Зъ Березовицѣ, коло Тернополя, выступило 25 парѣ до танцю въ живописныхъ строяхъ. Архикнязь забавивъ на выставѣ цѣлй двѣ години. О годинѣ 12 въ полудне ѳдѣхавъ до Хоросткова, попрацаный бурмистромъ при брамѣ Микулинецкѳй коло церкви. На сѣданє двѳрске одержали запрошенє зъ Русинѣвъ пп. Володиславъ и Тадей Федоровичѣ, проф. Олександрѣ Барвѣньскій, о. Фортуна, дир. Днѣстриньскій (зъ роду Русинѣ) и Криницькй, президентъ суду.

Подорожъ Архикнязя зъ Тернополя черезъ Терєбовлю, Хоростковѣ, Копычинцѣ, Чортковѣ, Бучачѣ, Монастирискѣ, Станиславѣвъ, Коломыю, Печєнѣжинѣ, Слободу рунґурску и Снятынѣ до Черновєцѣ — подорожъ та рѳвнялась дѣйстному походу тріумфальному. Подамо найважнѣйшй си фазы.

По обохъ сторонахъ дороги, ведучои зъ Тернополя до Мшанця, стояла доокрєстна люднѳсть, що такъ скажемо живымъ плотомъ. Зъ кождого села були

численні депутації, громади з процесіями і своїм духовенством. Переїзджачого Гостя витано грімким «слава!» і многая лѣта!» Архикнязь розклонював ся безперестанно і ширій привѣтъ оддичував то приязнимъ усміхомъ, то поклономъ. По селахъ вносились аркады тріумфальні, отъ якъ въ Березовиці, на границі остроўськихъ добръ їр. Баворовськихъ, въ Микулиняхъ и т. д. Мѣсцями супроводжували поїздъ Архикнязя кінні бандеріє селянскій въ живописнихъ уборахъ. Въ Хоростковѣ бандерія складала ся зъ 1.200 коней. Молодіє прибраніє святочно басували кінми по при шляхъ, ґрупувались найрѣзномориднѣйше, розбѣгались и тымъ упритнювали Выс. Гостеві монотонну поїздку посередъ тяжкої спеки. Мѣстечко Хоростківъ пристроилось неначе дѣвчина на Великдень.

О годинѣ 12^{1/2} станувъ поїздъ въ Станиславовѣ. Въ имени зібранихъ на двірці гостей и депутатівъ селянськихъ підъ проводомъ духовнихъ своїхъ повитавъ Архикнязя маршалокъ рады пов. Брыкчиньскій. Епископъ Пелешъ явивъ ся въ супроводѣ капитулы. Двоє дѣвчатъ, одна въ рускомъ, друга въ польскомъ строю, вручили Архикнязеві гарну китицю. Архикнязь розмовлявъ зъ всѣми дуже вѣжливо.

О 2 годинѣ зъ полудня (7 липня) вѣхавъ Архикнязь до Коломиѣ. На перонѣ зібрало ся духовенство обохъ обрядівъ підъ проводомъ крилошанъ Кобыляньского и Павловского, депутації сусѣднихъ радъ повѣтовихъ, городеньской, косівской, надворнянської, бурмистръ Коломиѣ и. Асланъ зъ радними, до 80 войтівъ и дехто зъ нечисленною въ Коломиїцїнѣ шляхтою. Оклики «многая лѣта!» не замовкали, за двірцемъ давано салвы. Архикнязь прибувъ въ супроводѣ кн. Віртембергского и п. намѣстника, оглянувъ почетну компанію, почтивъ розмовою обохъ крилошанъ и предсѣдательствъ радъ повѣтовихъ, Ђдальна саля була пышно пристроєна заходомъ и. Вѣржибицкого. Прибрано еи цѣлу въ выробы нашого домового промыслу руского. Килимы снятиньскій, перемѣтки косівскій, майолѣ коломийскій и т. п. заступили тутъ декорації заграничній. Стѣны пообвѣшувано 30 килимами 5-метровыми зъ Снятиньского; підъ стелею въ формѣ балдахину роззято кѣльхасотъ червонихъ фотъ косівськихъ, а поспинано ихъ поясами; на килимахъ розвѣшено старосвѣтскій майолѣ косівскій, выробу Бахминьского, и бѣлий перемѣтки перетиканій золотомъ и напшваній бляшками. Все то зложилось на чудну гармонію добромъ красокъ и уґрупуванемъ. Деякі килимки числили надъ сто лѣтъ, але краскою переходили нынѣшній, закрашуваний аніліною. На увагу заслугували такожъ полотна косівскій, тканѣ въ поясы. Коротко кажучи, Ђдальня, прибрана выключно выробами руского промыслу, чарувала своєю красою: наші выробы, повний естетичного смаку, заступили дорогий тканины перскій и другі европейскій. Панъ Вѣржибицкій на границі Галичини зъумѣвъ подати Архикнязеві повный доказъ якъ трудолюбивости такъ и культуры народу руского. Тутъ оправдались наглядно слова Архикнязя, сказані на львівскомъ

университетѣ, що народъ рускій есть старымъ культурнымъ народомъ. И на столѣ Архикнязя були предмети нашого промыслу домового, именно майолѣ коломийскій. Глязура ихъ переходить після суду знатокѣвъ глязуру такихъ-же выробѣвъ чольновскихъ зъ Семигороду и всякихъ французскихъ. До обѣду засѣло 32 осібъ; пригравала войскова музика.

По несповна годинѣ всѣвъ Архикнязь до поїзду льокального и одѣхавъ до Печенѣжина, а зъ ѡдтамъ до Слободы рунґурской. Непроглядній масы народу въ святочныхъ строяхъ зъ хоругвами и образами церковными товнили ся всюды и витали Выс. Гостя грімкими окликами. Всюды панувало одушевлене. Руска щира душа гомонѣла пѣснею «Многая лѣта!» На зарѣнку, біля мосту надъ Прутомъ Архикнязь приглядавъ ся танцямъ и забавамъ народнымъ.

Дорога зъ Коломиѣ до Слободы есть одною зъ найромантичнѣйшихъ въ Галичинѣ. Въ Печенѣжинѣ на малѣмъ двірці, хорошо удекорованѣмъ, зібравъ ся зновъ на повитане народъ въ празничныхъ строяхъ зъ хоругвами.

Сѣвши до коляски, оглянувъ Архикнязь канадійскій верченя. При входѣ до кошалень стрѣтили его гарній дѣвчата въ народныхъ строяхъ. По доброй годинѣ одѣхавъ Архикнязь назадъ до Коломиѣ, зъ ѡдци удавъ ся безпирововочно въ дальшу подорож.

Въ Снятинѣ при шляху зельзницѣ устали ся всюды селяне наші зъ процесіями, школярами и своими духовными. Зъ ѡконъ ваґону представлявъ ся чарующій видъ на живописній стрѣ селянскій. На годину передъ приѣздомъ Архикнязя насѣли сюды мѣжь другими гостями зѡ Львова митр. Сембратовичъ, еп. Пелешъ, д-ръ Шараневичъ, сов. Бережницькій и д-ръ Делькевичъ, щобъ на границі Галичини ѡддати ще въ имени Русинѣвъ галицкихъ поклѣнь Выс. Гостеві, котрый на кождѣмъ кроцѣ и при всякой нагодѣ такъ сердечно ѡдносивъ ся до насъ и въ серци кождого Русина скрѣпивъ надѣю на лучшу недалеку будущиѡсть. На двірци явилось и мѣсцеве духовенство, власти, бурмистръ Нѣментовскій зъ радою. Сюда насѣвъ и намѣстникъ Буковины, бар. Піно. Въ хвили вѣѣзду Архикнязя освѣчено дворець штучными огнями. Гостѣ розставили ся въ пѡвкрузѣ. Въ ихъ имени промовивъ першій маршалокъ краевый їр. Тарновскій.

Архикнязь ѡдповѣвъ:

«Умѣю оцѣнити, якъ належить ся, обявы патріотичный того роду. Пѡзнавши край, я полюбивъ его и не забуду хвили пережитыхъ въ Галичинѣ. Скоро, весело и щасливо побачитись!»

Слова ті Архикнязя выкликали велике одушевлене. Потѣмъ попрощавъ Архикнязь намѣстника и. Залеского, зъ сѡдѣвъ ваґону розклонивъ ся всѣмъ и середъ грімкихъ окликѣвъ опутивъ границу Галичини. (Пѡсля справоздана «Дѣла.»)

Архикнязь Рудольфъ въ Буковинѣ.

Зъ Залуча переѣхавъ двѣрскій поѣздъ черезъ Прутъ до першого буковинскаго села Оршѣвцѣвъ. Тутъ повитали Высокаго Гостя гучнй, сердечнй «Слава» и «Многая лѣта» зъ тысячѣвъ а тысячѣвъ устѣ громадѣ кѣцманьскаго повѣту. Коло величезныхъobeliskовъ уставленныхъ на граници буковинскѣй, украшенныхъ коронами и буквами Р., палаючихъ въ яркомѣ рѣзнобарвномѣ свѣтѣ згромадило ся було около шѣсть тысячъ душъ народа рускаго въ святочнѣй одежи зъ процесіями въ рукахъ, неописаную радостію въ серцю а неумовкаючими окликами на устахъ. На всѣхъ верхахъ правого и лѣвого берега Прута ажъ до Черновець горѣли величезнй огнѣ. Вздожь цѣлой желѣзной дороги ѡдъ Оршѣвцѣвъ ажъ до Черновець стояла незчислима товпа народу зъ хоругвами, образами и смолоскипами. Черезъ такъ утворену улицу переѣхавъ Высокій Гѣсть надирутске наше подѣле, а грохѣтъ неумовкаючихъ радѣсныхъ окликѣвъ народа котивъ ся мовѣ фалѣ збуреного моря ѡдъ самой граници галицкой ѡдъ села до села ажъ до самой столицѣ Буковины.

При звукахъ народнаго имну, дзвоновъ, выстрѣловъ и невгаваючихъ окликахъ зупинивъ ся поѣздъ на двѣрци черновецкѣмъ. Архикнязь высѣвъ зъ ваѣону и удавъ ся до салѣ, тутъ повитавъ Высокаго Гостя капитанѣ краю слѣдуючою нѣмецкою промовою: «Ваша ц. и к. Высокѣсте Пресвѣтлй Пане Архикнязю и Престольнй Наслѣднику! Найсердечнѣйше бажане Сго ц. и к. Ап. Величеству и Высочайшому Цѣсарскому Домови въ незломнѣй вѣрности, любви и привязанности преданаго цѣлаго населенія княжества Буковины, щобы повитати въ своѣй серединѣ Пресвѣтлѣйшого Наслѣдника престола и Высочайшого Сына Сго Величества, сповнилось симъ на радѣсть тогожь населенія. Такъ Ваша ц. и к. Высокѣсть зволити вселаскавѣйше ушастивити й далеку Буковину Своимъ Высочайшимъ приѣздомъ.

Въ имени радѣсно зворушенихъ мешканцѣвъ сего краю маю честь, такъ само смиренно якъ и сердечно повитати Вашу ц. и к. Высокѣсть на земли нашої ѡтчины и высказати смиреннѣйшу подяку за ѡдличаючу и ушастивляючу насъ Высочайшу гостину.

Ваша ц. и к. Высокѣсть бачили певно на Высочайшихъ Своихъ численнихъ гостинахъ по широкихъ краинахъ австрійско-угорской монархіѣ много, що маленька на найдалѣшѣмъ всходѣ монархіѣ положена Буковина въ порѣвнаню зъ прочими бѣльшими, богатшими и культурно высними краями Вашѣй Высокѣсти подати не въ силѣ. Але що въ нѣбѣднѣмъ короннѣмъ краю серця мешканцѣвъ для Вашѣй ц. и к. Высокѣсти не бѣють живѣйше и ширѣйше якъ въ Буковинѣ, те запоручае чувство найживѣйшой радости, котре виявилось въ цѣлѣмъ краю численними обявами лояльности на ушастивляючу вѣсть о предстоячѣмъ приѣздѣ Вашѣй Высокѣсти, те запоручае многократно випробоване династичне почуте цѣлого нашего населенія безъ

рѣжницѣ стану и народности, и ся такъ горяча и безгранична преданнѣсть для Вашѣй Высочайшой особы е такъ сказати едице, що мы при нашихъ скромныхъ обставинахъ Вашѣй ц. и к. Высокѣсти подати можемо.

Ваша ц. и к. Высокѣсть зволитъ се скромный по зъ ширѣ приданныхъ патріѣотичныхъ сердець принесенный даръ вселаскавѣйше приняти.» —

На се повитане зволивъ Сго ц. и к. Высокѣсть ѡдвѣтити: «Дякую Вамъ, Пане Капитане, за приязный слова, якими Вы тѣлько що до Мене промовили; дякую и всѣмъ тутъ такъ численно зѣбранимъ панамъ за такъ само приязный якъ и сердечный привѣтъ. Тѣшитъ Мене дуже, що Сго Величество позволили Менѣ сей хорошій край ѡдвѣдати, скѣлька днѣвъ тутъ межи вами забавити и всѣ племена и народности сего краю пѣзнати. Дякую Вамъ ще разъ.» Выйшовши зъ салѣ оглянувъ Архикнязь почетну компанію и всѣвши зъ красивѣмъ президентѣмъ барономъ Пиномъ до повозу поѣхавъ до мѣста. Улицями освѣтленными смолоскипами витали Сго ц. и к. Высокѣсть невгаваючй громгласнй оклики народу. При хорошѣй тріумфальнѣй брамѣ высше лат. костела повитавъ Архикнязя бурмистръ. Дальше поѣхавъ Высокій Гѣсть улицю головною, рынкомъ, улицями паньскою и катедральною до правительства. ѡдъ фонтаны ажъ до прав. будынку стояли по обохъ бокахъ товариства, межи ними депутациѣ «Руской Рады» и «Руской Бесѣды» (около 50 членѣвъ всѣхъ верствъ.) Неумовкаючй оклики зъинтузійзованныхъ черновецкихъ и замѣсцевыхъ людей выкликали Сго ц. и к. Высокѣсть скѣлька разѣвъ на балкѣнѣ, зъ ѡдки Высокій Гѣсть благосклонно дякувавъ. До пѣзна носилась ярко освѣченѣмъ мѣстомъ незчислима тѣма народу.

Въ Пятницю, дня 9. л. Юлія, раннимъ ранкомъ заповнились всѣ улицы, якими Высочайшй Гѣсть переѣзджати мавъ, всѣмъ, що тѣлько нагами двигати могло. Особливый зѣбѣтъ народа бувъ на просторѣй толоцѣ за цѣсарскимъ огородѣмъ, де збувъ ся оглядъ войска. ѡдбувались тутъ завзяті борбы о то, щобы хоть разъ поглянути на миле лице дорогого каждому серцю Гостя. Оглянувши и похваливши войско розказавъ Высокій Гѣсть виплатити каждому жовиѣрови потрѣбну плату. Послѣдавши въ правительственнѣй палатѣ выѣхавъ Архикнязь, щобы оглянути мѣсто. Перше заѣхавъ Высокій Гѣсть до лат. костела, потѣмъ до митрополитѣй резиденциѣ. На нѣмецку коротеньку промову Митрополита зволивъ Архикнязь ѡдвѣтити: «Дякую Вамъ, высокопреподобный Митрополитѣ, за Ваше сердечне принятие; дякую и Вамъ напове совѣтники. Тѣшитъ мене дуже, що могу звѣдати сю хорошу палату греко-православной церкви, для котрой то церкви питаемо найгорячѣйшй симпатіѣ. Щеразъ сердечно дякую.»

Достойный Гѣсть зволивъ по тѣмъ звѣдѣти ѡбѣ каплицѣ и деякй свѣтлицѣ резиденциѣ и семинаріѣ. Въ кожѣмъ будынку сгѣвавъ хоръ питомцѣвъ пѣдъ проведѣмъ професора о. Воробкевича Исидора на розказъ Митрополита тѣлько румунскй псалмы композициѣ

И. Воробкевича. Въ семинаріи запытавъ Высокій Гость Митрополита, чи суть въ семинаріи и Русины. На що одержавъ одповѣдь, що при принятіи не робить ся рѣжницѣ (?) Выходячи запытавъ Архикнязь вырывками з питомцѣвъ о имя и народи́ость и получилъ мимо деякихъ русскихъ именъ одъ всѣхъ запытанныхъ одповѣдь, що они Румуны. — Всѣхъ Русинѣвъ було межи ними 3, та тыхъ Архикнязя припадково не надывавъ. Звѣдавши по сѣмъ костель евангелицкій удавъ ся Высокій Гость до университета. На промову ректора заявивъ Архикнязь свою вѣху, що може звѣдати наймолодшій университет и пожелавъ, щобы университетъ виобразовавъ знаменитыхъ мужѣвъ и ученыхъ. «Сего желаю зъ цѣлого сердца», сказавъ Высокій Гость. Дальше пытавъ Архикнязь ректора, чи суть на университетѣ и Русины. А проф. теологій о. Митрофаноча спытавъ, чи учать на теологичномъ оддѣлѣ що и по руски. На се одвѣтивъ запытанный, що учать по румунски и по нѣмецки. «Але по руски чи учать що?» Запытавъ Архикнязь въ друге, но й теперъ не получилъ задовольного одвѣту. По сѣмъ звѣдавъ Высокій Гость гр.-пр. церковь катедральну, де зновъ все одправлено тѣлько по румунски. При одходѣ запевнивъ Достойный Гость ще разъ, що сирѣе греко-православнымъ вѣрнымъ. Оглянувши орменскій костель удавъ ся Высокій Гость до греко-католицкой церкви. По повитаню зѣ стороны каноника о. Костецкого и одсидѣвано двоухъ русскихъ хорѣвъ сказавъ Архикнязь: «Тѣшитъ мене, що могу ще разъ повторити, щомъ уже въ Галичинѣ заявивъ, що Мы повны симпатіѣ для руского народа и его церкви.» Подавши о. Костецкому руку додавъ Архикнязь по руски: «Дякую.» Въ гѣмназіи повитавъ Его п. к. Высокѣсть нѣмецкою промовою ученикъ Гандль. Архикнязь похваливъ молодого бесѣдника и розмовлявъ зъ профессорами, а на самъ передъ зъ катихитами. Поговоривши скѣлька слѣвъ зъ сеніоромъ профессорѣвъ, рѣм.-кат. катихитою Тобіашекомъ спытавъ ся, чи с тутъ и гр.-кат. катихитъ, по чѣмъ представлено о. Огоновского. Его то пытавъ ся Достойный Гость: Кѣлько масте ученикѣвъ? О. Огоновскій: 50 Архикнязь пытавъ дальше: «Але тутъ суть и цеуніятскіи Русины? О. Огоновскій одповѣвъ: Суть и то о много бѣльше. Разомъ всѣхъ русскихъ гѣмназістѣвъ е 140.» — Зъ гѣмназіѣ удавъ ся Архикнязь до школы реальнои, котра трудомъ нашего проф. Юстина Пігуляка найкрасше прибрала ся. По промовѣ ученика Шиманьского, що удостоивъ ся Высочайшои похвалы, розмовлявъ Достойный Гость зъ профессорами, а представленого Его п. Высокѣсти проф. Тарновецкого запытавъ: «Вы Русинѣ?» На що получилъ притакуючій одвѣтъ. — Зъ одси удавъ ся Архикнязь до школы промысловой, де звѣдавъ пѣсля поодинокихъ повѣтѣвъ уряджену выставу буковиньского домашнего промыслу. Оглядаючи вырѣбы русскихъ повѣтѣвъ запримѣчавъ Достойный Гость скѣлька разѣвъ, що бачивъ таке саме або подѣбне на выставѣ тернопольской. Звидѣвши ще тутъ же умѣщену школу деревяного промыслу вернувъ Вы-

сокій Гость до правительства де $\frac{1}{2}$ 1 години розпочали ся представленія урядѣвъ и корпорацій. Задля пошанованія вельми зтруженого Высокого Гостя, заболѣвшого на замалене очей, представлявано по скѣлька депутацій разомъ.

Православного Митрополита пытавъ ся Архикнязь, здае ся на подставѣ спостережежъ зробленыхъ въ катедрѣ: «Чи править ся въ православной церкви коли и по руски?» На що получилъ въ друге стереотипну одповѣдь: „Es wird kein Unterschied gemacht.“ (Не робить ся рѣжницѣ.)

При авдіенціѣ католицкого священства пытавъ ся Архикнязь гр. к. каноника о. Костецкого, скѣлько Русинѣвъ е въ Чернівцяхъ, а потѣмъ скѣлько ихъ въ цѣлой Буковинѣ?

При авдіенціѣ бук. шляхты запытавъ ся Архикнязь барона Гормузакого, чи бытъ Русинѣвъ. Сей одповѣвъ: «Я Румунъ, и мы всѣ, що тутъ, Румуны.» Добавивши одного Ормена спытавъ ся Архикнязь: «И вы Румунѣ?» Щобы не сконпромитувати п. Гормузакого приневолений бувъ и сей панъ записати ся въ Румуны. При авдіенціѣ управителѣвъ школъ запытавъ ся Архикнязь п. Литвинюка: «Чи суть у вашѣй школѣ и Русины.» «По части», одповѣвъ п. Litviniucsi не зарумянившись.

Зъ 53 товариствъ просившихъ о авдіенцію припущено тѣлько 4, а то румуньске, руске, польске и товариство имени «Кронпринцъ Рудольфъ» для запомоти ученикѣвъ реальнои школы. Про депутацію румуньской «Соціетате» зпѣмнути належить хіба, що складала ся она и зъ такихъ коренныхъ Румунѣвъ якъ Калиновскій, Томащукъ, Галинъ и рускій проповѣдникъ Прокоповичъ. Архикнязь розмовлявъ не зъ всѣма Румунами, онижъ одповѣдали такъ тихо, що не чувъ нѣхто ихъ змѣсту. Въ имени русскихъ товариствъ промовивъ грѣмкимъ голосомъ сов. Винницкій про радѣсть, щасте и вдяку Русинѣвъ буковиньскихъ зъ поводу гостины Его п. и к. Высокѣсти. Одповѣдаючи на промову зволнивъ Достойный Гость сказати дословно: (по нѣмецки) «Тѣшитъ мене, що васъ тутъ бачу. Дякую сердечно за приязный привѣтъ.» Додаючи (по руски:) «Дякую!» Высокій Гость ушаслививъ каждого зъ Русинѣвъ ось якими запытаннями: Сов. Винницкого: «Чи Вы зъ Буковины?» Винницкій: «Я 25 лѣтъ на Буковинѣ.» «Двадцать пять лѣтъ!» повторивъ Архикнязь зъ вагою. До о. Воробкевича: «Якого предмету профессоромъ есьте?» О. Воробкевичъ: «Спѣву.» Архикнязь: «Десьте одбули студію?» О. Воробкевичъ: «У Вѣдни.» Архикнязь: «У Ферстера?» О. Воробкевичъ: «У Ферстера и у проф. Кренна.» — Звернувшись до о. Андрѣйчука. «Де есьте парохомъ?» О. Андрѣйчукъ: «Въ Дорошѣвцяхъ.» Архикнязь: «Огже сѣльскій парохъ.» Приступивши до проф. Єротея Пігуляка а звернувшись разомъ и до сов. Винницкого: «Чи сходять ся панове часто?» Пігулякъ: «Сходимо ся, що дня. Сов. Винницкій додавъ: Мы стоимо въ непрерывной звязи» Архикнязь: «Чи маєте газеты?» Пігулякъ:

«Маємо одну газету і єї редакторъ такожъ тутъ.» До проф.-Д-ра Смаль-Стоцкого представившого ся яко професоръ рускои мовы й літературы: «На університетѣ?» Стоцкій: «Такъ е!» Архикнязь: «Десяте одбули студія?» Стоцкій: «У Чернівцяхъ и Вѣдні.» Архикнязь: «Отже у Миклосича.» — До редактора Федьковича: «Якъ зве ся ваша газета?» Федьковичъ: «Буковина.» Архикнязь: «Якъ?» Федьковичъ: «Буковина.» Архикнязь: «А, Буковина. — Чи розходить ся вна и въ Галичинѣ.» Федьковичъ: «Розходить ся численно.» Архикнязь указуючи на войскову медаль: «Въ котрѣмъ походѣ участвовали вы? Въ 1866?» Ф: Въ 1859. році. Архикнязь: «Въ котрѣмъ полку?» Ф: Въ 41. полку пѣхоты.» — Архикнязь до надучителя Поповича: «Де єсьте надучителемъ?» Поповичъ: «Въ Чернівцяхъ.» Архикнязь: «Вы такожъ въ товариствѣ?» П: «Такъ е. Єсмь секретаремъ товариства.» — До директора телефону Глѣньского: «Яке число телефонѣвъ въ Чернівцяхъ?» Гл: «97.» Архикнязь примѣтивъ: «Хорошо!» и звернувъ ся до депутаціѣ польскои розмовляючи такожъ зъ кождымъ членомъ.

Пѣдъ конецъ принимавъ Архикнязь депутаціѣ громадъ кѣцманьского и заставнецкого повѣту пѣдъ проводомъ Кѣцманьского начальника господаря Снятинчука, котрый повитавъ Высокого Гостя нѣмецкою промовою вручаючи рускимъ звичаємъ хлѣбъ-сѣль. При сѣй нагодѣ положивъ господаръ зъ Берегометы надъ Прутомъ членъ видѣлу громадского и заступникъ головы читальнѣ обдаренный уже монархою 1880. року бриллантовымъ перстенеиъ Онуфрій Шлемко цѣле народне убране мужеске, а начальникъ и секр. чит. Ілія Шлемко убране жѣноче до ногъ Его ц. и к. Высокости зъ прозьбою, щобы Высокій Гѣсть вселаскавѣйше зволивъ прийняте сей гостинецъ. Свѣтлый Архикнязь зволивъ прийняти подарунокъ, сказавъ обомъ господарямъ по руски: «Дякую» и вынытувавъ ся ихъ обохъ по руски, зъ ѣдки они, въ котрѣмъ полку служили и въ котрыхъ походахъ участвовали. Убрания подарованіи нашими господарями суть вельми хорошими виробами домашнього промыслу нашого.

Пополудни звѣдавъ Достойный Гѣсть прав. церковь Нараскевы, де ѣдиправлювано зновъ тѣлько по румуньски. Зъ церкви поѣхавъ Высокій Гѣсть до паровон трачки, де зъ особливимъ задоволенемъ приглядавъ ся зручности и силѣ нашихъ Гудулѣвъ-жерманичѣвъ, що спускали ажъ три величезный хорошо прибраный дарабы Прутомъ. Звѣдавши ще парову броварню поѣхавъ Высокій Гѣсть до цѣсарского огорода. Тутъ приглядавъ ся Архикнязь зъ видимою цѣкавостію рускимъ, румуньскимъ и нѣмецкимъ танцюющимъ парамъ, котрыхъ въ 12 ґрупахъ зѣбралось було надъ 300 паръ. По дефілядѣ сихъ ґрупъ народа передъ Его Высокостію, при чѣмъ Архикнязь запитувавъ не однихъ изъ нихъ то по руски, то по нѣмецки, удавъ ся Высокій Гѣсть середъ невгаваючихъ окликѣвъ: «Слава!» «Многая лѣта!» «Се трыяскы» и «Гохъ!» до цѣсарского дуба, котрый посаджено въ цѣсарскѣмъ огородѣ въ

память срібноного весѣля Ихъ ц. и к. Величествъ Цѣсаря и Цѣсаревон. По промовѣ бурмистра принявъ Высокій Гѣсть изъ рукъ одной зъ 12 бѣло убранныхъ панночокъ букетъ и сѣвши въ повѣзъ поѣхавъ обкидыванный цвѣтами середъ бурныхъ окликѣвъ народа до стрѣльницѣ. Тутъ вписавъ Достойный Гѣсть Своє имя въ памятку книгу, а коли учувъ, що тымъ самымъ перомъ підписавъ ся 1880. року самъ Найяснѣйшій Монарха, почавъ перевертати листками памятнои книжки ажъ найшовъ підписъ Его ц. и к. Величества Цѣсаря зъ року 1851., чимъ дуже урадовавъ ся. Подяковавши за прийняте вернувъ Высокій Гѣсть до правительственной палаты, де о 6. годинѣ ѣдбувъ ся ѣдѣ 40 осібъ, межи ними бувъ зъ Русинѣвъ каноникъ о. Костецкій, котрого по ѣдѣ Его ц. и к. Высокѣсть пытавъ ся, чому въ Буковинѣ такъ много Русинѣвъ православныхъ, чого въ Галичинѣ не має. О. Костецкій ѣдповѣвъ, що Русины буковиньскій приишовшии зъ пѣдъ турецкого панованія пѣдъ Австрійскій рядъ задержали православіє, наколи Русины-Галичане пѣдъ Польщею прийняли унию.

Вечеромъ о 9. годинѣ двигнувъ ся зъ рынку трома улицями похѣдъ зъ смолоскинами, лямпіонами и лѣхтарнями въ дорогу до правительственной палаты, передъ котрою уставили ся спѣваки нѣмецкій, рускій и румуньскій. Войскова музика уставлена въ парку Францъ-Іосифа заграла имъ народный, Архикнязь зъ президентомъ краю и свитою указавъ ся на балкѣнѣ. По имѣ народиѣмъ роздали ся зъ тысячъ а тысячъ устѣ оклики: «Гохъ!», «Вівать!» «Слава», «Многая лѣта!» и «Се трыяскы.» Коли притихли роздала ся нѣмецка пѣсня «Вѣтѣрный привѣтъ», по нѣй оклики «Гохъ!», потѣмъ ѣдспѣвано румуньску «Пѣснь торжественну», по нѣй оклики «Се трыяскы!», дальше зазвенѣла руска «Пѣснь привѣтна» Воробкевича и Поповича, по нѣй роздало ся ѣднодушне трикратне «Многая лѣта» зъ грудей Русинѣвъ и Нѣмцѣвъ, на конецъ загула зъ устѣ всѣхъ спѣвакѣвъ нѣмецка пѣсня «Моя Австрія» и серенада закѣнчила ся невгаваючими вже рѣжnymi окликами дефілюющего походу зъ смолоскинами и зѣбраного народу. Высокій Гѣсть розмовляючи передъ тымъ въ глубинѣ балкѣну зъ президентомъ прислуховавъ ся рускѣй пѣсни при самѣмъ поручѣ балкѣну и за кождымъ окликомъ «многая лѣта» дяковавъ уклонѣмъ и у войсковый способъ. Пѣсля загального суду выпали найлѣпше пѣснѣ руска и послѣдна нѣмецка. По дефілядѣ призвавъ Его Высокѣсть до себе бурмистра, зъ нѣмецкихъ спѣвакѣвъ Професора Гандля и управителя хору Горнера, зъ Русинѣвъ Д-ра Смаль-Стоцкого а зъ Румунѣвъ мѣстопредсѣдателя «Армоніѣ» руского проповѣдника о. Прокоповича и дириґента Флондора. Д-рови Стоцкому сказавъ Архикнязь: «Руска пѣсня спѣдобала ся менѣ дуже, перекажѣть Панамъ мою сердечну подяку.» Дальше сказавъ Высокій Гѣсть пытавши ся такъ само и о. Прокоповича, та довѣдавши ся, що композиторомъ румуньскои пѣснѣ е Румунъ зъ Семигороду: «Хто уложивъ музику рускои пѣснѣ.» Дрѣ

Стоцкій одповѣвъ: «Членъ нынѣшної депутаціѣ руской профессоръ спѣву и протоерей о. Воробкевичъ Исидоръ.» Архикнязь спытавъ дальше: «А хто написавъ слова?» Дръ Стоцкій сказавъ: «Такожъ членъ нынѣшної депутаціѣ руской надучитель Поповичъ Омельянъ.» «Красно», озвавъ ся Высокій Гѣсть и «Дякую ще разъ.»

До пѣзна въ нѣчь носила ся по мѣстѣ тьма народу оглядаючи илюминацію мѣста котра ѡдзначала ся особливо на ринку и на будынкахъ резиденціѣ, школы реальнои, суду карного и церкви катедральной. Декорація мѣста була переважно черно-жовта и то на завожане тутешной нѣмецкой газеты «Бук. Рундшау» яко демонстрація проти румуньской кормиги. Рускій сино-жовтій хоругвы повѣвали майже на кождѣмъ рускомъ домѣ а 4 аж на ратуши мѣскомъ.

Въ Суботу о 6. годинѣ рано опустили Высокій Гѣсть Чернѣвъ лишаючи мѣстови Свою ласкаву подяку и признательность и тысячу зол. для убогихъ мѣста. На двѣрци коло Черновецкого цѣсарского огорода збѣрали ся на прощане пѣсля програмы тѣжъ достойники, що и при принятю, а надипрограмово запровадивъ хтось въ свяченыхъ рызахъ цѣлу товпу крикунѣвъ одѣтыхъ въ уличну одѣжъ, котрѣ проразливимъ своимъ «трасканемъ» не тѣлько, що докучали ще по опѣвночи зтудженому Высокому Гѣстеви, но и тутъ ще хотѣли доказати, що ось се «цара румуньска.»

Вздовжъ цѣлои дороги аж до Гадикфалвы стоявъ народъ зъ процесіями и вивавъ неустанно перѣзджающого Цѣсаревича. Въ Гадикфалвѣ оглядавъ Архикнязь численну бандерію Русинѣвъ, Румунѣвъ, Нѣмцѣвъ, Мадирѣвъ особливожъ Липованъ, витающихъ Высокого Гѣстя окликами на своихъ рѣднихъ языкахъ. Въ Радѣвцяхъ звѣдавъ Архикнязь гѣмназію, шпиталь и прехорошу стащину. При принятю депутаціи пытавъ ся Архикнязь лат. декана въ Радѣвцяхъ про число душъ лат. обряду и додавъ зъ поспѣхомъ: «Але Русины гр.-кат. вѣроисповѣданя суть тутъ такожъ?» А приступаючи при тѣмъ до гр.-к. приходника запытавъ: «Кѣлько Русинѣвъ приналежать тутъ вашему вѣроисповѣданю?» На ѡдповѣдъ, що въ мѣстѣ есть ихъ лише 400 душъ, пѣдхонивъ Архикнязь чимъ скорше: «Але въ цѣлой парохіи масте ихъ напевно бѣльше.» Звѣдавши по полудни монастырь Сучавицю розмовлявъ довго зъ игуменомъ о. Филитовичомъ выпытуючи его такожъ про Русинѣвъ. Игуменъ принявъ Его Высокѣсть зъ истинно рускою гостинностію. Вернувши до Радѣвцѣвъ переночувавъ Его Высокѣсть тутъ, а оставляючи для бѣдныхъ мѣста 300 зол. выѣхавъ рано о 4. годинѣ до волоского Довгополя, де положивъ угольный камѣнь пѣдъ прав. церковь и даровавъ 200 зол. на бѣдныхъ. За 9 годинъ перѣѣхавъ Архикнязь дальше 21 милію аж до Лучины, де звидѣвъ стадо 540 коней и ѡдбувъ коротке польоване пострѣливши орла а застрѣливши крука. Ѳдси звѣхавъ Высокій Гѣсть въ дощи верхомъ до Кирлибабы. Въ понедѣлокъ рано о 4. годинѣ бувъ Архикнязь на службѣ Божѣй и выру-

шивъ дальше до угорской границѣ, де при тріумфальной брамѣ попрощали Достойного Гѣстя Е. Е. президентъ баронъ Піно и краевый капитанъ баронъ Василько-Серецкій дякуючи за ласкаву гостину на Буковинѣ. Архикнязь ѡдповѣвъ: «Дякую дуже за хороше приняте и за добре и ѡдповѣдне уряджене. Дякую ще разъ!» По сихъ словахъ переступивъ Достойный Гѣсть границу опускаючи Буковину а лишаючи въ серцю кождого Буковинця милый незабутный споминъ, забираючи зъ собою тысячѣ а тысячѣ доводѣвъ нашої вѣрної любви, привязанности и преданности до Найяснѣйшого Монарха и Его Пресвѣтлого Сына.

Угорску краину перелетѣвъ Цѣсаревичъ мовѣ оревъ остановившись тѣлько на ново збудованѣмъ Своимъ замку «Кучи». И тутъ на угорской земли витали Архикнязя нашѣ брати угорскій Русины, котрѣ въ святочныхъ своихъ строяхъ — було се въ день св. ап. Петра и Павла — звертали на себе увагу Достойного Гѣстя. Такъ то найшовъ Архикнязь въ Галичинѣ, Буковинѣ ба ще й въ Угорщинѣ всюды а всюды Русинѣвъ, они одні и були на цѣлой дорогѣ Его Высокѣсти неѡдступными супровѣдниками. А хоть часомъ уступали въ своѣй скромности чужѣй упертости, то быстрее ожо Цѣсаревича глядяче неустанно за ними доглядѣло ихъ усюды, милый поглядъ Его розтопивъ кригу недолюбѣ, що пригнобила рускій духъ, ласкаве слово Его додало рускому серцю ѡдрады и надѣѣ. Спасибѣгъ Ему за те, мы сего по вѣкъ не забудемъ! О. О

ДРОБНІЙ ВѢСТИ.

(† Ольга Левицка) ученица III. р. учит. семинаріѣ, дочка судового адъюнкта, померла по короткой недужѣ 8. с. м. на 18. р. жити. Покѣйна була природою богато обдарена, колісь многопѣдѣною учителькою. Но що їй зъєднало загальну симпатію и по за школою, то була си ѡтверта и пламенная рускѣсть, котрою, на жалъ, нашѣ панночки зъ браку истинного образования стыдаться починають; такимъ перевертницямъ докорила покѣйна неразъ. Ще за недавного побуту руского театру въ нашѣмъ мѣстѣ, являлась она на кождѣмъ представленю и стигала кого попало зъ товаришокъ своихъ до театру, чтобы хотий такимъ чиномъ выкликати въ нихъ любовь своего рѣдного слова. Найже буде їй честь за кожде си патріотичне слово а си праведне жите примѣромъ заохочуемымъ для нашихъ русскихъ дѣвиць. Вѣчна їй память! Перомъ їй земля!

(Е. ц. к. В. Архикнязь Рудольфъ) повернувъ 12. л. с. м. щасливо до своего двора Ляксенбургу коло Вѣдни. Всѣ газеты цѣлого свѣта приписують подорожи Его ц. к. Высокѣсти велику вагу политичну, не меншу вагу прикладають всѣ й тѣму, що Его ц. к. Высокѣсть всюды такъ дуже интересовавъ ся Русинами.

(Министеръ рѣльництва) гр. Фалькенгайнъ бувъ с. м. въ Буковинѣ, а министеръ торговлѣ Мар. Бакегеми въ Галичинѣ.

(Дръ Василь Волянъ), директоръ красивого шпиталю въ Чернѣвцяхъ получивъ за лѣчене румунскихъ пѣдданныхъ румунскій ордеръ.

(Утерли носа) нашимъ румунизаторамъ. Министерія вѣроисповѣданя и министерія земледѣля роспорядили, що памятникъ Собеского и керниця, котрѣ

находитъ ся въ лѣсахъ гр.-пр. фонду мають, противно распорядженію черновецкой конспиторіѣ на ихъ знищенє, остати ненарушеніи. Такъ то блямуть ся наші румунизаторы неперестанно.

(Рускій языкъ) поминено у Вижици при обсажденію мѣсця підучителя мимо того, що конкурсъ его вымагає. Въ наново розписаномъ конкурсъ на надучителя въ Боянахъ вымагає ся зновъ знаня нѣмецкого и румуньского, а руского або польского языка.

(Де молодѣжь руска?) До испиту зрѣлости ставилось сего року: въ Черновецкой гѣмназіи учениковъ, межи тими було 4 Русиновъ, въ Черн. школѣ реальній учениковъ, зъ нихъ нѣ одинъ Русинъ, въ Черн. уч. семинаріѣ 14 кандидатовъ, зъ нихъ только 3 Русины. Лихо зъ нами!

(Противъ румунизаціѣ въ церквѣ) выступило скѣлька епітроповъ Черновецкой катедры зажелавши у катедральныхъ священниковъ, чтобы правили на перемѣну зъ румуньскимъ по руски. Отримавши незадовольняющій одвѣтъ постановили самосвѣдоміи наші мѣщане зъ паномъ Барацковскимъ на чолѣ удати ся до самого Митрополита. Цѣкави есмы, яку одповѣдь получатъ. Панове мѣщане повинни не заспати сей справы, хотьбы пришло ся удавати и до министеріѣ.

(«Колесо галувати») написавъ нашъ магістратъ на 2 таблицяхъ, що поставлені «на шифъ». Може бы и бурмистръ зволить распорядити, чтобы написъ справлено на «Колесо гальмувати.»

(Ортографична комисія руска) одбула по 4 недѣляхъ (читай по 3½ мѣсяцяхъ) друге засѣданє, котре заняло майже саме только справдженє протоколу першого засѣданя, позаякъ поставленій зъ ласки румуньского опѣкунства письменоводитель домнулъ Бошнягу не списавъ, здає ся въ интересъ Румунизаторамъ дуже пожаданой языческо-етимологической кривописи, нѣбодного внесенія и мотивовъ народной руской партіѣ комисіѣ. Слѣдующе — певно що не послѣднє — засѣданє одбуде ся найскорше въ Октобрѣ. Такъ то помимо наказу зъ горы умѣють наші русскіе зволѣкати пекуче для Русиновъ буковиньскихъ управленіе руской правописи. Яка на Буковинѣ взглядомъ правописи панує самоволя и замѣшанина познати можна хотьбы зъ того, що въ недавно выданой «першій читанцѣ для школъ народныхъ» позволивъ собі г. Кириловичъ выпустити «громозводи» зъ буквы «и», о тѣмъ иншихъ неконсеквенцій и блудовъ ортографичныхъ и не поминаючи.

(Нова читальня руска) закладає ся у Вашковцахъ надъ Черемошомъ. Щастъ Боже!

(Якимъ довѣріємъ) тѣшать ся наші рускіе товариства и наша редакція у нашего народа мимо ворожихъ затѣй чужихъ и своихъ, о томъ доводитъ незлѣчнє число селянъ зъ рѣжныхъ сторѣнъ Буковины, що прибувши до Черновець, абы побачити Цѣсаревича, прибули до насъ якъ до своихъ рѣднихъ. Познає нашъ народъ. Богу дякувати, хто ему братъ, а хто собі радъ.

(Яко одличного рѣзбаря) (шницаря) поручає п. Маріяна Ключевского парохіальный и громадскій урядъ въ Черногузахъ коло Вижици, де п. Ключевскій въ новой церквѣ православной выгатовивъ истинно по мастерски иконостасъ, горне сѣдалище, тронъ и казальницю. П. Ключевскій осѣвъ на 3 лѣта въ Черногузахъ.

Учѣте ся, братья мои!

НОВІ КНИЖКИ.

РОЗМОВЫ лѣкаря Розумовича зъ Красномѣскими людьми. Пѣсля „Народной господар-

ки Ф. Маера“ написавъ Омелянъ Поповичъ. Таку книжочку обему 44 сторѣнъ выдала „Руска Бесѣда въ Черновцахъ. Змѣстъ: „Убоге село“, „Богате село“, „Добре дѣло“, „Господь все добре зладивъ“, „Нема нѣчого злого, що бы на добре выйти не могло“, „Потребы чоловіка суть підставою родины й товариства и початкомъ всего позиточного въ свѣтѣ“, „Користь, яку кождый зъ другихъ мае“, „Подѣль роботы“, „Товариство й користи, які кождый зъ него мае“, „Податки и держава“, „Власна помѣчь найлѣпша“, „Послѣдна розмова“ и „Конецъ.“ —

Розмовы сѣ друкованіи були урывками въ передтогѣднѣмъ, тогѣднѣмъ и сѣмъ рочнику „Буковины.“ Зѣ взгляду на похвальній одозвы многихъ читателейъ „Буковины“ и желанія мати сѣ розмовы въ цѣлости, рѣшила ся „Бесѣда“ на ихъ напечатанє въ малѣмъ накладѣ и продає ихъ по 20 кр. за примѣрникъ.

Думайте, читайте!

Переписка Редакціѣ и Администраціѣ.

Слѣдующе число «Буковины» выйде 1. (13.) Серпня. —

Просимо поновно о скорѣ одновленє предплаты а ще бѣльше о вырѣвнанє залеглостей.

П. П. Б. Р. ВЪ ПЛОСКѢЙ. Газету высласмо точно, вина здаєсь на почтѣ. Просимо кождого разу реклямувати отвертымъ и неоплаченымъ письмомъ, а мы поскаржили ся у дирекціѣ почтѣ. Чи получились ч. 10?

П. П. Р. З. ВЪ ЯРОСЛАВѢ И Е. Г. ВЪ НІСКУ. Книжочку высласлисмо. Чи дошли до Васъ?

П. П. М. П. ВЪ ЧОРНОГУЗАХЪ. „Грамоту узнанія“ яко зовсѣмъ приватной справы можемо помѣстити дословно только по уплатѣ 3 зол. коштовъ друку. Можемо такожъ дешево помѣстити стало оповѣщенє.

КОНКУРСЪ.

Литературне Товариство „РУСКА БЕСѢДА“ въ Черновцахъ пошукує для своего дѣловодства урядника. Убѣгатель-Русины мають предложить свѣдоцтва о своихъ студіяхъ — особливо що до точного знанія народного руского языка — подѣ адресою „Руской Бесѣды“ (Улиця лилійна, ч. 29.) Близшій вѣдомости, именно що до требованъ и нагороды, можна засягнути въ товариствѣ устно щодня одъ 5.—8. години або и писемно.

ВАТРА,

літературний Збірникъ Василя Лукнча, виданий коштомъ членівъ руского касина въ Стрию на дохѣдъ того-жъ, вже появилася въ розпродажи.

Цѣна 1 прим, зъ пересылкою реком. 1 зол. 50 кр. Замовляти можна черезъ часописи рускій або односячись впростъ до видѣлу касина.

ПОРТРЕТЪ

ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

невиданий у насъ ще доси (поетъ, одягнений звичайно, сидить на крѣслі зъ одкритою головою) виданий заходомъ тов. «Просвѣта» въ фотографичномъ заведенію Ангера у Відни. Можна дѣстати въ тов. «Просвѣта» ул. Орменська ч. 27. І. поверхъ по 50 кр. Образъ есть 62 см. довгий а 45 см. широкій. Замовляючи звольте прислати 20 кр. на порто, бо кожду посылку треба рекомандувати.

ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРЫ РУССКОЙ ТОМЪ I.

Д-ра О. Огоновского

вийшла вже зъ друку и можна еи дѣстати въ друкарни товариства «им. Шевченка» (ул. Академична ч. 8.), у автора (ул. Подвале ч. 9.) и въ книгарняхъ: Ставропигійской и Милковскаго (Старжика)

ПО ЦѢНѢ 1 зол. 70 кр.

Замовляющимъ просто въ товариствѣ «им. Шевченка» або черезъ рускій часописъ «Дѣло», «Зорю» и т. д. высылае ся книжка франко.

БУКОВИНСКІЙ АЛЬМАНАХЪ «СОЮЗА»

обнимающий на 12 печатаныхъ листахъ 20 поезій, 5 повѣстей и 1 наукову розправу высылае

 ПО 80 кр.
НАША РЕДАКЦІЯ.

Літературне товариство

„РУСКА БЕСѢДА“,

ВЪ ЧЕРНОВЦЯХЪ,

(Улиця Лилійна ч. 29.)

мае на складѣ и продае:

ИЛЮСТРОВАНУ

„БИБЛІОТЕКУ для МОЛОДѢЖИ“,

редакцію Омеляна Поповича

рочникъ II. изъ 1886. року и рочникъ III. изъ 1887. р. по 1 зол. за 12 книжочокъ, а по 10 кр. за поодинокую книжочку.

ИЛЮСТРОВАНА

ПРОСКУРКА

Подарунчикъ для чемныхъ дѣточокъ
Уложивъ Ю. Федьковичъ. Цѣна 10 кр.

Жовнярскі пісні з нотами
образомъ Цѣсаря и Цѣсаревича.
Склав Ю. Федьковичъ. — Цѣна 20 кр.

РОЗМОВЫ

ЛѢКАРЯ РОЗУМОВИЧА ЗЪ КРАСНОМЪСКИМИ
ЛЮДЬМИ.

Після «Народной господарки Ф. Маера» написавъ Ом. Поповичъ. — Цѣна 20 кр.

БУКОВИНСКІЙ КАЛЕНДАРЪ

одъ року 1874—1887 по 10 кр.

Рускій книжки для шкѣлъ середныхъ
и всѣхъ
Выдана „Просвѣты.“

КРОМѢ ТОГО ПРИНИМАЕ „БЕСѢДА“ ЗА-
МОВЛЕНІЯ НА ВСѢ РУСКІЙ КНИЖКИ.

ПЕЧАТНЯ

Г. ЧОППА

въ Черновцахъ, (улиця божиць ч. 8.)

Препоручае свой богатый складъ всѣлякихъ
друковъ для всѣхъ раудѣвъ и т. д.

Выдае и за редакцію одвѣчае: Осипъ Ю. Гординскій-Федьковичъ. Зъ печатнѣ Г. Чоппа.

»Буковина« выходить
1. (13.) и 16. (28.) кожного
мѣсяца.

ПРЕНУМЕРАТА

платна въ Чернівцяхъ
выносятся:

на цѣлый рокъ 3 зол. — кр.

» повъ року 1 » 50 »

» третину » 1 » -- »

Поодинокі числа 15 кр.

БУКОВИНА.

Часопись політична и наукова
для народа руского.

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИ-
СТРАЦІЯ »Буковины« зна-
ходиться въ Чернівцяхъ
(Улиця Липиная ч. 29), куда
все дописи адресовати на-
дежиться.

Цѣло- и піврочні пред-
платители достаютъ зъ каж-
дого 3. числа премію.

ОПОВѢЩЕНІЯ и ПРИЛОГИ
обсчитываютъ ся якъ найде-
шевше.

И въ наше бѣконце заглянуло сонце.

Гостина Его ц. и к. Высочести Архикнязя Рудольфа въ Галичинѣ и на Буковинѣ має, побѣля однодушнои думки всѣхъ, велику політичну вагу. Все що говоривъ Высокій Гість, говоривъ онъ на певно не для однихъ лише слѣвъ, але кожде Его слово, навѣтъ часто и случайно, мало и має свое значѣнс. Также и кожде запытане Наслѣдника Престола мало напевно свою цѣль — показати, чимъ интересуєсь, и то не лишь Онъ самъ, але и чимъ интересуєсь Его Отець, Корона, Династія.

Слова Найдостойнѣйшого Гостя були по при томъ и выразомъ бажанъ. Будучій цѣсарь Австріѣ, мужъ свѣтлый и ученый якъ рѣдко, має досыть способности и близкихъ жерель щобы о всѣмъ докладно довѣдатись, и знає дуже добре („Wir kennen sehr genau“) и хоче ще ближе познати всѣ обставины своей будучои державы, то и не дивно, що старася прилюдно намѣтити свои погляды и проводни гадки, цѣли и замѣры, бажани и волю.

Хто читавъ зъ увагою справозданя зъ цѣлои подорожи Архикнязя, и особливожь кождый читавшій сі справозданя Русинъ, мусѣвъ напевно запримѣтити, що Найдостойнѣйшій Гість иѣгде, де только треба и можна було, не залишивъ згадати и про »другу народность Галичины«, Русинѣвъ, и то перазъ далекосяглыми, многозначучими словами; иѣхто не мѣгъ не запримѣтити щирои прихильности Его Высочести для нашего народа, заявлюванои ѡдъ себе и ѡдъ имени Его Величества Цѣсаря. Смѣло можемо сказати, що на цѣлои своей подорожи ѡдъзначивъ Высокій Гість въ особливый способъ и передъ всѣма — Русинѣвъ.

Заразъ въ Краковѣ почули мы слова: «Симпатизую съ обома народностями краю.» Въ Вѣличѣ нивъ Высокій Гість на добро обохъ братныхъ народѣвъ. У Львовѣ сказавъ Наслѣдникъ Престола третій разъ: «Я приходу сюды зъ найтеплѣйшими симпатіями для обохъ народностей заселяющихъ сей край.» Иѣгде въ сихъ словахъ, иѣ въ загалѣ, не были по-

ставлені Русины на якомъ другомъ, низшомъ мѣсци, иѣгде не були забуті, а великои ваги е безперечно и се, що и маршалокъ краевый и маршалки повѣтові въ Галичинѣ, певно не зовсѣмъ уже зъ чистои власнои волѣ, витали Найдостойнѣйшого Гостя ѡдразу польскими и рускими офіціальными промовами (на Буковинѣ були только нѣмецкій промовы). Также и на Буковинѣ зазначивъ Архикнязь выразно, що хоче познати всѣ племена и народности, а коли розважимо низше наведені Его слова, то найдемо въ нихъ такі найбільше уваги и ласкавости — для Русинѣвъ.

Але не только загалными словами згадувавъ Наслѣдникъ Престола Русинѣвъ, згадувавъ и ихъ мову, церковь, интересувавъ ся ихъ институціями, ихъ промысломъ, ихъ щоденнымъ житемъ и звичаями, и давъ доказы сего ѡдѣвдуючи сі ихъ институціѣ и приймаючи ихъ товариства, кладучи угольный камѣнь подъ будову рускои духовнои семинаріѣ у Львовѣ и подписуячися на дотычній грамотѣ по руски, рускими буквами («Рудольф»), ѡдѣвдуючи етнографічну выставу въ Тернополи, намятаючи про Русинѣвъ и при ѡдѣвданю университетѣвъ: львѣвского и черновецкого, и т. д. и т. д., а вже наибольшой ваги для Русинѣвъ, а также и для тыхъ що въ имени Корони кермуютъ правлѣнемъ державы и краѣвъ, е безперечно слова сказані прямо до представителѣвъ нашего народа, особливожь въ мурахъ нашихъ институцій. И въ львѣвскомъ рускомъ «Народномъ Домѣ» и въ Ставропігійѣ, въ многомъ числѣ: въ имени Своѣмъ и Свого Найяснѣйшого Отця, заявлявъ Архикнязь: «Мы знаємо дуже добре положене Русинѣвъ, Мы певні вѣрности руского народа для насъ, випробованои въ добрыхъ и злыхъ часахъ. На многихъ боевищахъ лилась кровь Русинѣвъ, самі браві полки були рускои народности.» «Ваша народность доказала у всѣхъ часахъ свою прихильность для Трону. Се Мы дуже добре тямимо.» «Можете бути увѣрені, що Мы на всегды ѡдносимо ся зъ найтеплѣйшою прихильностею и спѣвчутемъ до вашего историчного розвою, вашихъ традицій, вашего літературного и культурного скрѣпленія» (literarische und kulturelle Erstär-

kung). «Я повторяю» (въ Ставропілії) «ще разъ Мое заповѣнене, що Мы широ интересуємось вашою народностею.» «Кличу до васъ вашою мовою: рускій нарѣдъ най жѣ, многая лѣта!» (въ «Народномъ Домѣ»). «Богъ най хоронить и благословить рускій нарѣдъ и его древну святу Церковь, — многая лѣта!» (при кладеню камѣня угольного). Одрѣдуючи львѣвскій университетъ назвавъ Наслѣдникъ Престола Русинѣвъ «давнюю культурною націею» (alte Cultur-Nation), а побачивши мѣжъ професорами руского Василяннина, одрѣдавъ по надъ програмъ еще и львѣвскій василянскій монастирь. Зъ рускими селянами старавъ ся Архикнязь розмовляти по руски, а въ Чернѣвцяхъ, въ одновѣди на промовы, сказавъ кѣлька разѣвъ по руски: «дякую». Въ львѣвскомъ университетѣ, въ львѣвской польской гімназіѣ, въ черновецкомъ университетѣ пытавъ ся Архикнязь про выклады въ руской мовѣ, въ гр. ор. черновецкой катедрѣ — про руску одправу (то само и въ Радѣвцяхъ); дуже часто звертавъ ся Архикнязь до представленихъ Емѣ особѣвъ (разѣ случайно и до лат. каноника): „Sind sie ein Ruthene?“, а всюды пытавъ ся чи и скѣлько е де Русинѣвъ. Найдостойнѣйшій Гѣсть наче таки прямо шукавъ всюды Русинѣвъ.

Зъ наведенихъ виходить ясно, що Его Высѣкѣсть — въ добре понятѣмъ интересѣ Династіѣ и державы — старавъ ся wyraзно звернути увагу на Русинѣвъ, заявити имъ свои симпатіѣ и призначе, высказати Свою рѣшучу волю: щооы нашъ рускій нарѣдъ живѣ своимъ самостѣйнымъ національнымъ житемъ, нѣкимъ не спинюваний и не кривдженый, щооы нашъ нарѣдъ розвивавъ ся и крѣпивъ ся. Зъ слѣвъ Архикнязя стане чей уже разѣ кождому ясно, що Корона дуже добре розумѣе велике політичне значѣне Русинѣвъ въ державѣ, уважае ихъ важною, потрібною интегральною частію державы; стане ясно нашимъ противникамъ, що ихъ заходы на шкоду Русинѣвъ усе знайдуть могучу запору, — стане ясно и нашимъ слабодухамъ и отчаянцямъ, стане ясно и платнымъ агентамъ и агитаторамъ, що мы не тѣлько не маемо причины ѣдаватись безнадѣйности и розпучѣ, але противно, можемо смѣло дивитись въ будучность, — стане ясно, що наша праця власными силами не пропадае и не пропадае марно, що насъ бачуть, памятають, числять ся зъ нами. Була бы пора, щооы нашъ высѣкѣй, высѣй и низѣй сѣеры порозумѣли сѣ легенькѣ натяки и сказѣвки Найдостойнѣйшого Наслѣдника Престола, и щооы, не заставляючыся нѣякими мнимыми и немними трудностями, въ имя блага и будучности державы и Династіѣ, въ пору взяли ся за сповнене Найвысѣшой волѣ.

Кровъ батькѣвъ нашихъ лила ся за Австрію, горко запрацьований грѣшъ складавъ и складае Русинѣвъ въ жертву Австріѣ — то й не диво, що спѣдѣсь и має право спѣдѣватись много ѣдъ Австріѣ. Корона розумѣе політичне значѣне Русинѣвъ; розумѣли его вже и цѣсарева Марія Тереса, и цѣсарь Іосифъ II, и графъ

Стадіонъ; дай Боже, щооы всѣ другѣ се въ Австріи, и въ пору, розумѣли и памятали.

Зъ другою стороны повинни и самѣ Русины користати зъ Найвысѣшой заохоты и брати собѣ зъ нею науку; тѣлько проявляючи власну силу, тѣлько импонуючи власною невтомною працею, крѣпкою невпинною обороною власныхъ справедливыхъ, кровю и потомъ окупленыхъ интересѣвъ, — а не глухою резигнаціею, бездѣлемъ и понижуючимъ гѣднѣсть чоловѣка выречуванемъ ся себе самыхъ, своей народности, своихъ интересѣвъ — заробимо въ свѣтѣ на поважане и успѣхи. Користаймо зъ хвилѣ, що и въ наше ѣконце заглянуло сонце.

Чимъ маемо бути?

(Кѣлька слѣвъ до Его Ексц. австрійского міністра просвѣты v. Gautsch-a).

Пѣдчасъ коли на політичнѣмъ видокрузѣ збирають ся тяжкѣ хмары, коли въ наслѣдокъ сего кожда народнѣсть трѣвножно рахуесть зъ своими силами, щооы знати, чого въ рѣшучѣй хвилѣ боятись и спѣдѣватись може, пѣдчасъ коли особливо усѣ словянскѣ народы важко задумують ся надъ тымъ, яка ихъ жде будучность, — ворущать ся и въ души 20-тимиліонного руского народа питання: чого намъ ждати, куды звернутись, у кого просити помочи? — За давной рѣчи-пополитѣи не зазнали мы богато добра, не зазнали бы и ѣдъ новои, коли бы настала. Другій сусѣдъ, также «братъ-Словянинъ», подптавъ ногами умовы, на якихъ ему Украина пѣддалась, держить въ темнѣтѣ пѣдъ чиновничѣю кормигою миліоны народа, збороняе хочъ якъ небудь плекати нашу рѣдну мову и просвѣщати нею темный людъ, гонить народну сцену зъ Украины десь межѣ Фіннѣвъ та Азіятѣвъ. На Угорщинѣ про Русинѣвъ незадовго мабуть уже и слыхъ загине, а въ Галичинѣ дармо боролись нашѣ братѣ всѣми можливими аргументами розуму и серця о призначе краснымъ Сѣймомъ хоть деякихъ правъ рускому языкови въ народныхъ и середныхъ школахъ. Nascitur ridiculus mus, рускій «паралельки» въ Черемышѣ, вѣрный образъ ширѣи «братерской» прихильности «другѣи народности краю» для Русинѣвъ, чистый глумъ всякой здоровѣй політичѣи и педагогѣи; — та и ся велика ласка досталась Русинамъ що-нино по довгихъ, героичныхъ старанияхъ правительства!

Дивне диво доли зъ нами дѣе! Маемо бути Русинами, щирими, правдивыми Русинами, Тироляцами Вехѣду, пѣдпорою Монархѣи и Трону, — такъ намъ усѣ разѣ у разѣ голосять, сего ѣдъ насъ надѣють ся и домагають ся; сего хоче ѣдъ насъ Корона, завѣряючи насъ при тѣмъ, послѣдний разѣ устами Найд. Наслѣдника Престола, о своѣй симпатіѣ и прихильности. Мы були и будемъ вѣрны для державы и короны, але якъ же намъ бути тыми Русинами? Прийдуть выборы до Рады Державной чи до Сѣйму — заразъ зъ усѣхъ сторѣнъ напругають ся всѣ силы, щооы тѣлько борѣни Господи

не допустити Русина, щирого прихильника інтересів народу, щирого прихильника его просвіты. Прийдесь скликати в́́че — заразь 100 аргусовых очей підглядає: а що се, а хто се, а на що, а для чого. В́́чий підозр́́вання читалень, в́́чий ревизі́. Прийде ся вибороти руско́й мові трохи б́́льше м́́сяця в́́ школах: заразь з́́ ус́́хх сторо́нь суми́ввы, застере́женя, інтри́ги, аж поки, по довгих коро́водах, усе не сќ́нчить ся на паралельках або т. п. То и не дивно, що на кождо́м кро́ці здержува́нн, кривде́нн, підозр́́ванн и напастованн Русины, безъ заступникóвъ в́́ парламенті и в́́ соймах, безъ шко́ль, могу́чих еди́но виховати си́льну, здорову націо́нальну інтелі́генцію, підъ ма́кіявельскою ку́рателею Езуі́товъ и иншихъ «миро́творці́в» — починають в́́ ко́нці трати́ти всяку над́́ю и піддають ся ту и тамъ махи́націямъ хитрыхъ а́гітаторóвъ.

Уже в́́ часі́ побу́ту Его В. Ц́́сря було́ для буковинських Русино́въ призна́не в́́ принци́в засно́ване руско́й гімназі́ в́́ Ко́цмани. В́́ раді́ державно́й, на засі́данню комі́сі́ бюджетово́й, піднесена́ була м. р. ви́разно ко́нечна потре́ба засно́вання се́й гімназі́, не зга́дуючи уже сќ́лько то разóвъ ко́цманецкі́ и буковинські́ Русины, ро́жними доро́гами: депута́ціями и пети́ціями, о засно́ване се́й гімназі́ упо́минались. Потре́бу руско́й гімназі́ для Буковини призна́ло еще не́давно и міні́стерство, обі́цяючи займи́тись сею спра́вою, а ро́вночасно нака́зуючи буковинско́й красо́й раді́ шко́льній, щоби́ тая́ж выска́зала свою́ думку́ доты́чно засно́вання н́́мецко́й гімназі́ з́́ руски́ми паралелька́ми поза Черні́вцями. Та що́ж, рада́ шко́льна выска́залась проти́в тако́й гімназі́. Все́ж еще спра́ва була́ не рі́шена. Тепе́рь на́конецъ при́ходить з́́ В́́дня рі́шуча в́́домо́сть, що́ а́нъ руско́й гімназі́ а́нъ рускихъ паралелько́къ на Буковині́ таки́ не бу́де!

Які́ж мотиви́ сего́ дивного, не споді́ваного рі́шення? Одно́ — нема́ грошей, друге́ — п. міні́стеръ хоче́ зре́формувати́ середні́ школы, хоче́ приверну́ти́ молоді́ж з́́ гімназі́ б́́льше до фаховыхъ шко́ль, ну́ — и за́чинає́ сю свою́ реформу́ о́дмовою засно́вання руско́й гімназі́ в́́ Ко́цмани. Дуже́ добре, дуже́ хоро́шн мотиви́ п. міні́стра, але́ — одно́ маленьке́ але́. Першого́ мотиву́ не може́мо ува́жати рі́шаючимъ, бо́ чейже́ на уде́ржане́ одно́й гімназі́ в́́ Ко́цмани́ еще́ бы́ може́ Австрі́ю ста́ло, тымъ́ б́́льше, що́ ро́вночасно́ зне́сено́ середню́ шло́у в́́ Сереті́. Що́ж до ре́формы́ середнихъ шко́ль, то́ о то́мъ чейже́ можна́ говори́ти то́лько тамъ, де́ які́сь такі́ школы́ уже́ с. Чехамъ, Полякамъ, Н́́мцямъ — можна́ о́дняти́ ко́лька гімназі́ щоби́ на́томі́сть піднеси́ти́ фреквен́цію́ фаховыхъ шко́ль, бо́ Чехи, Поляки, Н́́мці́ гімназі́́ таки́ справді́ аж́ трохи́ надто́ багато́ маю́ть. Але́ Русины́? Чи́ за́станови́в ся́ п. міні́стеръ́ надъ́ тымъ́? Мы́ вже́ о фахові́х шко́лах, поки́-що́, не́ упо́минає́мось, але́ж да́йте́ намъ́ гімназі́ю, хоть́ одну́ гімназі́ю! З́́ о́дкиж то́ маю́ть Русины́ взяти́ в́́ націо́нальнóмъ щиро-руско́мъ ду́сѣ́ образо́вану інтелі́генцію, з́́ возду́ха? Де́ж ма́є мо́-

лоді́жж руска́ на́учи́тись що́сь трохи́ б́́льше́ по руски́, н́́жж те́, що́ є́ в́́ буквара́хх? Де́ ма́є познако́митись з́́ ро́дною лі́тературою́, де́ пригото́витись, щоби́ могла́ о́посля́ з́́ пожитко́мъ пра́цовати́ се́редъ руско́го насе́лення? Якъ́ могутъ́ Русины́ пра́цовати́ надъ́ розво́ємъ педаго́гічно́й лі́терату́ры у́ себе́, коли́ имъ́ шко́ль не́ хоти́ть да́ти?

Да́йте́ намъ́ школы́, да́йте́ просві́ту, да́йте́ можли́сть пле́кати́ нашу́ лі́терату́ру, а́ н́́ — то́ ска́жѣ́ть же́ намъ́ уже́ разъ́ ясно́: Мы́ вамъ́ н́́чого́ не́ да́мо, не́ може́мо да́ти, не́ потре́бує́мо да́вати, — вы́ Русины́ при́значені́ на пово́льну́ сме́рть, на ви́наро́довлене́, гині́те со́бѣ́ пово́ли, — а́ тоді́ мы́ не́ бу́демо́ потре́бувати́ такъ́ надто́ дивува́тись на́шимъ отча́йду́хамъ.

Керма́ничѣ́ вну́трі́шньої́ полі́тики́ Австрі́ї́ повинні́ бы́ памя́тати́ на́ будучи́сть держави́, а́ повинні́ бы́ памя́тати́ и́ на се́, що́́ будучи́сть держави́ в́́ будучи́ности́ наро́до́въ. Що́ руска́ гімназі́́я в́́ Ко́цмани́ потре́бна́, на́глячо́ потре́бна́, се́ аж́́ надто́ ясне́ для́ вс́́хх, хто́ хоче́́ ясно́ ви́ді́ти, и́ се́ мы́ поста́рає́мось́ еще́ до́кладно́, на́ підста́вѣ́ факто́въ и́ цифе́рь, обгово́рити́ и́ умо́тивувати́.

ЩО́ НОВО́ГО́ В́́ СВѢ́ТѢ́?

Введе́не в́́ житє́ ново́й доро́гово́й уста́вы в́́ Гали́чині́ посту́пає́ дуже́ пово́ли́ и́ осто́рожно́, бо́ м́́жж грома́дами, особливо́ мазурски́ми, розо́йшла́сь чу́тка, що́́ ся́ нова́ уста́ва —́ поча́токъ ново́й пані́цины. В́́ руде́цкóмъ по́вѣ́ті́ до́йшло́ на́вѣ́ть до́ того́, що́́ жанда́рмы́ му́сѣ́ли́ в́́м́нати́сь, и́ заби́ли́ одного́ чо́ловѣ́ка а́ ко́лькохъ́ рани́ли. В́́ Горо́денщи́ні́ є́ та́кже́ ко́лька́ грома́дъ (Сера́финці́, Топо́ро́вці́, Глу́шкóвъ, Торо́гови́ця, Ясе́но́въ), що́́ доси́ и́ чу́ти́ не́ хоти́ть о́ якихъ́ новыхъ́ доро́говыхъ́ порядкахъ́ и́ тига́рахх. Дармо́ про́бували́ са́мъ ста́роста́ и́ ви́ді́ль по́вѣ́товый́ переконати́ грома́дянь. Льво́вске́ на́мѣ́стни́цтво́ зажа́дало́ тепе́рь спра́возна́ня о́ с́́йї́ спра́вѣ́ о́дъ ста́роства́.

Нова́ е́кзеку́ційна́ уста́ва у́во́йшла́ в́́ житє́ з́́ дне́мъ 1. се́рпня́ с. р. Нова́ уста́ва́ дале́ко́ корис́тні́йша́ для́ довжнико́въ, якъ́ дав́на: майже́ н́́чого́, щó́ хот́ь трохи́ потре́бне́ довжнику́ до́ прожитку́, до́ ве́деня́ его́ ремі́сла, по́жива́ и́ на́ливо́ на́ 2 тижні́, одна́ коро́ва, 2 ко́зы або́ 3 о́вицѣ́, кни́жки, сло́бный́ персте́нь, орде́ры, и́ ще́ де́що́ инше́, — збо́же, па́ша, дро́ва, зóбра́нн пло́ды, худо́ба и́ зна́ряды́ ко́нечна́ потре́бні́ до́ го́сподарства́ —́ все́ те́ не́ підле́жить́ тепе́рь е́кзеку́ці́ (се́, що́́ на́послѣ́дъ́ наведе́не, можна́ лі́цитува́ти то́лько́ разомъ́ з́́ нерухо́мосте́єю, на́ пр. по́лемъ, до́ котрого́ нале́жить), одна́ково́, чи́ иде́ при́ то́мъ о́ довгн́ чи́ о́ податки́ и́ нале́житости́ ска́рбові́. Дуже́ багато́ зале́жить́ при́ пово́й уста́вѣ́ о́дъ́ суди́в и́ его́ рі́шення, а́ §. 4. ка́же, що́́ е́кзеку́ція́ на рухо́мості́ ма́є зовс́́мъ́ взде́ржати́сь, коли́ не́ можна́ на́д́ятись, що́́ сума́ одержана́ з́́ прода́жи рухо́мостей́ не́ пере́высши́ть хот́ь трохи́ ко́штóвъ е́кзеку́ці́. Та́кже́ и́ нерухо́мості́́ бере́ нова́

устава дуже въ оборону передъ несумлінними вѣрительми-лихварями, робить для нихъ лицитаціѣ неразъ бѣльше шкодливими нѣжъ позиточними, и позволяе навѣтъ уже переведеніи лицитаціѣ уневажнити, коли бы зъ нихъ выходила надто велика кривда для довжника. Користей сеп новои ustawy не може довжникъ навѣтъ добровѣльно зречи ся.

Зѣѣздъ цѣсарѣвъ, австрійского и нѣмецкого, послѣдувавъ въ Гаштайнѣ (купелевѣмъ мѣстѣ) въ Суботу, дня 6. сернія. Оба цѣсарѣ привитались дуже сердечно, а вѣденска урядова газета „Wiener Abendpost“ згадуючи о сѣмъ зѣѣздѣ назвала старенького нѣмецкого цѣсаря Вильгельма давнымъ пріятелемъ и союзникомъ нашого Найяснѣйшого Монарха. Газеты приписують въ загалѣ велику вагу сему зѣѣздови, особливо зъ огляду на непевне положене въ Болгаріи и также зъ огляду на щоразъ тѣснѣйше порозумѣне Росіѣ зъ ворогомъ Нѣмеччины, Францією.

Въ Болгаріи стараєсь реѣнція всѣми силами спонукати нововыбраного «Народнымъ Собраніємъ» князя, Фердинанда Кобургскаго, щобы якъ найскорше пріѣхавъ до Болгаріи, зложивъ присягу на конституцію и обнявъ правлѣне. Князь вагаєсь, бо боить ся Росіѣ, а также щось чути, що болгарске войско все еще бѣльше потягае за давнымъ княземъ, Александромъ Баттенбергскимъ, якъ за новымъ. Теперъ пишуть газеты, що новый князь таки въ концѣ рѣшивъ ся ѣхати.

Дописи „Буковины“.

(ЗѢ ВЫЖНИЦѢ). Кѣлькохъ львѣвскихъ універс. студентѣвъ, збаламученыхъ фразами несумлінныхъ агитаторѣвъ та може и якими неясными мрѣями власной недосвѣдченои фантазіѣ, удалось до деякихъ патріотѣвъ въ Выжницѣ зъ довжимъ письмомъ, написанымъ дивогляднымъ язычѣмъ. Въ письмѣ томъ, по многѣмъ глагольствованю высокими словесами, повѣдомляють згаданіи студенты, що хотѣлибъ устроити «прогулку» на Буковину зъ музыкально-декламаторскими вечерками въ Выжницѣ и въ Чернѣвцахъ, и просятъ о завязане мѣсцевыхъ комитетѣвъ. Поминаємо уже, що сѣи панове студенты повинни бы були знати, що уже сама буковинска унів. молодѣжь выбралась сего року на вандрѣвку, и що для того они, въ найлѣпшѣмъ разѣ, были бы на Буковинѣ такъ трохи лишній. Але чого вже зовсѣмъ не можемо зрозумѣти, то сего, що руска молодѣжь може цуратись своєю рѣдною мовою и писати якимъ такимъ язычѣмъ, що нимъ зрештою пишуть хибѣ только плаченіи конѣйками очайдухи-редакторы москвофільскихъ газетъ, що то хоть саміи нѣчого не можуть утратити, не вагають ся щирыхъ русскихъ людей баламутити, на ревизіѣ наражати, жандармамъ и судамъ въ руки влѣхати, а польскимъ крикунамъ и правительству давати причину до подозрѣваня Русинѣвъ о якесъ Богъ знае що. Не говоримъ

уже о жебраню московскихъ грошей на звѣстне ратоване «русского» банку (а еще бѣльше на ратоване директорѣвъ), и т. и. На свое язычѣ дѣстали пп. студенты отъ яку красну ѣдповѣдь, а разомъ и науку (дай Боже, щобы ей собѣ до серця взяли) ѣдъ одного выжницкаго Русина: «Шановный Пανε!.. Патріотичну молодѣжь руску, котра рѣдною мовою не цураєсь, готовъ я вспирати всѣми моими слабыми силами. Зѣ по-высшого письма однакожь, на чужѣй мовѣ писаного зъ жалемъ переконаюсь, що то якійсь русскіи студенты хотять загостити до Выжницѣ. Такихъ людей не можу вспирати, бо якъ сказавъ нашъ Тарасъ Шевченко: Хто матѣрь забуває, того Богъ карає, того люде цурають ся, въ хату не пускають.» Можна припустити, що и въ Чернѣвцахъ, помимо деякихъ «намієтнихъ» заходѣвъ, не лучше тымъ панамъ поведєсь.

БУКОВИНСКІЙ ТОВАРИСТВА РУСКИ.

Статутъ товариства «Руска Школа» въ Чернѣвцахъ затвердило п. к. краєви правительство. Основателѣ сего товариства розсылають статутъ до русскихъ учителѣвъ, священникѣвъ и прочихъ патріотѣвъ буковинскихъ зъ запрошенемъ, щобы приступили до сего для бук. Русинѣвъ вельми важнаго товариства, котре має взяти въ свою ѣдѣлку руске школьництво на Буковинѣ. Дуже пожадано було бы, щобы всѣ рускійи учителѣ, священники и другіи патріоты якъ найчисленнѣйше приступили до сего товариства, щобы оно и числомъ своимъ ѣдъ разу здобуло собѣ конечну повагу. Вкладка членѣвъ дуже мала, бо выносить на цѣлый рѣкъ только 1 зол. Зголошеня пристунающихъ до товариства (зѣ вступною вкладкою 50 кр.) принимаютъ и статуты высылають черновецкій рускій товариства и наша редакція. — Першій головний збѣръ ѣдбуде ся у Вторникъ, 18. Сернія (30. Августѣ) 1887. о 9. годинѣ рано, въ Чернѣвцахъ, въ комнатахъ «Рускои Бесѣды» (Улицѣ липйна ч. 29.)

Всѣхъ читаленъ нашихъ, що зовсѣмъ не записаніи або недокладно описаніи въ Календарѣ на 1887. рѣкъ, просятъ «Руска Бесѣда» въ Чернѣвцахъ, щобы написали ѣй на кореспонденційной картѣ: 1) коли ихъ читальня основана, 2) кѣлько членѣвъ має, 3) кѣлько книжокъ и газетъ має въ своѣй библіотекѣ, 4) хто є головою читальнѣ, хто заступникомъ головы, секретаремъ, библіотекаремъ, касіеромъ, выдѣловымъ, заступникомъ. Просятъ ся о скорѣ надѣслане сѣи вѣсти, бо календаръ на рѣкъ 1888. вже друкує ся.

ДРОБНІИ ВѢСТИ.

(И въ Устю (Гурѣ)-Гуморѣ), сучавского повѣту, пытавъ ся Архикнязь-латинского кс. Прайзентаца, чи суть въ Гурагуморѣ Русины, на що получивъ потакуючу ѣдповѣдь. Такъ то и тутъ «Сетрыяскіи!» не приглушило Русинѣвъ, та ѣи нѣколи не приглушить.

(Вандрівка) рускої молодіжки по Буковині випала величаво. Музикально-декламаторські вечорки з танцями устроєні в Садагурі в лісі, в Кіцмані в школі, у Вашківцях в дворі, а у Вижниці в огороді згромадили численну руску і неруску інтелігенцію помянутих місцевостей і їх окрестностей. Крім значного матеріального доходу на «Народний Дім» здобула собі наша молодіжка любові своїх, а поважаних чужих. Гостина молодіжки рускої між народом в читальнях: Раранецької, Топорівської, Неполоківської, Банилівської, Іспаскої і Чорногузької була истинним тріумфальним походом. Кінний бандері впроваджали вандрівників в села, гук майдорів здоровив їх здалека, тма народу витала їх через своїх провідників-селян щирим словом, та хлібом і соєю, гостила їх суго, принімала радо і з восторгом кожне слово, кожду пісню. І сповнилась задача вандрівників, бо познали ся і полюбили ся они взаимно з народом. — Подробне описане вандрівки подамо в слідуючому числі, бо вже сьогодні висказуємо повну признательність нашій молодіжці а також народові і патріотичній інтелігенції за так хороше сповнене патріотичного діла.

(Личні вѣсти:) Авскультант Вижницького суду Володимир Михайльскій іменованій ад'юнктом суду в Радівцях. — Директор Черновецької гімназії Стефан Вольф перенесений на власне прошене в постійний статі спочинку. Місце його займати має професор із Відня.

(«Не смішно ли то»), що пише якийсь А. П. Ш. в «Проломі», що Русинам не треба лекцій правопис (то є: фонетичної); бо — ну, бо суть в свѣті ще такий(?) правопис, як і н. пр. французка, англійка і др. «Не напасть ли то?» питає ся своїм язичем сей «недовчений» педагог далі, що ось Русин хоче випередити Француза і Англіка, і хоче злекшити собі і своєму народові науку. «Не дерзость ли то» з боку Русина? (Розумієте панове газдо, що то дерзость?). А. П. Ш. наводить і німечку правопис яко тяжку, та не знає певно, що 2000 учителів німечки зібраних тогді у Відні вимагало одноголосно простійшої (лекцій) правопис. Та правда, се були «недовчителі», коли мимо волі і труду не довели дітей пустих а тяжких правил правопис, то ї годі їм переконати «недовчених» педагогів, що розумна педагогіка шукає найлегшого способу науки, і вимагає учити передовсім того, що потрібне, а не марнувати дорогі часті і занедбувати і фальшувати рідний язик і рідну літературу через етимологічні іграшки закованих філологів та плачених конфіками політиків, як се діється именно у нас. Не о «правопис» тям напам'ять ходити, а о «напасть» на рідну мову, і для того то нападають на фонетику именно і виключно сі, що самі не пишуть по руски, а якимсь дивовижним язичем (чому — они добре знають!). От куди стежка є горіх, п. А. П. Ш. Не втаити шия в м'яку.

(Зловили Залевського), того, що з Віденської пошти украв більше як 150 тисяч золотих. Коли всіма свѣтами за ним гонили, сидів собі Залевскій захований у одній гувернантки, панни Натанзон, у самому Відні 7 неділей, аж доки не роздобула она для себе, а його брат од якоїсь служниці Цвікер для него пас до Америки. Перед місяцем перебрав ся Залевскій за служницю тої гувернантки, (оні є умишені задля сеї штуки собі випукав), і обоє поїхали щасливо до Франції. Там всім Залевскій з пасом гувернантки, в котрім змінив єн імя

Іоанна Георгінія Натанзон на мужеске імя Іоанн Георгій Натанзон, на корабель і поїхав до Америки, а єн послав назад до Відня. Та ся невдячність супротив своїм помічниці одомстила ся тяжко, бо у Відні приаригтовала гувернантку поліція, довідавшись о її од служниці Цвікер, бо та зо страху признала ся у поліції, що брат Залевського узяв у неї єн пас. Арештована гувернантка признала ся, що єн любовник поїхав з сфальшованим пасом під іменем Натанзона на французькому кораблі до Америки. Поліція зателеграфувала сейчас до Америки до Нью-Йорку до тамошнього австрійського і французького конзулі. Пять миль перед берегом приплыли конзулі до корабля і взяли п. Натанзона разом з гронами, котрих найдено поверх 100 тисяч. Треба знати, що в Америці не мала Австрія права єго ловити, але на мори на французькому кораблі то так само як у Франції, з котрою має Австрія умову взаимно видавати собі злочинців. Тепер привезуть Натанзона-Залевського до Відня і засудять разом з єго братом, що єму помагав утїкати, а також і панну гувернантку. Она правда присягає ся, що не знала, хто се єн панчик, бо оні мав їй казати, що оні з Іспанії, і що провинившись там мусить утїкати до Америки, де оженить ся з нею. Жінка Залевського довідала ся аж пізніше, що єн муж наробив, і одставила тисячку, котру оні їй прислав судови, тому то і випустили єн з криміналу. Більше як 10 тисяч зол. нагороди призначено було для того, хто напровадить на слід Залевського. Ті гроші получить тепер мабуть служниця Цвікер, а многі люди, що бачили перебраного Залевського у Відні і підозрівали в ньм пошукуваного злодія, пукають з злости, що випустили з рук таку суму.

(Гофрат Герменегільд Бречек на Самоков) іменованій директором центральної комісії для накладу шкільних книжок.

(«Соколи»), товариства сторожи огневої підставі статуту уложеного директором львівської «Народної Торговлі» п. Нагорним, запроваджують у себе галицькі громади: Денисові, Микулинці, Угринові, Тартаківі, Комарно і Пелкині.

(Полиційно-судові ревізії) мали одбутися, як доносити газети, в равському повіті; доси не знати у кого они одбулись, і чи найдено що забороненого.

(«Мир»), клерикально-політична часопись виходяча третій рік у Львові перестала нараз появляти ся, несповнивши свої місії витворення межі Русинами третей партії, нбм то єдино австрійської і католицької. «Мир» праху єн.

(Скинули начальника Раранецького) п. Красовського, завзятого ворога тамошньої читальні, за рійний безправства, якій виробляв особливо членам читальні. Дякувати єго Ексцеленції пану президентові, що увільняє народ од гнобителів. Най се буде пересторогою для всіх начальників, що не идуть з народом, а з ворогами народної просвіти, а люди най знають, що заступник Найяснішого Монарха, пан президент, готов завжди зарадити всяким витребенькам і самим панам начальників.

(«Ревіста політика»), сучаска румунизаторська газета, перекутила вѣсть о прийнятті рускої депутації у єго ц. к. Високости Архикнязя Рудольфа крайно тенденційно-ложним способом. Є се новий доказ правдолюбів, терпимости і такту наших Румунизаторів, котрі не досять що на кождім кроці блямували ся перед єго ц. і кр. Високостію, сміють

ще підсувати Достойної особі Є. В. Архикнязя слова и чини, якихъ хіба тільки загорілий и необразований Румунизаторъ допустити ся може. Провідникъ рускої депутації п. сов. Винницькій зажававъ у редакції «Ревісты» спростованя сихъ тенденційныхъ ложей. Мы цїкаві, якъ собі поступитъ ц. к. власть супротивъ безпримірної одваги «Ревісты».

(Спростоване). Въ м. числїхъ належить спростувати, що не Онуфрій Шлемко але Онуфрій Купчанко, господарь зъ Берегометы надъ Прутомъ, дарувавъ Є. ц. и к. Высочеству Архикн. Рудольфови народне убранє. Ілія Шлемко дарувавъ народну одїжъ для Найдост. Архикнягинї Стефанїї.

(Якъ дбає дирекція учительськихъ семинарій) въ Чернівцяхъ о науку руского языка въ сихъ школахъ — о томъ мы вже писали. Теперъ довідуюсь, що руского языка въ школахъ вправъ учать люди зовсїмъ некваліфікованї. Такъ то учивъ учитель п. Шутка въ минушомъ роцї въ 2., 3. и 4. класї (въ 2. — 6. роцї шкільномъ) лише читати и переписувати, не взявши нічого зъ граматики. Поручене науки руского языка некваліфікованому учителеви вимїрене просто на шкіду науки сего предмету, на що звертаємо увагу п. надзирателя. Коли ся практика повторити ся и въ сїмъ роцї, то треба буде удати ся и вище.

(Цїни збїжа въ Чернівцяхъ.) Дня 10. л. Августа с. р. контовали 100 кіло: пшеницї 6 зол. 85 кр. до 7 зол. — кр.; — жита 4 зол. 80 кр., до 4 зол. 90 кр.; — овса 3 зол. 50 кр. до 3 зол. 80 кр.; — ячменю 4 зол. 60 кр. до 4 зол. 70 кр.; — кукурузы 4 зол. 15 кр. до 4 зол. 35 кр. —

ДЛЯ НАУКИ И ЗАБАВЫ.

Въ читальни.

Коло стола сидять: Никифоръ Просвїтовичъ, старій учитель; Василь Поступюкъ, начальникъ громадскій; Семенъ Назадюкъ, господарь; Павло Штудеръ, касієръ громадскій; Иванъ Кукурудзякъ, господарь; Николай Лонатюкъ, мелникъ и Андрїй Середній, господарь.

Иванъ Кукурудзякъ: Куме Андрїю, здає ми ся, що вы сего понедїлка на торзї були.

Андрїй Середній: Та бувъ.

Иванъ Кукурудзякъ: А якъ хлїбъ стоить?

Андрїй Середній: Етъ — за паньскимъ и швабскимъ питають, а мужицке, хоть, Боже ми прости, за плоть выкинь, — нї почому. Я вивїзъ два кїрцї пшеницї красной якъ сонечко, та ану вгадайте, що-мъ взявъ?

Иванъ Кукурудзякъ: Таже въ газетї стояло, що корецъ пшеницї платить ся 7 до 8 зол.

Андрїй Середній: Бїгме лишъ 6 зол. за корецъ, не грїхъ ми ся забожити, и то-мъ зъ тяжковъ бїдовъ выдеръ. А якъ зачавъ жидиско важити, то зъ двохъ кїрцївъ лишъ півтора зробивъ.

То вы за два старї кїрцї пшеницї лишъ 9 зол. взяли, оббїзавъ ся Василь Поступюкъ.

Андрїй Середній: Тажє!

Семенъ Назадюкъ: Ой правдажъ теперъ въ свѣтї, правда. Панови можна за корецъ пшеницї 8 зол. бра-

ти, а ты мужику якъ за 5 дїлетокъ пшеницї 6 зол. — то ще купця и въ руку поцїлуй. А що, я вамъ казавъ, що теперъ лишъ бы панамъ та жидамъ жити.

Просвїтовичъ: Не бануйте, що я въ вашу бесїду вмїшую ся. Не знаєте панове газды, чия то пшениця коло паньского лану «на керничкахъ»?

Семенъ Назадюкъ: То моя, пане учитель.

Просвїтовичъ: Но панове газды, вы певно Семенову пшеницю выдїли.

Газды: Та дежъ бы не видїли.

Просвїтовичъ: Ану скажїтъ менї, чия пшениця красна: паньска ци Семенюка?

Газды: А дежъ можна паньскій ланъ до Семенови нивы рївнати.

Просвїтовичъ: А я гадаю панове газды, щобы цїлкомъ можна порївнати. Таже Семенова нива зъ паньскимъ ланомъ въ межу, отже однакове поле. Панъ робїтника до ораня, сїяння, волочени и збирания наймає, а якъ вамъ вїдомо чужими руками лишъ грань добре брати. А Семенъ свое поле самъ обробляє, отже старанїйше, щирїйше собї робить, якъ чужому. Якъ вы думаете, не повинна Семенова пшениця красна бути, якъ паньска?

Газды: Та правда, що повинна. Але де мы такъ годнїй ниву згноїти, выорати и заволочити, якъ панъ; онъ прецї має до того всякій машини, а зъ насъ не одинь и плуга доброго не має.

Просвїтовичъ: Я вамъ то все признаю, але скажїтъ менї ще отсе: Хто бїльше поля має, громада ци панъ?

Всї: Розумїє ся, що громада.

Просвїтовичъ: Коли такъ, ци не могла бы громада, бїльша одъ пана, такожъ такї машини купити якъ у пана, абы у неи — сли не лучшїй — то принаймнї такїй якъ у пана хлїбъ родивъ ся?

Всї: Таже могла бы, чому нї.

Федоръ Заячикъ: Я гадаю, що мы хотьбы и мали такї машини, то наша худоба не годна ихъ волочити. Онде маю легонькїй деревянний плужокъ, та запрягавъ я двое лошаць, быка и корову, а ледви-мъ выоравъ 25 пражинъ за цїлий день, и то не глибоко, але ледви на два пальцї; а якъ бымъ бувъ до желїзного плуга запрягъ, то бымъ бувъ за кождовъ скибовъ попасавъ.

Просвїтовичъ: Не бануйте Федоре, коли собї порадите не умїете. Перше мусите знати, що плугъ деревянний хотъ лекшїй до здоймлення, але неразъ тяжше оре: и скибы лишъ розсуває, а не перевертає, а друге: на що четверо штукъ мїзерной худобы тримаете? Тримайте лишъ пару, та добро и, а она певне за чотерохъ не зїєсть.

Федоръ Заячикъ: Якъ бы я красну худобину тримавъ, то бы заразъ урекли, або украли.

Просвїтовичъ: Хіба таке! бояти ся вовка та не йти въ лїсь.

Поступюкъ: Отъ панове газды, панъ учитель намъ незле говорятъ. Коли дїдичъ тільки поля не має, що

громада, а тільки машини має, то я гадаю, що и громада с такожъ великимъ паномъ и могла бы легко также кілька машинъ господарскихъ собѣ выстаратись. Припоминаете собѣ, якъ намъ панъ учитель до сѣчкариѣ радили, а мы сразу ђдипрали ся, а скоро лишъ одинъ собѣ устаравъ, заразъ другій, третій, и сегодня въ нашомъ селѣ зо 20 сѣчкариѣвъ е. Тому я гадаю, що межи нами жаденъ не знайде ся, щоби до спѣвки машини господарскі купувати не приставъ. Правда, що вы всѣ тутъ пристанете до складки?

Газды: Пристанемо.

Назадюкъ: Я нѣ! нѣ! на машини жаднї я и грейцара не дамъ. Мѡй тато, и дѣдъ небѡщикъ, обходили ся въ господарствѣ своѣмъ безъ жадныхъ машинъ, а хлѣба мали рѡкъ ѡдъ року якого дай Боже по вѣкъ. Я гадаю, що и тому насъ Богъ карае, що мы святу землю всякимъ зелѣземъ мучимо.

(Назадюка тяжко було о чѣмъ переконати, тому нѣхто его бесѣдѣ не супротивлявъ ся.)

Газды: А якогъ бы то машини найнерше потреба, пане учитель?

Просвѣтовичъ. Найпотрѣбнѣйша машина для васъ то млынокъ до чищення збѡжа. Чому ѡнъ найпотрѣбнѣйшій — послушайте. Вы певне зауважали, що на Семеновѡй нивѣ не лишъ збѡже якъ на лану, але и буряну ласка Божа. Якъ гадаете, ѡдки тыхъ буряновъ тѡлько взяло ся на Семеновѡй нивѣ?

Декотрї: Богъ ихъ давъ.

Просвѣтовичъ: Ой не гнѣвътъ пана Бога, Богъ ихъ непосѣявъ, але таки, кобы здоровъ бувъ, самъ Семенъ, и то не самій бурянъ але таки вразъ зъ пшеницею сѣявъ. А приповѣдка каже: яке посѣешь, таке уродить ся. Отже панове газды, жадне збѡже не дастъ ся лопатою такъ добре вычистити, якъ добрымъ млынкомъ и цилиндромъ. Тому панове газды, млынокъ, и еще разъ млынокъ е найпотрѣбнѣйша машина въ господарствѣ. Купѣтъ его, а ѡнъ вамъ за короткій часъ вылатить ся.

Млынокъ принесе вамъ такї користи: 1) Що найздоровше зерно вымлынкуете собѣ на насѣне. 2) Млынковане збѡже лучше продасте, а послѣдъ все еще лишитъ ся. 3) И пѡдчасъ слоты и заметѣли будете могли збѡже млынкомъ вѣяти, и часу много не стратите.

Поступюкъ: Теперъ видите панове газды, що то за добро для людей коли читальню мають. Мы зѡйшли ся, учули дещо про свѣтъ Божій, запустили ся въ тверезу розмову, и якъ Богъ намъ допоможе будемо небавомъ зъ неи користати. Одинъ каже одно, другій друге, и диви ся — нѣ зъ сего нѣ зъ того зробила ся рада. Я вже не одну добру рѣчь видѣвъ, але ми неразъ не приходило на гадку, що и я зъ сеи рѣчи мѡгъ бымъ користати; самъ чоловікъ не ѡдважуе ся, а якъ видить що другї до того заохочують, то и ѡнъ вже бере ся охочо до дѣла. Тому панове газды, отсю рѣчь, що мы теперъ урадили, не лишаймо абы она лишъ на самыхъ словахъ зѡстала, але на сї двѣ рѣчи, млынокъ и цилиндръ, зложѣмъ ся и еще сего року

купѣмъ, а панъ учитель буде такъ добрый и розвѣдае, кѡлько сѣ болѣше-менше коштувати буде.

Просвѣтовичъ: Обѣ сї машины будуть васъ до 200 зол. коштувати. Ихъ можете въ Чернѡвцяхъ у Редінгера купити. А сли бы васъ 20 на нихъ склало ся, то бы кождый по 10 зол. мавъ дати.

Лопатюкъ: Ага, ажъ теперъ я то розумѣю, чому панъ учитель говорятъ все: «Громада великій чоловікъ.» Я лишъ дамъ 10 зол. та вже можу свое збѡже такъ добре вычистити якъ той що давъ 200 зол. Яка се дуже добра рѣчь спѣвка.

Штудеръ: Панове газды, коли вже за спѣвку говорка, то зробѣмъ таки еще сегодня маленьку. Я маю двоє ягнятъ, гроша ми треба а жидъ дае ми лишъ 3 зол. за нихъ. Зложѣтъ отже на мясо 2 зол. а я ихъ зарѣжу и справю. Вы будете дешеве мясо мати, а я за лева двѣ шкѡрочки, а жидови дулю покажу.

Всѣ усмѣхнули ся и пристали до складки.

Иванъ Ивановъ.

Переписка Редакціѣ и Администраціѣ.

Предплатителямъ нашимъ высылаемо зъ симъ числомъ 5. пѡваркушъ преміѣ. Довжниківѡвъ нашихъ просимо зновъ о вырѡвнане залежностей; не патріотизмъ, а простый обовязокъ кождого ретельного чоловіка вимагае сего.

НОВІ КНИЖКИ.

«БИБЛІОТЕКИ ДЛЯ МОЛОДѢЖИ» выйшла книжочка 6. и мѣститъ въ собѣ: 1) «Вечеръ» (Пѣсня О. Федьковича), 2) «Азія» (зъ образкомъ Кавказійця, Мурина и Монгола), 3) «Кѡтъ и лисъ» (Байка О. Федьковича), 4) «Ящѣрка» (Гр. Никоровичъ), 5) «Передъ наукою» (Пѣснь Исидора Пасѣчиньского), 6) «Ѡвчаръ» (Неказка а правда, О. Федьковича), 7) «Дещо изъ фізики», 8) «Народнї приказки и прислѡвья» (М. Номиса), 9) «Мудрѣшки и загадка» (О. Федьковича). Цѣна 10 кр., цѣлого рочника (12 книжочокъ) 1 зол. зъ пересылкою. Книжочки на показъ высылае по 10 кр. «Руска Бесѣда» въ Чернѡвцяхъ (Улиця липїйна ч. 29.)

«ПРИВѢТНУ ПѢСНЬ» спѣвану пѡдчасъ серенады для Єго ц. и к. Высокости Архикнязя Рудольфа въ Чернѡвцяхъ (музыка

Исидора Воробкевича, слова рускій и переводъ нѣмецкій Омеляна Поповича), зъ нотамина 4 голоса, выдала «Руска Бесѣда» въ Черновцахъ и розсылае по 50 кр. за примѣрникъ. Першу сторону 4^о займае хорошо выконанный заголовокъ, 3. сторону текстъ рускій и нѣмецкій, 4. и 5. сторону партитура. Цѣлый накладъ числить лише 50 примѣрниковъ; належитъ надѣяти ся, що спѣволюбиві Русины розберуть скоро сю памятку Высокои Гостини.

ПОРТРЕТЪ ТАРАСА ШЕВЧЕНКА

невиданный у насъ ще доси (поетъ, одягнений звичайно, сидить на крѣслѣ зъ одкрытою головою) выданный заходомъ тов. «Просвѣта» въ фотографичномъ заведенію Ангера у Вѣдн. Можна достати въ тов. «Просвѣта» ул. Орменська ч. 27. I. поверхъ по 50 кр. Образъ есть 62 см. довгий а 45 см. широкій. Замовляючи зволять прислати 20 кр. на porto, бо кожду посылку треба рекомандувати.

ИСТОРИЯ ЛИТЕРАТУРЫ РУССКОЙ ТОМЪ I.

Д-ра О. Огоновского

вийшла вже зъ друку и можна си достати въ друкарни товариства «им. Шевченка» (ул. Академична ч. 8.), у автора (ул. Подвале ч. 9.) и въ книгарняхъ: Ставропигійской и Миликовского (Старжика)

ПО ЦѢНѢ 1 зол. 70 кр.

Замовляющимъ просто въ товариствѣ «им. Шевченка» або черезъ рускій часописи «Дѣло», «Зоря» и т. д. высылае ся книжка франко.

БУКОВИНСКІЙ АЛЬМАНАХЪ «СОЮЗА»

обнимающий на 12 печатанныхъ листахъ 20 поезій, 5 повѣстей и 1 наукову розправу высылае

ПО 80 кр.

НАША РЕДАКЦІЯ.

ВАТРА,

літературный Збѣрникъ Василя Лукича, выданный коштомъ членовъ руского кашина въ Стрию на доходъ того-жъ, вже появилась въ розпродажи.

Цѣна 1 прим, зъ пересылкою реком. 1 зол. 50 кр. Замовляти можна черезъ часописи рускій або односячись впрямъ до выдѣлу кашина.

Літературне товариство

„РУСКА БЕСѢДА“,

ВЪ ЧЕРНОВЦАХЪ,
(Улиця Лилійна ч. 29.)

мае на складѣ и продае:

ИЛЮСТРОВАНУ
„БИБЛИОТЕКУ для МОЛОДѢЖИ“,
редакцію Омеляна Поповича

рочникъ II. изъ 1886. року и рочникъ III. изъ 1887. р. по 1 зол. за 12 книжочокъ, а по 10 кр. за поодинокую книжочку.

ИЛЮСТРОВАНА

ПРОСКУРКА

Подарунчикъ для чемныхъ дѣточокъ
Уложивъ Ю. Федьковичъ. Цѣна 10 кр.

Жовнярскі пісні з нотами
образомъ Цѣсаря и Цѣсаревича.
Складъ Ю. Федьковичъ. — Цѣна 20 кр.

РОЗМОВЫ

ЛѢКАРЯ РОЗУМОВИЧА ЗЪ КРАСНОМѢСКИМИ
ЛЮДЬМИ.

Після «Народнои господарки Ф. Маера» написавъ Ом. Поповичъ. — Цѣна 20 кр.

БУКОВИНСКІЙ КАЛЕНДАРЪ
одъ року 1874—1887 по 10 кр.

Рускій книжки для шкѣлъ середныхъ
и всѣхъ
Выданы „Просвѣты.“

КРОМѢ ТОГО ПРИНИМАЕ „БЕСѢДА“ ЗАМОВЛЕНА НА ВСѢ РУСКІЙ КНИЖКИ.

»Буковина« виходить
1. (13.) и 16. (28.) кожного
мѣсяца.

ПРЕНУМЕРАТА
платна въ Чернівцяхъ
выносятся:

на цѣлый рокъ 3 зол. — кр.
» півъ року 1 » 50 »
» третину » 1 » — »

Поодинокі числа 15 кр.

БУКОВИНА.

Часопись політична и наукова
для народа руского.

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИ-
СТРАЦІЯ »Буковины« зна-
ходиться въ Чернівцяхъ
(Улиця липиная ч. 29), куда
всѣ дописи адресовати на-
лежитъ.

Цѣло- и піврочні пред-
платителѣ достаютъ зъ каж-
дымъ 3. числомъ премію.

ОПОВѢЩЕНІЯ и ПРИЛОГИ
объявляютъ ся ягъ найдеш-
евше.

Справа руской гімназіѣ въ Кѣцмани.

Всѣ народности и всѣ державы познали уже давно велику важность шкѣль. И не дивно: зъ одной стороны дае просвѣта такъ одному чоловікові, якъ и цѣлымъ народамъ велику помѣчь въ боротьбѣ о житє и могучіи средства обороны, проясняе дорогу, єднає силы, подноситъ добробыть единиць и всѣхъ разомъ. Зъ другой стороны выховуютъ школы членѣвъ державы, горожанъ. Выходить зъ того ажъ надто ясно, що школы мають сповнювати дуже важні завданія супротивъ народностей и державъ, а де ихъ не сповняють або зле сповняють, тамъ они або злишній або потребуютъ одновѣдною поправы.

Пѣсля послѣднего офіціального обчисленія выносило населєне Буковины 571.671 мешканцѣвъ, зъ того 239.690 (= 42·2%) Русинѣвъ, 190.005 (33·4%) Румунѣвъ, 67.418 (11·8%) жидѣвъ, 41.402 (7·3%) Нѣмцѣвъ, 18.251 (3·2%) Полякѣвъ; рѣшта по трохи иншихъ народностей. Русины мешкають въ 5 повѣтахъ и въ мѣстѣ Чернівцяхъ, и такъ: 1) мѣсто Чернівцѣ числитъ 8.232 Русинѣвъ (18·5% всѣхъ мешканцѣвъ); 2) повѣтъ Кѣцманскій 72.626 (89·7%); 3) повѣтъ Выжницкій 44.073 (78·1%); 4) пов. Черновецкій 51.839 (64·2%); 5) повѣтъ Серетскій 18.827 (38%); 6) повѣтъ Сторожинецкій 22.919 (37·4%). Для всѣхъ тыхъ повѣтовъ, для цѣлой Русинами густо заселеной части Буковины, є теперь середніе школы (гімназія и реалка) въ однихъ єдиныхъ Чернівцяхъ, се є: на пограничу сєй руской части. Низша середня школа въ Серетѣ, положена єще трохи далѣше якъ Чернівцѣ, зѣстала власне сего року знесєна. Двѣ иншіе середніе школы, въ Радѣвцяхъ и въ Сучавѣ (нѣмецкій гімназіѣ, а въ Сучавѣ єще и румунскій паралельки), положєніи уже зовсѣмъ на переважно румунской території.

Розглядаючи въ фреквенціѣ буковинскихъ середнихъ шкѣль добачаємо, що въ 1858-омъ роцѣ було въ одинокѣй тогды черновецкѣй гімназіѣ ученикѣвъ Русинѣвъ 114, або 24·57% усѣхъ. Помимо, що опѣсля прибули новіе середніе школы и що число ученикѣвъ-

иншихъ народностей сильно взрѣстало (особливо число Румунѣвъ одѣ часу основанія румунскихъ паралельокъ въ Сучавѣ), подѣйшло вправдѣ число Русинѣвъ въ 1868-омъ роцѣ до 252 (21·3% всѣхъ), але почавши одѣ тогды зачало постѣйно унадати, и остановилось въ послѣднихъ лѣтахъ (1882—85) на 140 и кѣлькохъ, въ 1886-омъ же роцѣ унало ажъ на 129. Очевидно, що %, се є: єдиноєне числа рускихъ ученикѣвъ до числа ученикѣвъ иншихъ народностей, выказує єще о много гѣршій результатъ: почавши одѣ 1869-ого року унадає % рускихъ ученикѣвъ дуже скоро, а въ лѣтахъ 1883—86 представляє: 11·2, 10·13, 8·98, 8·29%. А що жъ буде далѣше, коли правительство не постараєсь о скору зараду?.. Коли порѣвнаємо число ученикѣвъ въ буковинскихъ середнихъ школахъ зъ числомъ населєнія, то переконаємось, що єдиноєдно до загального числа Русинѣвъ повинно бы було бути на 1.556 всѣхъ ученикѣвъ, не 129, якъ было въ дѣйственности, але 657 ученикѣвъ руской народности! А подчасъ коли число ученикѣвъ-Русинѣвъ въ буковинскихъ середнихъ школахъ такъ страшно не-розмѣрно падає, подноситъ ся що-разъ бѣльше, особливо жъ одѣ часу заснованія черновецкого університету, число — жидѣвъ. Въ роцѣ 1858-омъ было ихъ лише 9% числа всѣхъ; опѣсля росло се число постѣйно, 1870. року выносило уже 24·12%, 1880-ого 39·77%, и на сѣй ровєни держитъ ся й до теперъ, се значить, що майже половина всѣхъ ученикѣвъ буковинскихъ середнихъ шкѣль — саміе жиды: се значить далѣше, що черновецкій університетъ, замѣсть причинити пожитку мѣсцевымъ народностямъ, причинивсь доси найбільше до поднесєнія гіперпродукціѣ спекулятивной жидѣвской «интелігенціѣ»!... А всѣхъ жидѣвъ на Буковинѣ, пригадуємо, єлише 67.418 (11·8%). Та правда, — промисловый жидѣвъ дасть собѣ лекше раду въ на-половину жидѣвскихъ Чернівцяхъ, нѣжъ бѣдна, недосвѣдчена дитина кѣлькокомргового руского газды, або ще й комѣрника.

Якѣжъ причины, якѣ наслѣдки сєго сумного стану? Причинъ догадаться не тяжко: до Черновець далеко, до Радѣвцѣ и до Сучавы єще далѣше; до-

рожня въ Чернівцяхъ бѣльша, нѣжъ въ не одиомъ столичномъ мѣстѣ заходной Европы, та се й не дивне, бо до Черновець треба довгою дорогою спроваджати все те, що въ другихъ мѣстахъ робить ся на мѣсци. Наука въ Черновецкихъ середнихъ школахъ тяжка, нѣмецка, а щѣ также не малои ваги, то се, що въ двохъ найгустѣйше Русинами заселеныхъ повѣтахъ, на 140.000 мешканцѣвъ, є всего тѣлько двѣ 4-клясовѣ народнѣ школы, въ Кѣцмани и въ Выжницѣ. Що и выкладовый языкъ має великій впливъ на фреквенцію — доказомъ сего можуть послужити румунскѣ паралельки въ Сучавѣ, де число ученикѣвъ-Румунѣвъ, зѣйшовши 1876-ого року на 87 (1871. було 126), почало по заснованю рум. паралельокъ (1880) сильно пѣдноситись, а 1885-ого року выносило навѣтъ 196.

Наслѣдки дотеперѣшного стану рѣчи также яснѣ. Попередъ всего важкѣ сѣ наслѣдки для самыхъ Русинѣвъ. Для переважного числа рускихъ ученикѣвъ народныхъ школъ ставуть ся середнѣ школы по просту недоступными. Рускѣй селянинъ не може думати о тѣмъ, щѣбы его дитина займила колись якесь мѣсце середъ интеллигентной сусѣльности; она призначена на вѣки вѣчний до найтяжшой чорной работы, засуджена на тяжке непросвѣтне житє и получену зъ симъ житємъ крайну нужду.

О якѣйсь гиперпродукцѣ интеллигенцѣ у насъ Русинѣвъ прецѣ доси и думати не можна, а за то кѣлько то всякихъ користей принесла бы нашому народови руска середна школа: маючи доступъ до высшой науки, мала бы мужицка дитина доступъ до рѣжныхъ урядѣвъ, а нехай бы й до писарки, малабъ евентуально улегшену службу въ войску; высша наука причинилась бы также не мало до морального пѣднесеня добробыту, бо далабъ народови розумѣне хотьбы такихъ добутокѣвъ цивилизацѣй якъ напр. асигурацѣи и т. п. Всяке поважанє для т. зв. фаховыхъ школъ — тамъ очевидно, де гѣмназѣи є досыть або й надто богато, на пр. у Чехѣвъ, Нѣмцѣвъ! Але-жъ у насъ и фаховыхъ школъ нема, а гѣмназѣиальнѣ класы зовсѣмъ не зашкодять анѣ рускому ремѣсникови, анѣ лѣсничому, анѣ начальникови громады однимъ словомъ пѣднесуть загальну освѣту населєня. А що найважкѣйше — мѣгъ бы нашъ народъ разъ уже дѣждатись своєи національной интеллигенцѣи: судовыхъ и администрацѣиныхъ урядникѣвъ, священникѣвъ, лѣкарѣвъ и учителѣвъ-Русинѣвъ, пѣдчасъ коли доси мавъ и має до дѣла майже выключно зъ чужинцами, нерозумѣющими его и котрыхъ ѣнъ самъ не розумѣє, а высшою наукою середнихъ школъ користують ся тимчасомъ черезъ половину жиды, и запыхають собою усякѣ можливѣ мѣсця, де тѣлько якѣй заробокъ найде ся. Безъ якои-такѣи высшой науки, безъ власной интеллигенцѣи, не можливе и уживанє конституцѣиныхъ свободъ занорученыхъ чи то поодинокимъ горожанамъ, чи народамъ. Платячи тяжкѣ податки працѣи и крови має рускѣй народъ право домагатись у державы, щѣбы зробила ему сю высшу науку приступною и можливою.

Але и для державы показують ся наслѣдки теперѣшного стану рѣчи дуже а дуже некорыстными. Поминаємо на разѣ иншѣй публичнѣй становиски, але теперь доходитъ уже до того, що небавомъ не стане Русинамъ руского духовенства. На 300 усѣхъ гр.-ор. паравѣй припадає на Русинѣвъ 180, мѣжъ тымъ, коли на черновецкѣмъ богословскѣмъ факультетѣ учить ся теперь пересѣчно 44 румунскихъ, а лише 14 рускихъ богословѣвъ. Дѣйде отже поволи — особливо, если число ученикѣвъ-Русинѣвъ въ гѣмназѣяхъ и дальше буде упадати — до того, що середъ руского населєня позаймають мѣсця парохѣвъ самѣ Волохи. Зъ того выйде повне ѣдчужєне духовенства ѣдъ народа, а тымъ самымъ дѣйде до краю и ѣдчужєне державныхъ властей ѣдъ мѣсцевого населєня. Чи може се лежати въ интересѣ державы? — А може державѣ потрѣбне вынародовленє, зрумунизованє Русинѣвъ? Намъ здаєсь, що держава зле на тѣмъ выходить, сли власти и уряды тратять звязъ зъ населєнемъ; населєне стаєсь тогды дуже легко доступне всякимъ постороннымъ впливамъ и агѣтацѣямъ, а противудѣйство державы стаєсь неможливе. Та и се мабуть не зовсѣмъ користне для державы, если середнѣ школы — замѣсьць пѣддержувати национального духа середъ населєня — причиняють ся до вынародовленя, до вытворєня якоисъ космополѣтичной интеллигенцѣи. Така интеллигенцѣи дбає потѣмъ не о интересѣ населєня и державы, а о те, щѣбы нажитись за помѣчу образованя оплаченого податками населєня; така интеллигенцѣи готова потѣмъ служити кождому, хто має власть и платитъ. Досыть маємо уже зѣмченыхъ, зволошєныхъ, и иншихъ — перевертѣнѣвъ, годованыхъ потѣмъ и кровю руского народа.

Говорячи о потребѣ руской гѣмназѣи въ Кѣцмани, не можемо не порушити кѣлькома словами и дуже важной полѣтичной стороны сєи справы. Не йде тутъ о одну гѣмназѣю бѣльше або менше, але иде о гѣмназѣю руску, о гѣмназѣю для народа, що доси на всѣй австрѣйскѣй Руси — окрѣмъ одинокѣи гѣмназѣи у Львовѣ — нѣякой другой середной школы не має. Иде ту не лишь о интересы цѣлой руской части Буковины, але иде о будучнѣсть Русинѣвъ яко такихъ, яко народа. Иде ту посередно и о будучнѣсть державы, бо держава не може прецѣ жити зъ дня на день, але мусить тямити й про будучнѣсть, а также не забувати наукъ выплывающихъ зъ минувины. Австрѣи держава на половину словянська, а мѣжъ австрѣйскими Словянами занимають Русины вызначне мѣсце, тымъ вызначнѣйше, що за границями Австрѣи жєє еще въ четверо тѣлько Русинѣвъ. Почавши уже ѣдъ Петра В., що першѣй зрозумѣвъ значѣне для Россѣи интеллигенцѣи зъ мѣжъ иншихъ словянскихъ племенъ, старалось російске правительство систематично притягати до себе сю интеллигенцѣю, щѣбы тымъ самымъ удержувати мѣжъ заходными и полудєнными Словянами живе почутє спорѣдненя зъ Россѣєю, живѣ звязи. И мѣжъ австрѣйскими Русинами, галицкими и угорскими, бачимо

почавши уже одъ проф. Лодія російскій книжки и російскій грошѣ, що доходили сюды черезъ рѣжнихъ «ученыхъ» и неученыхъ, консулѣвъ (маємо на се доказы), и агентовъ въ родѣ Раевского. Сїя заходы, вразъ зъ заходами «атамана» Погодинскои колоніѣ (такъ называвъ себе пок. Д. Зубрицкій) та еще деякихъ асаулѣвъ высшого и низшого ґатунку, довели вкѣнци до звѣсного звороту мѣжъ великою частею рускои інтелігенціѣ, завершеного выступленемъ «Слова» 1866-ого року. Тѣлько одъ австрійского правительства залежить, щобы такі проявы середъ Русинѣвъ зробити разъ на все неможливими. Австрія може сотворити для Русинѣвъ культурній (що такъ скажемъ) пункты опоры, дати имъ можність жити и розвою, причинитись до зросту и скрѣпленя ихъ літературы, а до сего-жъ прецѣ въ першій лініѣ — потрібній школы, и еще разъ школы! Проста справедливѣсть австр. ряду для Русинѣвъ поставитъ напевно експериментамъ а la Гнилички далеко крѣпшиі запоры, нѣжъ реформы св. Юра, Василянѣ, газеты въ родѣ невдалого «Мира» и. т. д. Безъ справедливости для Русинѣвъ будуть всякій инші старани правительства переливанемъ зъ пустаго въ порожне. Мы бы дуже радї, щобы и Русины и другї словянскї племена могли бачити въ конституційной Австріѣ запоруку щасливой будучини для себе. Розбуджуючи самосвѣдомѣсть, підносячи просвѣту а тимъ самимъ и добробытъ, забезпечує держава и собѣ условія тривалого и щасливой будучности. Зъ темного мужика — навѣтъ податокъ нѣяковий. Намъ здаєсь, що повисші взгляды повинні бы и Полякѣвъ въ Галичинѣ спонукати вже разъ до инакшого одношени супротивъ Русинѣвъ, якъ доси. Еманципованихъ, хоть поки-що еще непросвѣченихъ рускихъ масъ не можна ігнорувати. Намъ здаєсь, що замѣсть ігнорувати насъ, або гратись пустыми «ягтайлоньскими» теоріями, повинні бы усѣ щирї и розумні Поляки старатись якъ найскорше направити лихо, заподѣяне теперъ рускими «паралельками» въ Перемишли. Якъ показують Шлескъ и Познанщина не є будучність Полякѣвъ многонадѣйна, помимо хвилевого блиску «сполечнои польскои спрархіѣ» въ Галичинѣ. Безъ народа свого и руского ся будучність таки зовсѣмъ нѣякова. Щожъ до опору Румунѣвъ противъ рускои ґимназіѣ, то що а що, але они розвою Русинѣвъ вже такі не здержать и «Романіѣ» на рускої Буковинѣ не збудують. Трохи ихъ замало до сего.

Що до помѣщеня для рускои ґимназіѣ на Буковинѣ, то на теперъ найлѣпше мѣсце для неї булобъ въ Кѣцмани. Въ Кѣцмани є чотиро-класова народна школа, а такъ ся дуже численно фреквентована школа (звыжъ 200 ученикѣвъ рѣчно) якъ и 90 рускихъ народныхъ школъ въ повѣтахъ: Кѣцманьскѣмъ, Выжницкѣмъ, и Черновецкѣмъ (нечислячи вже Серету и Сторожинця), зъ 5.000 учениками, забезпечаютъ ажъ надто фреквенцію евентуальной рускои ґимназіѣ. И учительѣвъ-Русинѣвъ найдєсь на Буковинѣ доволѣ, навѣтъ и для цѣлои ґимназіѣ одъ разу. О кошта такожъ не може

ся справа розбитись. Якъ мы вже въ 15. числѣ піднесли, знесено власне низшу реальну школу въ Серетѣ, а децо прийдє зъ оплаты школьной. Щожъ до будинку, то гр. ор. фондъ реліґійный може одступити належачу до него а теперъ пусто стоячу касарню ляндверы. Якъ бачимо — трудности дуже малї, и не дивно, що при такихъ обставинахъ запало уже разъ було въ Вѣднї рѣшенє дати Русинамъ ґимназію въ Кѣцмани, а красвому правительству наказано, робити одповѣдній приготовавчї кроки. Дивно тѣлько, для чого теперъ порѣшено сю справу одмѣнно. . . Буковиньскї Русины упоминались уже безъ числа разы о Кѣцманьску ґимназію. Въ цвѣтню с. р. выслало черновецке літературне товариство «Руска Бєсѣда» обширне писмо до міністерства, въ котрѣмъ еще разъ, на основѣ выше наведенихъ циферъ и фактѣвъ, проситъ, щобы сю нагличу справу уже разъ полагодити. Сподѣємось, що звѣстїй інтриґи нашихъ Румунізаторѣвъ будуть мати меншу вагу, якъ інтересы державы. Русины и на будучє не будуть засыплати сего дѣла и ужиють всѣхъ имъ доступныхъ средствъ, щобы добитись для себе справедливости. Якъ зачуваемо, має въ сѣй саравѣ бути скликанє руске народне вѣче, а выбрана вѣчемъ депутація удасть ся зъ просьбою о сповненє сего справедливого нагличого, а інтриґами вѣчно проволѣканого бажаня Русинѣвъ щєразъ до стѣпъ Трону.

Вандрѣвка черновецкои рускои молодѣжи по Буковинѣ.

И о диво — трупы встали
И очи розкрыли!
И брать зъ братомъ обняли ся
И проговорили
Слово тихой любви!

Т. Шевченко.

Дрожаючи одъ радости рукою беремось за перо, щобъ вѣрно оддати взнеслі хвилѣ, пережитї въ двохъ тыждняхъ молодѣжею и народѣмъ нашимъ, щобъ змалювати вѣру, надѣю и любовь одворившу ся въ нашѣй сусѣльности, щобъ описати сегорѣчну першу вандрѣвку нашихъ рѣдныхъ соколѣвъ.

Она то послужила за доволѣ, що буковиньско-рускїй народъ не опущеный, що въ молодыхъ сердцахъ сыпѣвъ его крысьє полумѣнь пламенной любви до своей рѣднои стрѣхи; народъ же показавъ однодушно своимъ поступкомъ, що ся є не инна молодѣжь має его колись проводити, показавъ, що онѣ и въ сурдутахъ розпѣзнає хто его брать. На кождый случай есть сегорѣчна вандрѣвка дальшимъ смѣлымъ крокомъ руского народа въ его одродженю и щобы се доказати, опишемъ все, що пережилисьмо и перечувствовалисьмо въ двохъ тыждняхъ.

Въ Недѣлю 19. р. Линия зѣбрались нашї рускї вандрѣвники зъ своимъ хоромъ въ верандѣ Гебля, де зѣйшла ся майже цѣла наша Черновецка руска гро-

мада. Тутъ одсїѣвано багато що найкраснїхъ рускихъ пїсней, а п. Стефанчукъ выголосивъ удачно «Довбуша» Федьковича. Публика бавила ся добре и не чулась, якъ поночь проминула и настала пора сердечного прощаня. Вандрівники опустили огорода Гєбля, занутивши впередъ «Ще не вмерла» и роздїшлись на нїчлїгъ въ свояси.

Слїдуючого дня вирушили они о 7. годинї рано до Горичоу, де ожидало ихъ коло порона 8 пїдводъ сїльскихъ зъ Раранча и кїлька ч. гїздівъ зъ їдтамъ, що не втерпїли и хотїли чимъ швидше побачитись зъ своими молодими братами. За хвильку станули вандрівники передъ хатою неустрашимаго головы Раранецкого читальнї ч. гїзды Стефана Дутки и увїшли зъ їдкрытыми головами черезъ трїумфальну браму до читальнї, де фанами и зеленою украшенї висїли образы пануючого дому. Выдїловї запросили вандрівниківъ и поважнїйшихъ гїздівъ за стівъ а хоръ їдсїѣвавъ «Отче нашъ», и почавъ ся спїльний їбїдъ. Гїзды раранецкї не щадили нїчого, щобъ достойно прийняти сынївъ своихъ и мимоходомъ сказавши, було тутъ всего, що душа бажає, и вино и пиво и бїла и чорна кава! За хвильку пїшли всї до столоды коврами и цвїтами украшеною, де на серединї, нарочно для студентівъ зробленїмъ пїдвысненїмъ и коврами укритїмъ мїсци, засїла наша молодїжъ; цїлу обширну столоду биткомъ наповнивъ мїсцевий нарїдъ. Запанувала тишина и ей перервавъ грїмкимъ словомъ Гриць Ганкевичъ, голова тов. «Союзъ»: Свїтлї панове брати! Коли мы загадали вандрувати, малисьмо на гадцї Вашу славу читальню на самъ передъ посїтити, такъ якъ Вы вь нашихъ очахъ незрївно достойнї люди, що такъ скажу Апостолы на Буковинї, бо не лишъ, що зъ Вашого осередку выйшовъ першїй лучъ животворячого свїтла, що громомъ воскресаючимъ залунавъ по всїй зеленої Буковинї, но Вы и боретесь якъ тї львы вь пустыни и не унадаєте на дусї, хотяй Васъ всї тї покинули, котрї природою на то постановленї, щобъ двигати свїтло мїжъ Вами. Честь же Вамъ за Ваше поступованє а Найяснїйшому Монарєфъ, котрый дозволяє намъ просїѣчуватись, трикратно «Слава»¹⁾ Оплески и неумовкаюче слава посыпались и зновъ затихли, бо хтожъ бы не хотївъ послухати чудної пїснї: «Чомъ красна Буковино» Воробкевича? «То зъ тихой могилы духъ рускїй ся збудивъ и мовъ то море филъ, по краю всїмъ розливъ» повторявъ всякїй пїднесенымъ духомъ. Зновъ стало тихо, а правникъ Илїя Семяка розвївъ ся вь довнїй, зъ жаромъ выголошеної промовї, о просвїтї на Буковинї, о нашихъ читальняхъ и касахъ позичковихъ, о торговлї и о сїбїлахъ, прирївнуючи кождїй нашъ крокъ вь просвїтїмъ взглядъ до руху вь Галичинї. Нашъ добрый диригентъ хоральний п. Семенъ Выдинївскїй давъ знакъ и зазвенїла грїмка пїснї Нижанковского «Гуляли». П. Андрїйчукъ выго-

лосивъ стихокъ «Просвїта» и зновъ їдсїѣвано красну пїснї Воробкевича «Тамъ де Татранъ круто ве ся.» Нашї студенты запримїтили пїдъ часъ продукцїй, що кїлька пейсачївъ такожъ сюды загостили и пытались людей, чи то зъ доброго серця, чи якъ тамъ? Люди їдповїли, що не могли ихъ стримати, бо лїзли якъ та саранча, щобъ дещо почути, перекрутити и їдтакъ брехливї доносы робити. Тому зарадивъ п. Илїя Семяка, бо якъ прочитавъ смїшний стихъ Стефана Руданьского, и Сруль и Мардохей вынеслись добровїльно зъ хаты.

Принали до серця всїмъ и «Зъ окрушїбївъ, слова Федьковича, музика Нижанковского, и знакомый стихъ Федьковича, «Довбушъ» а особливо найновїй композицї Воробкевича «Ой дївчино, ты рыбчино», и «Згадай мене, мила» котрї впр. о. композиторъ умысно — для вандрівниківъ написавъ. Зновъ выступивъ п. Ганкевичъ и подякувавъ вь имени вандруючої молодїжи свїтлому выдїловї Раранецкого читальнї за такъ незвычайне принїтї прирїкаючи, що вся молодїжъ своего часу твердо якъ скала обстане за своимъ такъ чеснымъ народомъ и завїзавъ своихъ товаришївъ, їдсїѣвати «многая лїта» всїмъ гїздамъ, що трудять ся около добра и славы Раранецкого читальнї. Зъ стороны селянъ промовляли дуже красно п. п. Дутка, секретаръ Гудзоватый, Родичъ, Штинцеръ и инїй. Всї сї гїзды дякували ядреными словами молодїжи, що перервала разъ на завсїгды муръ, якїй дїливъ интелїгенцію руску їдъ своего народа, пїдносили вагу просвїты, особливо же читальнї а покинути дотеперїшнє сторонєне. Сей часъ вписало ся 80 новыхъ членївъ и такъ числїть сегодня Раранецка читальня 100 членївъ; она отже не упала, якъ хотїли вороги, але воскресла побїдоносно на слава руского народа! Ч. гїзда Штинцеръ їдсїѣвавъ еще прекрасну пїснї о просвїтї власного утвору, а Родичъ подякувавъ вандрівникамъ за ихъ добре дїло. Повеслась ще луною грїмка пїснї «По морю» и вандрівники сїли на фїры, щобъ вь дальшїй дорожї о сердечности и гостинности руского народа переконатись.²⁾

О 3. год. зъ полудня прибули вандрівники до Топорівцївъ, де ихъ передъ хатою головы читальнї Петра Гєлича, безчисленный нарїдъ ожидавъ. Роздало ся неумовкаюче слава, котре ч. Гєличъ короткою промою до молодїжи перервавъ и сей часъ удали ся всї до саду, де стоявъ довжезний стівъ зъ всїлякими стравами. Вь зелєни надъ столомъ висївъ образъ Архїкнязя Рудольфа а по бокахъ о. Изидора Воробкевича, що духъ рускїй и просвїту на Буковинї збудивъ.

Вандрівники засїли по їдсїѣваню «Отче-нашу» вразъ зъ селянами за стівъ и п. Ганкевичъ привитавъ народъ зїбранный ядренымъ словомъ, дякуючи сердечно особливо тымъ свїтлымъ гїздамъ, котрї о добро свои читальнї такъ неустрашимо борють ся, маючи

¹⁾ Якъ намъ власне доносять, пїдпалили вороги просїѣты гїздівство ч. п. Дутки и столода, де були вандрівники згорїла. Дутка бувъ асекурований.

²⁾ Черновецке староство одержало доносъ на п. Ганкевича за его промову адаєсь їдъ тыхъ, котрї нарїдъ просїѣчувати повиннї а не просїѣчують, но переконатось небавомъ, що се безстыдна ложь!

тільки ворогів і пияків на шпї. Одспівано «По морю»; Гелпч і Василичук промовили одтакъ не-звичайно красно, не менше і касїєръ читальнї що называвъ молодѣжь нашу «славними братами», додаючи рѣжпороднї причини, чому ѓнъ си такъ называє. Промовы переплѣтано декламаціями и пѣснями, якъ «Поклонїть» Федьковича, «Зазвенѣмо разомъ братя», «У Петрѡвку», «Якъ бымъ знала» Воробкевича, «Миръ вамъ братя» и др.

Увага: Якъ въ Раранчу такъ и тутъ не показавъ ся нѣ священникъ, нѣ учитель до читальнї, а Раранецкій панъ-отець не повстыдавъ ся навѣть подати доносъ на нашу молодѣжь до консисторїи, а та до староства будьто «молодѣжь руска робить агитаціи, противо-державнїи». Правда вандрѡвка руской молодѣжки не наруку державѣ але — румунської.

У Вѡвторокъ удали ся всѣ члени читальнї вразъ молодѣжею на богослужене до Топорѡвскои церкви и тутъ спѣвавъ хоръ прекрасно цѣлу літургію. Священникъ о. Nicitovicu не умѣвъ (не хотѣвъ) по руски правити и зъ того вышло таке чудацке нѣ се нѣ те, що нарѡдъ мимохѡтъ моливъ Бога, абы помилувавъ и спасъ его одъ такихъ просвѣтителѣвъ. ¹⁾

По сутѡмъ обѣдѣ ѡдправилась молодѣжь, нарѡдомъ сердечно прашана, до Садагурь, де ожидавъ си вже комїтетъ мѣсцевый зъ п. Купецѡмъ, пов. судїєю и посломъ до сойму краєвого, на чолѣ. Устроєнемъ вечера занялись и п. Купецъ, Свораковскїи зъ Чорнавки, Луческулъ а особливо п. учитель Пігулякъ и управитель школы п. Ильницкїи зъ своєю ви. п. женою, мѣсцевою учителькою. Вечерѡкъ ѡдбувъ ся въ Садагурскѡмъ лѣсѣ, де устроєно нарѡчно для сєи забавы дуже выгѡдне роцѡ. Уже около 4. год. зъ полудня явились Садагурскїи урядники зъ своими родинами, а до 5 год. були родини и зъ поза Садагурь присутнїи. Тутъ, якъ и въ прочихъ мѣсцевостяхъ носили мѣсцевї комїтетѡви и вандрѡвники сино-золотї ѡдзнаки. Спѣвы и декламаціи спѡдобались всѣмъ не-звичайно, хотїи публика була майже выключно нѣмецка. Коломыйку танцовали всѣ дамы, и хотїи по де-некуды трохи кривенько, все такї була въ всѣхъ добра воля, говорити зъ вандрѡвниками по руски. Аранжма руске понимали всѣ. Зъ священникѡвъ почтивъ вечерѡкъ лише впр. о. Иласевичъ зъ Шерѡвцѣвъ. Пѡзно вечеромъ зѡбрались всѣ вандрѡвники въ пѡвкругъ а п. Омелянъ Поповичъ звернувъ ся до п. Купеца зъ дуже красною подїкою, пѡносячи, що сєи панъ, хотїи Нѣмець такъ запопадливо занявъ ся устроєнемъ сего вечера. Студенты ѡдспѣвали въ честь п. судїи грѡмке

Церковне право приписує, щобы священникъ въ тѡй мѡвѣ ѡдправлявъ въ церквѣ и провадивъ канцелярію, котру уживає бѡльшѡсть прихожанъ; въ рускѡмъ селѣ одже обѡвзаныи каждый священникъ выключно по руски все провадити. Повинностїю громадянъ отже єсть, въ приличнїи спѡсѡбъ священника уважнымъ зробити на повѣсїи приписъ, а коли се не поможе, то удати ся до Митрополита, а якъ и тутъ не зарядятъ, то до міністерїи. (Ред.)

многая лѣта. П. Купецъ заявивъ въ своѣй ѡдповѣди, що не жалѡе незначного труда для такъ красной цѣли, яку положили собѣ рускїи студенты. П. уч. Д. Пігулякъ зновъ згадавъ присутного тутъ п. совѣтника Винницкого зъ Черновець, безъ котрого жадне руске дѣло не осущєствляє ся, котрый навѣть сюда прїѣхавъ, щобы и тутъ пѡднести святочнѡсть вечера своєю личностїю и завѡзвавъ молодѣжь заспѣвати єму «многая лѣта», що и громогласно выконано. Около пѡвнѡчи ажъ розѡйшло ся веселе товариство на супѡчинокъ въ свояси.

Пп. Пігулякъ и Ильницкїи угощали вандрѡвникѡвъ якъ рѡднѡхъ братѡвъ, и яко Русины вывязались зъ своего обѡвязку, якъ неможъ совѣтнѣйше. Честь Вамъ за те, панове братя! —

Въ Середу 22. Липня, загостили вандрѡвники до Кѡцмани и удали ся сєи часъ до тамошней читальнї. Тутъ повитавъ ихъ п. Микитовичъ, директоръ школы народной, довшюю промовою, кульминуючою въ тѡмъ, що мы мусимо доборотись приналежныхъ намъ правъ, если мы всѣ, интелїгенція и нарѡдъ, молодїи и старїи ѡднодушно и неустрашимѡ поступати будемо. Тутъ повитала ихъ и читальня зъ Бергомету надъ Црутомъ черезъ своихъ послѡвъ, братѡвъ Купчанкѡвъ (чѡтырохъ), котрїи передали въ поклонъ студентамъ нашимъ хлѣбъ и сѡль. Подякувавши за сю пѣспѡдѣванку ѡдспѣвали студенты кѡлька пѣсєнь и розѡйшлись по приватныхъ домахъ, якъ де кого помѣщено. Зъ отвертыми руками приняли студентѡвъ въ свои гостиннїи дома: п. Микитовичъ, п. антикаръ Окуневскїи, п. Рожанковскїи, п. Сѡневицкїи, п. Пѣрѡжка, п. Тотъ, п. Мѣржвѣнскїи и др., за що дякуємъ имъ на сѣмъ мѣсци прилюдно.

Слѣдующого дня зѡбрало ся що найповажнѣйше товариство въ шкѡльнѡй сали на вечеринцѣ. Русинѡвъ було три чверти. Всѣ священники-Русины зъ окрестности явились зъ своими родинами. Повѣтовый начальник п. Захаръ помагавъ комїтетѡви на кождѡмъ крокѣ. Хоръ спѣвавъ ѡдлично. П-ѣ Ольга Андрѣйчукъ дочка о. Евсея зъ Дорошѡвцѣвъ выголосила умѣло стїхъ О. Поповича «Вѣра, надѣя и любовь», а п-а Драчиньска, дочка о. Драчиньского зъ почутємъ ажъ 2 поезїи. Паничѡкъ въ народныхъ строяхъ було около десяти, а нашїи студенты убрались такожь въ украинскїи сорѡчки а декотрїи въ гуцулскїи и пѡдѡлскїи стрѡѣ. До коломыйки стануло такъ богато, що не було мѣсца, хотїи сали досѣть ѡширна. Кадрилю танцовало 70 паръ. Загальнїи дохѡдъ выносилъ 100 зол. 50 кр. Въ жаднѡй мѣсцевости не зѡбрало ся такъ богато гостей, якъ въ Кѡцмани и въ жаднѡмъ мѣстѡчку не було тѡлько Русинѡвъ якъ тутъ. Пѡдъ часъ танцѣвъ зѡбрали ся старшїи патріѡты нашїи и трицѣть учителѣвъ кѡцманецкого повѣта въ побѡчнѡй комнатѣ, щобы дружнѡмъ словомъ и любою пѣсєню розвеселитись и потужити и заохотити ся до працѣ за для ѡднои цѣли, яка вяже нерозрывно священника зъ учителемъ, студента зъ селяниномъ, ѡднимъ словомъ цѣлу сусѡпѡльнѡсть руску для блага Руси.

Обнімѣтежъ, брати мои
Найменшого брата:
Нехай мати усміхне ся
Заплакана мати!

підкинувъ п. Омелянъ Поповичъ и навязуючи до сихъ слівъ Шевченка, розвернувъ цілу історію одродження буковинського народа примѣчаючи, що свѣтле учительство наше одограло до теперъ въ просвѣтлѣніи взглядъ важну ролю та що и на будучність не перестане морально впливати на нашъ опущений народъ въ кождѣмъ его благороднѣмъ змаганіи. П. Микитовичъ захопивъ зібранихъ до желѣзного труда, а п. Левъ Галицькій, проф. учит. семинаріѣ въ Чернівцяхъ взивъсь многѣтствіе на «соколѣвъ-вандрівникѣвъ», що розбили тьму и зблизили брата зъ братомъ и на учителѣвъ-патріотѣвъ, що такъ совѣстно сповняють и то, за що не платять грошми а за що подекуды и голодно дѣсь! Було багато еще промовъ, будь зъ сторони старшихъ, будь зъ сторони молодѣжи а та чиста радѣсть и любовъ запанувавша тутъ есть не до описанія! Сльози радости блискли кождому въ очехъ и не лише знаній нашій патріоты, но и до теперъ безбарвній люде заспівали радѣсну пѣсню:

Душу тѣло мы положимъ
За нашу свободу
И покажемъ, що мы брати
Козацкого роду!

Такъ закінчивъ ся вечерокъ въ Кіцмани, котрый завдячуемъ головно п. Микитовичеву и др. щиримъ пріятелямъ. Честь и слава сему нашому добродѣви! — Въ дальшій дорозѣ, именно до Неполоківцѣвъ куды трудомъ п. уч. Бѣгарого доставили підводи ч. ґазды зъ Бергомету н. Пр. Вступили вандрівники до Ошихлѣбского приходника впр. о. Велигорского, щирого Русина, щобы ему, такъ якъ звѣсно було, що его нема дома, лишити на памятку підписы вандруючої молодѣжи.

Въ Пятницю вечеромъ загостила молодѣжь до читальнѣ въ Неполоківцяхъ, хоругвами и зеленою пестро прибраною! Тутъ привитали ся впр. о. Дмитро Козаричукъ, п. Василь Тевтуль, п. учитель Буцура, голова читальнѣ ґазда Григорій Олѣйникъ, секретарь Андрѣй Ґорецькій, войтъ мѣсцевый п. Завѣрскій и богато селянъ. Небавомъ прийшло сюды 5 ґаздѣвъ зъ Оршѣвской читальнѣ имени «Просвѣты», неутомимый пѣвець церковный п. Тиминьскій зъ Пядиківцѣвъ и инші гостѣ. Спѣвы и декламаціѣ популярні припали очевидячки зібранимъ до внодобы. Народъ тутъ дуже бѣдный и хотия выдѣлові дуже щирі люди, не числила читальня бѣльше якъ 17 членѣвъ. Новыхъ вписало ся около 10 и мы надѣємось, що за неусыннымъ трудомъ свѣтлѣйшихъ ґаздѣвъ, читальня буде жити и процватати; се бо не у числѣ а у одностинности лежить сила! Навечерю удали ся всѣ до хаты вп. панѣ Ольги Германовою, а п. Ґорецькій постаравъ ся о безплатній підводи (6 фѣръ) до Вашківцѣвъ, куды въ Суботу раненько вандрівники и рушили.

Зновъ нашли ся сердечній люди мѣжь нашою інтелігенцію, що безинтересно а якъ найсовѣстнѣйше постарались о тое, щобы руска наша молодѣжь въ кождѣмъ взглядѣ заимпонувала собою и тымъ именемъ русского народа въ Вашківцяхъ! Пп. Павелчакъ, Жуковский, Вайда, Бенішекъ, Севериньскій и Аляндзе прийняли молодѣжь якъ найгостиннѣйше, а впр. о. Стефановичъ постаравъ ся о все, що до вечерка потрібне було. Прекрасній сольоны въ митрополичѣй лѣтній палатѣ декоровано вельми вкусно. Товариство було дуже выбѣрне. Зъ священникѣвъ були тутъ впр. о. протоерей Василь Хариновичъ зъ Руского-Банилова, о. Купчанко завѣдатель Вашківцѣвъ, о. Трильовскій зъ Будылова, о. Томовичъ, о. Маковіевичъ и много панѣвъ зъ свѣтской інтелігенціѣ. Селянъ и мѣщанъ було такожъ зо 20 на концертной части. Вечерокъ розпочавъ ак. п. Семака одповѣднымъ привѣтнымъ словомъ а послѣдуючій хоральній продукціѣ и декламаціѣ п. Партенія Данчула, учителя зъ Волоки надъ Черемшомъ, вызвали френетичній рукоплескани. «Гуляли», «Ой дѣвчино ты рыбчино», «Якъ бымъ знала» и «Зъ окружкѣвъ» сподобались особливо. Въ народныхъ строяхъ явились и тутъ нашій красавицѣ въ числѣ однихъ десяти; при кадрилихъ було 50 паръ. Танцовано въ двохъ салонахъ до 5 год. рано. И. Жуковский (Полякъ) давъ вандрівникамъ шѣсть фѣръ до распорядимости и такъ выѣхали ти въ Недѣлю въ полудне до Руского-Банилова. На ґотари баниловскѣмъ коло латиньского костела, ожидали молодѣжь нану хвацкій парубки на коняхъ и одпровадили оную при выстрѣлахъ зъ мездѣрѣвъ передъ хату чигальнѣ. Тутъ залягло все, що въ Баниловѣ живе, а заступникъ головы Григорій Ильчукъ Лѣнецкій привитавъ молодѣжь прекраснымъ словомъ, передаючи їй хлѣбъ и соль посли стародавнього нашего звичаю. Дѣвчата сѣльскій стояли улицею одъ дороги ажъ до читальнѣ и обсыпали цвѣтами гостей незвычайныхъ. Всѣ вандрівники були взрушені до живого такою сердечностію, а бесѣдникъ ихъ не знаходивъ слѣвъ подяки для Баниловскихъ ґаздѣвъ особливо же для ихъ впр. приходника, о. протоерея Василя Хариновича, котрого неутомимый трудъ яко священника приймъсь такъ красній плѣдъ въ Рускомъ-Баниловѣ и котрый, мимоходомъ сказавши, неопускавъ молодѣжь нану одъ Вашківцѣвъ до Вижицѣвъ, стараючися їй всюды дѣяльно помагати! Вандрівникѣвъ мѣжь тымъ запрошено на обѣдъ въ приходскій дѣмъ, де явились такожъ видѣйшій ґазды мѣсцеві, якъ Лѣнецкій, Гаврилякъ, Пасѣчникъ, Колотылы, учитель п. Стефюкъ, п. Владъ и пр. Впр. о. доматоръ взивъсь прекрасный тоасть на вандрівникѣвъ и на все, що на тое и по при тое одновѣдалось и говорилося, не стало бъ мѣсця до опису.

По обѣдѣ пошли студенты вразъ зъ народомъ до читальнѣ и тутъ говорили: П. Кирило Трѣльовскій о товариствахъ и слѣлкахъ, п. Данилевичъ о тѣмъ, якъ жие чоловікъ просвѣченный, а якъ непросвѣченный въ свѣтѣ. Стихомъ говорили п. Андрѣйчукъ и п. Сте-

фанчукъ. Хоръ співавъ народній піснѣ. До читальнѣ записало ся багато новихъ членівъ, мѣжъ ними и кѣлька Орменівъ, такъ що ся читальня до найбільшихъ належить!

27. Лінія перебувала молодѣжь наша въ сѣльськихъ читальняхъ въ Испасѣ и Черногузахъ а вечеромъ удала ся она до Вижиці.

Испаска читальня числить 100 и то дуже взорцевыхъ членівъ и власне передъ приїздомъ вандрівниківъ перенесла ся до своєї власної хати. Дімъ сей має одну велику салью и одну меншу комнату. Надъ дверми стоить велика таблиця зъ надписомъ «Руска Читальня». Бібліотека тутъ дуже красна и вандрівники чудувались, найшовши тутъ майже все, що у Чернівцяхъ и Львовѣ для народа пише ся. Дідичъ испаскій графъ Цігала дуже прихильний читальнѣ постаравъ ся своимъ коштомъ о умебьоване свѣтлицѣ, якъ такожъ подарувавъ сюды великія образы Цѣсаря и Цѣсаревон. Та якъ жежъ и не бути прихильнимъ читальнѣ, коли тутъ трудять ся такі достойні люди якъ впр. о. Фраціянъ и его зять о. Евгенийъ Воробкевичъ (сынъ о. Изидора), п. Василь Тутуескулъ, ревний приятель народа, п. Иванъ Мазурикъ, свѣтлі братя Денисы, Василь Фунштей, Кузеки и много, много иннихъ ревнихъ газдівъ. Сюда прибувъ и впр. о. протоерей Хариновичъ зъ Руского-Банилова, о. Семанюкъ зъ Вижиці, достойна жена о. Воробкевича, а пізнійше голова читальнѣ о. Фраціянъ, (що мавъ важні дѣла въ Вижиці). Зборъ привитавъ грѣмко о. Евгенийъ Воробкевичъ и ему одповѣвъ въ имени молодѣжи ак. Семака. П. Трѣльовскій говоривъ о тѣмъ, якъ читальня провадити ся має майже цѣлу годину, а п. Стефанчукъ выголосивъ стихъ «До бук. Руси». Хоръ співавъ вправно. П. Поповичъ дѣзнавъ тутъ, якъ и въ Баниловѣ, Черногузахъ и пр. зѣ стороны інтелігенціѣ а особливо братей селянъ, щирого узнаня свого невтомимого труда на полі просвѣты и его якъ и о. Фраціянъ, Стефана Дениса, Мазурика, Фунштей, Лѣнецкого и багато иннихъ слова вызвали мѣжъ присутними велику сердечность. П. Тутуескулъ постаравъ ся зъ своєю достойною женою, щоби угощене якъ найкрасше вышло, за що най буде ему щира подяка.

Около 5. год. зъ полудня удали ся студенты подводами баниловскими до поблизкихъ Черногузівъ. И тутъ приготовилась читальня якъ найкрасше и выслала паробківъ на коняхъ, зъ фанами при боцѣ до рогатки, щоби ще передъ селомъ привитати «сынѣвъ своихъ». Довгий рядъ возівъ вѣхавъ передъ читальню Черногуску, де зѣбравъ ся народъ святочно одѣтый и привитавъ молодѣжь неумовкаючимъ «Слава». Въ дверяхъ читальнѣ передавъ газда п. Иванъ Фочукъ, безперечно одиъ зъ найсвѣтлѣйшихъ и найсовѣстнѣйшихъ войтівъ на цѣлу Буковину, хлѣб-соль въ привѣтъ рѣдкимъ гостямъ. Студентівъ впроваджено до середини. Тутъ привитавъ ихъ мѣсцевий приходникъ, Впр. о. Никонъ Томюкъ отъ якими словами: «Пойшлисьте въ народъ, мои панове, щоби благимъ окомъ приглянутись доли и

недоли, щастю и горю Вашего рѣдного народу, щоби научитись добувати средствъ, его зъ духового и тѣлесного упадку, зъ пазурѣвъ безсовѣстныхъ пияковъ свого часу высвободжувати. Мои панове! Рускій народъ вартъ того, щоби не пропавъ, той рускій народъ, що про вѣкову татарску неволю, про ляцке столѣтне гноблене пестритъ въ своихъ изсохлыхъ грудяхъ по нынѣ огонь всѣхъ тыхъ найкраснѣйшихъ чеснотъ, які украшають душу идеальной истоты!

Васъ же славимъ за для того, що добачилисьте въ души того измарнѣлого существа згадані благородні прикметы и поклялисьте собѣ за цѣль жити, стати поручъ народа свого у всѣхъ его змаганняхъ и бажанняхъ. Слава Вамъ!»

Академикъ Семака зазначивъ въ своѣй одповѣди, що не молодѣжи припадає та честь, бо що она ще лишъ задумала, выконує впр. предбѣсѣдникъ за помічю свѣтлѣйшихъ своихъ прихожанъ вже много лѣтъ, и завѣзвавъ своихъ товаришівъ одспівати свѣтлому видѣлови читальнѣ грѣмко «многоя лѣта» за ихъ просвѣтні труды. За богато обложений стѣлъ засѣли теперь студенты и селяне а святочность збору поднесли присутній отцѣ духовній, якъ впр. о. Хариновичъ, о. Фраціянъ, о. Осташекъ зъ Виженки, о. Драчинскій зъ Банилова, о. Воробкевичъ зъ Испаса.

Дуже красно говорили особливо свѣтлі газды, а що все такъ красно выпало завдячувати треба п. учителямъ Поничеву, ч. Иванову Фочукову, М. Свдоцкуву, Стефанову Григорякову, Олексѣ Шинюрякову, Сорохановичеву, Кравчукову, Грабовскому и пр. и тутъ есть взорцева и богата бібліотека въ красной шафѣ; «Буковина», «Батьківщина», «Господаръ и Промышленникъ», «Руска Рада», всѣ выданы «Просвѣты» и «Качковського», всѣ выданы Бѣлоуса, «Правотаръ», «Бібл. для молодежи». Они читають ся тутъ вельми пыльно и принесла вже до теперь ся молоденька читальня богато добрыхъ илодівъ мѣжъ народомъ. Тутъ є велике число дуже свѣтлыхъ и чесныхъ газдівъ, котрі якъ ти апостолы розносять просвѣту по цѣломъ Вижицкомъ повѣтѣ. О. Томюкъ були ласкаві такожъ у себе дома для студентівъ приготовитись, но що настала вже позна пора и предстоявъ ще цѣлогодичный хѣдъ до Вижиці, то не могли вандрівники скорыстати зъ сего приємности и просить впр. о. дуже, выбачити имъ за се.

Вечерокъ у Вижиці выпавъ дуже свѣтло у Вѣвторокъ 28. Лінія въ казиноомъ городѣ (Салі казиноа була декорована на случай непогоды). Въ 7. г. вечеромъ зѣбрало ся тутъ дуже выбѣрне товариство, складаючи ся зъ дѣдичівъ, высшихъ урядниківъ и духовенства такъ зъ Вижиці и окрестности, якъ и зъ Кутъ и Косова. Видѣлисьмо тутъ дѣдичівъ Венгрияновича и Криштофовича зъ своими родинами, впр. старосту Вижицкого п. Сѣржистого, впр. повѣт. судію п. Ясиньского и всѣхъ майже урядниківъ, много впр. священниковъ православныхъ якъ такожъ гр. кат., особливо славного о. Вытошиньского зъ Денисова, много въ окрестности пробуваючихъ академиківъ зъ

Вѣдня и Львова. Вокальна часть одбулась після сего програми: 1. Коломийка (одограана музикою), 2. Привітне слово, выголошене ак. Ганкевичемъ, 3. Задзвенімо! слова и муз. И. Воробкевича, одспівавъ хоръ. 4. Покликъ, стихъ К. Т. выголосивъ авторъ. 5. Зъ окружкѣвъ, хоръ. 6. Оперетка, одограла музика, 7. Гуляли, хоръ. 8. Тополя, поема Шивченка, выголосивъ С. 9. Повѣдають, слова и муз. И. Воробкевича, хоръ. 10. Оперетка, музика. 11. Тамъ де Татранъ, слова и музика И. Воробкевича, хоръ. 12. Ой дівчино, слова С. Руданського, муз. Воробкевича, хоръ. 13. Прощальне слово, ак. Семака, 14. По морю, слова К. Устияновича, муз. А. Вахнянина. — Декотрі пѣснѣ мусѣли на загальне жадане повторюватись. Коломийку и кадрилѣ танцювало 65 паръ; аранжували п. Кумановскій и п. Ганкевичъ. Загальний дохѣдъ выносивъ 126 зл. Комітетъ мѣсяцевый становили п. п. Ясинецкій, Гецлігеръ, Лучаковский, Табо, Богосевичъ, Семанюкъ, Коблянскій, Михальскій, Ромашканъ, Созанскій и Спендлінъ и уможливили такъ свѣтлый вечерокъ, за що належить ся имъ щира подяка и повна признательность. Яке вражене зробили вандрѣвники на Вижицкихъ Перусинѣвъ выходить изъ того, що ти п. п. на другій день власнымъ коштомъ угостили вандрѣвниковъ въ мѣсцѣмъ касинѣ. — Въ середу удали ся вандрѣвники підводами, (котрій впр. о. Остапикъ зъ Виженки, сердечный пріятель молодѣжи, безынтересно устаравъ) въ нашъ, природого такъ богато выпосаженей Карпаты и поступили въ Ростокахъ до приходского дому, де ихъ приймивъ зъ отвертыми руками доматоръ, протоерей путиловского деканату, впр. о. Григорій Кантемиръ. Сей достойный мужъ, котрого кожда дитина въ нашихъ буковинскихъ горахъ знае и поважае, зволивъ такъ сердечно однестись до рускои молодѣжи, що всѣ зумѣли ся надъ тою любовію, указану на кождѣмъ кроцѣ симъ правдивымъ отцемъ духовнымъ. О. Кантемиръ постаравъ ся о 7 фѣрь и ними ѣхали студенты 12 миль по горахъ, одъ Середы до Недѣль а впр. о. Кантемиръ супровожавъ ихъ всюды, показуючи имъ красній мѣсяцъ въ горахъ онисуючи горе и нужду нашихъ Гуцулѣвъ.

Вандруючи отже зъ Ростѣкъ дальше, вступила молодѣжь въ Устье-Путиловѣ до о. Громницкого на обѣдъ и одспівали тутъ грѣмко кѣлька пѣсень. О. Громницкій, хотій одъ колыски хорый и въ лѣтахъ, не пустивъ молодѣжь нашу по при свою хату и пріймавъ ея дуже гайно. — На нѣчь пѣйшли всѣ до впр. приходника зъ Дѣхтинцѣвъ, о. Балшескула, щирого Русина, а въ Пятницю черезъ Кисилецъ, Тораки, Стронецъ и Сергіѣ до Пłosки, до о. Василя Козарищука. Пłosка лежитъ на найвысшѣмъ мѣсци въ нашихъ горахъ и окружена высокими верхами, мѣжь котрыми вызначають ся Пłosкова гора и гора Лосѣвъ; зъ першою видко Жабѣ, зъ другою саму Черногору. О. Козарищукъ приймивъ — хотій на приѣздъ зовсѣмъ не приготовлений — молодѣжь дуже сердечно; тутъ бувъ такожъ звѣсний патріотъ п. судія Миксимъ Михалыкъ и о. О. Козакъ, щирый Русинъ.

Переночувавши въ Пłosцѣ, пустились вандрѣвники въ товариствѣ о. Кантемира, о. Балшескула и о. Козарищука въ дорогу до Ростѣкъ и вступили по дорожѣ до п. Михалыка и судового адъюнкта п. Вахльовского, колишного «Союзана», а опѣсля зновъ до гостинного дому о. Балшескула. Пѣзно въ ночи прибули всѣ до Ростѣкъ.

Въ недѣлю 2 р. Серпня одбулось тутъ торжество, яке горы нашѣ еще не бачили: одкрыто именно народну читальню во благо и славу руского народа!

Вже на зоряхъ загостили сюды селяне зъ сусѣдныхъ сѣль и тому була обширна церква биткомъ набита. Прибувъ сюды и о. Осташекъ зъ Виженки, о. Томюкъ, Попель зъ Ростѣкъ галицкихъ, адъюнктъ судовый зъ Вижицѣ п. Лучаковский, п. Поничъ зъ Черногузѣвъ и богато селянъ зъ ѣдтамъ и т. д. Молодѣжь спѣвала на хорахъ дуже святочно. По літургіѣ выголосивъ о. Кантемиръ зъ амвоны до народа прекрасно обдуману проповѣдь, въ котрій завѣзавъ своихъ прихожанъ вступити до задуманой читальнѣ, щобы и въ горахъ засвѣтало благотворнымъ свѣтломъ науки.

Около 2. год. була обширна шкѣльна комната народомъ переповнена и зѣбрание почтили своею присутностею еще п-ѣ Косовичъ и п-ѣ Мосочи зъ Черновцеъ, почтмайстеръ п. Мартиновскій и п. уч. Никифорянъ.

Тымчасовымъ предѣдателемъ збору именовано впр. о. Кантемира, а секретарями п. п. Черенашинского и Гулейчука.

О. протоерей завѣзавъ присутныхъ на самъ передъ воскликнути трикратне слава найяснѣйшому нашему Монархѣ, котрый дозволяє намъ въ товариства збиратись и просвѣчуватись и обяснивъ ѣдтакъ обширно цѣль и необходимость читальнѣ для народа. П. Трильовскій обяснивъ статуты дуже докладно и обясавъ въ цѣлогодичной промовѣ якъ выдѣловъ и якъ члены собѣ поступати мають, щобы читальня була правдивымъ розсадникомъ свѣтла. До выдѣлу увѣйшли: яко голова впр. о. Кантемиръ, его заступникъ Стефанъ Лазаровечъ, секретарь Иля Юсинъ, библиотекарь Козьма Шимберко, касіеръ Иля Рѣзунъ, заступники: Иванъ Рѣзунъ и Семень Богданъ. Почали ся вписы и заразъ приступило 110 членѣвъ, вилатившихъ зъ горы рѣчну вкладку 30 кр. Мѣжь тыми було богато такихъ, що выпросили собѣ вкладку 1 зл. До сего читальнѣ вписали ся такожъ повѣтовый судія зъ Вижицѣ п. Ясинецкій (1 зл.), п. адъюнктъ Лучаковский зъ ѣдтамъ (1 зл.) п-ѣ Косовичъ (1 зл.) и п-ѣ Мосочи (1 зл.) зъ Черновцеъ, панна Аглая Томюкъ (котра и до Черногускои читальнѣ належить), п. Попель, п. Поничъ зъ Черногузѣвъ, Читальня и много иныхъ свѣтлыхъ газѣвъ зъ ѣдтамъ и т. д. и т. д. Вкладками зѣбрано такъ 35 зл. Богато людей не мало при собѣ грошей и тому приступятъ пѣзнѣйше до читальнѣ, такъ що она зъ певностію обниме 200 членѣвъ.

Студенты заспѣвали молодѣй читальни грѣмке многая лѣта. Газда Лесь Шишурякъ зъ Багны завѣзавъ

новых членовъ, щобъ однодушно держались кучки, полюбилися обопольно и не дали ся нічимъ звести зъ святой дороги. П. Поничъ пожелавъ читальни всякого блага и подарувавъ їй на початокъ кольканацять книжочокъ. И славный вѣсть зъ Черногузѣвъ ч. Иванъ Фочукъ не втерпѣвъ и сказавъ недовѣряющимъ, що и бѣть бувъ колись ворогомъ читальнѣвъ а теперъ ажъ видѣть, що то за славне дѣло тоті читальнѣ и що безъ нихъ нѣхто чесный обѣйтись не повинень.

По сѣмъ выступивъ невидный по собѣ господарь Стефанъ Григорякъ, ревный членъ Черногуской читальнѣ и выголосивъ дуже складно и звѣнкимъ голосомъ отсей стихъ своего укладу:

«Зъ новымъ щастемъ, щиримъ словомъ Васъ, братья, витаю
Та усѣмъ Вамъ доброй волѣ и гаразду желаю.
Най всѣмъ, хто на добре тягне, Господь помогаетъ,
Та хто Руси славы, силы и свободы бажае.
Най Богъ кожного осылє своими дарами,
Хто за рускую просвѣту борєсь зъ врагами!
Ой ты, ластѣвко-просвѣто, верни нашу волю,
Поверни намъ давну славу, вкрати недолу.
Ой читальне, новый гостю, будємъ ти славити.
Лишь поможи намъ чимъ скорше грѣхи зъ себе змити.
А найпершимъ грѣхомъ нашимъ є та пѣятка,
Що маєтки нашѣ губить, ганьбѣть чоловіка.
Най тверезѣсть зацвите въ насъ, корчмы пропадають,
Що нарѣдъ нашъ, колись славный, нищать-зневажають!
Бо черезъ корчмы и трунки, черезъ арендарѣ,
Поставали жебраками нашѣ господарѣ:
Довги, векслѣ, екзекуціѣ, все то йде зъ горѣвки
И той голодъ-недостатокъ и тѣ передновки! —

Другій ворѣтъ, що насъ губить, щастє намъ городить,
То темнота тая наша, що всю нужду плодить.
Кобы каждый ставъ письменнымъ, кобы каждый вчивъ ся,
Кобы нарѣдъ въ рускихъ селахъ всюды пробудивъ ся!
Ой кобы книжочки рускѣ йшли зъ хаты до хаты,
Кобы читальнѣ всѣ села стали закладати!
Бо то теперъ таке право у свѣтѣ настало:
Хто ученый, того правда, хто темный, пропало!
Нашимъ рускимъ апостоламъ най Богъ дає силы,
Бы порядки добры всюда въ селахъ заводили.
Вамъ же, свѣтлѣ господарѣ, изъ села Ростокѣвъ,
Я желаю добра и щастя много, много рокѣвъ:
Абы Ваша читальня въ свѣтлѣ засіяла,
Та ажъ генъ до Черногоры просвѣтовъ метала!».

Захитались стѣны ѡдъ неумовкаючого «слава» и оплескѣвъ, а сѣдоглавий о. протоерей Кантемиръ обѣймивъ и уцѣловавъ сего свѣтлого посла зъ Черногуской читальнѣ и звертаючись до збѣраного народа, сказавъ поднесеннымъ ѡдъ радости голосомъ: «Закончую сегоднѣшний збѣръ и не потребую бѣльше о важности читальнѣ говорити, такъ якъ маєте на сѣмъ свѣтломъ човѣчѣ доводъ, куда она веде и яке она добро.» Молодѣжь бѣсѣвала ще колька пѣсней и пошла вразъ зъ членами и гостями до приходского дому на спѣльну перекуску. Слѣдуючого дня (Понедѣ-

локъ 3. Серпня) були всѣ студенты раненько на погахъ, бо наставъ часъ сердечного прашаня ся, закончилась официальная часть сегоднѣшней вандрѣвки! Варгъ було почути взнеслѣ слова, якими тутъ въ Ростокѣхъ на поповщинѣ прашавъ Буковинчикъ Галичанина а оба Украинця, а всѣ разомъ братѣвъ селянѣ; варгъ було побачити тѣ дружны обѣймы всякихъ лицъ рѣжныхъ сословѣй и тѣ слѣзы чистой радости зъ очей молодечихъ и старечихъ! . . .

И словнилося горяче бажанє буковинсько-русской молодѣжи пѣзнатись и полюбитись зъ своимъ чеснымъ народомъ; бо звернулася она туда зъ чистымъ сердцемъ зъ вѣрою, зъ надѣєю и любовію и зъ вѣщими словами безсмертного кобзаря на устахъ:

. . . У чужому краю
Не шукайте не пытайте
Того, що не має и на небѣ
А не тѣлько на чужому полѣ.
Въ своѣй хатѣ, своя правда
И сила и воля!

Е. Д.

Дописи „Буковины“.

(ИЗЪ ВАСИЛЕВА) Въ нашѣмъ селѣ нема добра и если коли, то теперъ у насъ гѣрше якъ за небѣжки панщины бывало. Люди дуже збѣднѣли, але за то собѣ весело живутъ, бо горѣвка тана и не треба далеко по ню ходити; корчмѣвъ-шинькѣвъ густо, а мужицкихъ хатокъ чимъ разъ рѣдше. Не ма зъ ѡдки анѣ доброй рады анѣ науки спѣдѣвати ся; каждый собѣ радъ, а ты газдо-хлѣбборѣе пропадай и мовчи. . . Не забути треба и то, що у нашѣмъ селѣ є начальникомъ самъ панъ посесоръ Андріашко Баронъ Капри и мають добрыхъ выбранныхъ заступниковъ! Дивно менѣ дуже, що пану барону хоче ся зъ касіеромъ жидомъ Менделемъ двѣрничити и собѣ зъ нами мужиками голову клопотати; далеко лѣпше було бы, абы они за громадску службу и за такъ маленьку заплату уже разъ подяковали. Не яло ся для такъ великого пана барона въ такъ бѣдномъ селѣ начальникомъ бути и себе атаманами и лихими гайдугами заступати, що намъ забуту панщину припоминають! Правда що добрый панъ баронъ — собѣ, та на що и за що має ихъ голова болѣти и по що имъ журитись, що каса громадска порожна, коли люди збѣднѣли, поля не мають, а заробити крейцаръ такожь тяжко; — а тутъ у насъ перобѣвъ повне село! Богато спускають ся на легкій хлѣбъ; тѣ що пшеничный мають, хотять еще и масломъ мастити, а тѣ бѣдаки, що на разовый ячмѣнный хлѣбець гѣрко заробляють, мають ще для нихъ о «масло» постаратись и тихо сидѣти, инакше нагай и арештъ! Не знаємо що робити, бо за нами нема кому упомнутись. — А нашѣ газды, то собѣ дуже любуютъ «мого-ричь» шти при и по выборахъ до Рады громадской и еще гнѣвають ся за правду. Все менѣ жалъ на пань-отца, що они мало насъ до тверезости наворачаютъ и

якось, якъ бы ся шинькарѣвъ бояли — лишь своен сесіѣ пильнують и тыхъ платныхъ функцій . . . Наша читальня дрѣмае — оденъ другому не вѣрить, не любить, радъ бы въ лижѣ води втопшити — а то все якъ бы на розказъ и на радѣсть нашихъ ворогѣвъ. Абысьте знали и добре собѣ запам'ятали що на другій разъ еще бѣльше напину, для того покайте ся, бо будемо ся не за довго раховати!

К. Н.

(ІЗЪ СЕЛА). Нема бѣднѣйшого божого сотворѣня на свѣтѣ, якъ дякъ на мизернѣй парафин. Оно зъ давна такъ що церковна мнѣнь а дякъ собѣ въ голодѣ и нуждѣ все товаришили.

Давно доброму парубкови платили у насъ такъ: сердакъ, двѣ пары шматя, нові чоботы и пѣдшиты, шапка, чересъ и холопѣ и 12 ринськихъ (левѣвъ) на рѣкъ. Теперъ такому парубкови треба найменше 48 ринськихъ (левѣвъ) готовыми грѣшми и пару новыхъ чобѣтъ за 5 зр. и пару шматя рѣчно дати, то е три разы бѣльше, якъ перше; а при тѣмъ и на добрый харчъ треба не забути. Та и зарѣбничкови, що на дни робитъ, платитъ ся теперъ, кромѣ харчу найменше по 40 кр. — Лишь ты бѣднѣй дяче, все однаку платню берешъ, якъ передъ сто лѣтъ, еще за панованя бл. и Цѣсаря Іосифа П. И, покаль ся милый Боже, нема кому за тебе упомнути ся; тебе и твою родину осудили въ голодѣ и холодѣ погибати . . . Коли я вернувъ тогѣдъ зъ войска, мене запросили на набоженство. Одрѣшили, люди выходятъ зъ церкви, маючи господарь, що его набоженство було, щось еще зъ дякомъ коло крылоса тягася. О щожъ ходило? Дае дякови за службу Богу ажъ цѣлу шѣстку; а дякъ каже, що ему належитъ ся двѣ шѣстки. О, каже, не дочекаешъ, щобы я тобѣ тѣлько плативъ; даю тобѣ, що моя ласка, а за решту мовчи! та у пань-отца упоминай ся, най ти докинуть! . . . Якъ зъ давна була установка, то я бѣльше не даю. И обернувши ся до мене повѣдае: Тутъ то здирство! Та то шкѣру бы стягнули зъ християнина! Але я не дурный, най тѣлько не мовчить, то го подамъ просто до консистора, най его зъ села выженуть, онъ и такъ захрипъ — постарѣвъ ся, згорбивъ ся и въ троє скорчивъ ся! — Правда, страхъ велика рѣчь, дати бѣдному дякови двѣ шѣстки за пѣвъ дня его тяжкон службы въ церквѣ, но того самого дня за помершій душечки дати на мерzenie пиянство цѣлу десятку, то нѣчого! . . . Такъ коли прииде тому бѣдному дякови мѣсце дѣстати, ходи свѣтами, закимъ що доброго лучить ся, де-куда священникъ хоче зъ дяка мати парубка, фѣрманя, льокан, фактора и наставника до робѣтниковъ въ поли; правда уже мало теперъ де таке лучася, хибя тамъ, де дякъ добровѣльно хоче ся пѣдлизати, приподобати, абы такимъ чиномъ свои блуды и грѣхи покрити! . . . И такъ оно иде, що теперъ доброго и способного дяка годѣ дѣстати, бо комужъ схоче ся кѣлька лѣтъ дяковства учигись, щобы ѣдтакъ бути гѣршъ наймизернѣйшого зарѣбника — жебракомъ! А черезъ

то упадае наша вѣра свята; бо ледащій дякъ нѣ въ церквѣ не знае заспѣвати, нѣ молодежи не притягне до милого церковного спѣву, ба ще людей до пиянства наводитъ. У насъ бувъ давно дякъ паниця и нероба, платили ему ѣдъ нумера по двѣ шѣстки и давали по мисцѣ зерна-коляды на Рѣздво и по боханцевѣ хлѣба на Великденъ. Ѧдъ него ишло пиянство въ селѣ — и дуже го люди любили, що умѣвъ ся зъ ними забавляти и ихъ розвеселяти своими пияцкими пѣснями: «Ой куме, куме, добра горѣвка, пиймо ей жыво ажъ до понедѣвка . . . бо якъ пѣмремо, пити не мемо, хибя нашій дѣти, будутъ пити — якъ мы будемъ въ грѣбѣ гнити. А мѣй сусѣдъ Кривоносюкъ и его вать Василь, то такъ були прилипи до того дяка, що у него навѣтъ почували! Теперъ уже того дяка мы позбули ся и громада наша постарала ся о тверезого дяка. Хочешъ, господарю, мати доброго наймита, добре му заплати, не бери якого такого, що волочитъ ся и просить ся на службу, бо той позбавить ти еще твоей працѣ. Хочешъ, свѣтлый консисторе, мати доброго и розумного дяка, дай му лучшу платню, абы слуга церковный не бувъ жебракомъ, щобы до церкви не приходивъ обдертый, зажуренный, голодный. Не разъ видно по нашихъ церквахъ, що гѣзды стоять въ теплыхъ сердакахъ, мантахъ и кужухахъ, а бѣднѣй даскаль въ сурдуднику вѣтромъ пѣдшитѣмъ, при тѣмъ полатанѣмъ, безъ добрыхъ чобѣтъ, голыми лѣктами и колѣнами свѣтитъ — а при тѣмъ якъ мога, свою тяжку службу выповниае-спѣвае! . . . То за то повинно начальство встыдати ся, що не має милосердія, его зъ величезного фондушу религійного поратовати, ему помогчи жити по людски! Але, якъ то кажутъ, и то свѣту правду, «сытый голодного не знае!» Чи не лѣьше, красше и чеснѣйше було бы для прав. власти церковной на Буковинѣ для въ голодѣ и холодѣ живущихъ дяковъ хлѣба выклопотати, якъ передъ правительствомъ фальшивыми доносами смѣшнитись? Не-дякъ.

(ІЗЪ МАМАТѢВЦѢВЪ НОВЫХЪ.) И наша читальня обходила ювілей двацѣти и пяти лѣтней дѣятельности двоихъ славныхъ золотоустыхъ соловѣевъ нашихъ Данила Млаки и Осипа Федьковича. Въ недѣлю дня 2. (14.) серпня с. р. о четвертѣй годинѣ по полудни около дому шкѣльного пѣдъ тѣною розложистого орѣха, комната шкѣльная была замкнена, бо нашъ учитель мѣсцевый поѣхавъ въ незнау гостину. Про то явилось неспѣждано гарне число членѣвъ, котрѣ зъ цѣлои душѣ желали дѣзнати ся о тыхъ просвѣтителяхъ всего руского роду. Коли всѣ позасѣдали въ тѣни орѣха, промовивъ Георгій Савчукъ сердечною бесѣдою и выяснивъ всѣмъ докладно о трудахъ и дѣятельности тыхъ просвѣтителѣвъ, що то уже не мало потрудились надъ нашимъ неурожайнымъ полемъ, на котрѣмъ ще не всюда усохъ бурянь, що не було ще змѣряне, пуге и хойтою заросле. Тѣ два братя спозирали на то пуге поле и серденько ихъ тужило и не разъ слезы очка ихъ зросили. Они помѣряли то поле и почислили на нивки.

Ой острого плуга треба, щоби такий цѣлинний степъ зорати, а брати его зорали, и засѣяли золоте зерно, зъ которого днесъ плоды збираемо. Сїя первоборцѣ за рѣдне руске слово збудили мертво лежачихъ, котрыхъ зъ буряну и невидно було. Трудно було весь той бурянь стяти, а ихъ сильна рука стила его, сонце ихъ душѣ спалило и зсушило той бурянь и они его покидали въ шепочучій быстро текучій Черемонь и Прутъ, най нимъ плыве у чорне море на гнѣзда орламъ и соколамъ. Первый звукъ величавый и рѣдний рускій дзвенѣвъ ѡдъ кобзы О. Федьковича и Данила Млаки и збудивъ своимъ бодримъ духомъ цѣлу Буковиньску Русь, та розиѣсь ся и по дальшій рускій Украинѣ, на довѣдь що и нашѣ сердца вже не спють колодою безъ памятного сну.—По довгій промовѣ Георгія Савчука восклицали всѣ грѣмко: Слава! Слава! Слава! нашимъ просвѣтителемъ, а хоръ ѡдспѣвавъ Многая лѣта. По сѣмъ ѡдспѣвано пѣснѣ «Миръ вамъ, братя», «Зъ той горы високои», «Де есть руска ѡтчина», «Иванъ зъ Путилова», «Пробудилась Русь» и еще скѣлька другихъ гарныхъ пѣсень. На послѣдѣ промовили чеснї та свѣтлї господарѣ Георгій Кудринскій и Иванъ Радомскій, дякуючи ювілатамъ за ихъ ласкаву и могучу волю, що не дають намъ пропадати, по пустѣмъ поли у тѣмъ блукати, що доля намъ теперъ мила, якъ и другимъ народамъ, що не есемо бѣльше послѣднимъ родомъ. При спѣвѣ пѣсней забавили ся прийшовий селяне, жѣнки, дѣти, дѣвчата и парубки на тѣмъ свѣтлѣмъ ювілею чотири години. При ѡдходѣ ѡдспѣвано ще разъ свѣтлымъ братьямъ ювілатамъ «Многая лѣта!»

Дометій Якубовичъ,
контролоръ читальнї.

ЩО НОВОГО ВЪ СВѢТѢ?

Найновѣйшїй и найцѣкавшїй новини приходять все ще зъ Болгарїѣ. Нововибраний князь болгарскій Фердинандъ Кобургъ засѣвъ на престолѣ въ Софії прийнятий Болгарами зъ восторгомъ. Европейскї паньства радять, що зъ нимъ почати. Москаль каже Туркови: Посылай ты своего посла зъ моимъ генераломъ, тай выженѣмъ его. Турокъ знае, що се неможливе, и не хоче, написавъ лише письмо до Фердинанда, въ котрѣмъ ганить его за те, що не выжидючи подтверждени своего выбору заѣхавъ до Болгарїѣ. Князь зъ своими міністрами прочитавъ письмо и сказавъ: Нѣчо, най они репетують, а мы робѣмъ чимъ скорше ладъ дома, а коли буде у насъ порядокъ, дадутъ собѣ и европейскї державы супокѣй. Здае ся, що такъ и буде, коли Москаль не выгадае яку нову штуку. Оттакъ стоить дѣло въ Болгарїи; во всѣхъ прочихъ державахъ мало що нового. Нашъ Монарха зѣхавъ ся бувъ м. м. зъ нѣмецкимъ цѣсаремъ на довѣдь згоды и приятельства межи Австрїевъ а Нѣмеччиною. Въ Росїи не можуть упорати ся зъ Болгарїєю и внутрѣшнимъ неладомъ. Отъ и всѣ новини. —

БУКОВИНСКІЙ ТОВАРИСТВА РУСКІЙ.

«Руска Бесѣда» предложила минувшого мѣсяця черезъ в. ц. к. президію красу Его ц. к. Высокости Архикнязеви Альбумъ мѣстачїй въ собѣ «Привѣтну пѣсню» Ом. Поповича зъ етого метричнимъ нѣмецкимъ перекладомъ и зъ музыкою Исидора Воробкевича, снѣвану на серенадѣ въ Чернѣвцяхъ. Альбумъ оправлений въ синїй шовкъ золотомъ вытисненый прехорошою работы переплетчика І. Віцентовича въ Чернѣвцяхъ украшений гѣлми удачнымъ акварельнымъ портретомъ Его ц. к. Высекости Архикнязя, намальованымъ проф. Пігулякомъ Юстиномъ.

На се получила «Руска Бесѣда» ѡдъ Его Експеленшї президента краю барона Піна слѣдующе письмо, высказующе товариству найпрїязнїтїшу подяку Е. ц. к. В. Архикнязя: „K. k. Landespräsidium der Bukowina. Nr. 897 Pr. — Seine kaiserl. und königl. Hoheit der durchlauchtigste Herr Kronprinz Erzherzog RUDOLF haben das von dem ruthenischen literarischen Vereine „Ruska Besida“ Höchstdemselben gewidmete Album, enthaltend die gelegentlich des Fackelzuges am 9. v. M. gesungene Kantate mit gnädigstem Danke als eine Erinnerung an die angenehme hier verbrachte Zeit entgegenzunehmen und mich zu beauftragen geruht, der Vorstehung des Vereins den Freundlichsten Dank auszusprechen.

Hievon setze ich den geehrten Vereinsvorstand in folge Zuschrift des Obersthofmeisters Seiner kaiserlichen Hoheit vom 18. August 1887. Z. 381 res. in Erledigung des diesfalls an das k. k. Landespräsidium gerichteten Gesuches vom 31. Juli l. J. in die Kenntnis. Czernowitz den 20. August 1887. Der k. k. Landespräsident: Pino m. p.

«Руска Школа.» Тимчасовий комїтетъ сего нового товариства розѣславъ до всѣхъ рускихъ учителей, священниковъ и иншихъ бук. Русинѣвъ-патріотѣвъ статутъ сего товариства зъ запрошенемъ къ приступленю до сего вельми потрібного товариства. У Вторникъ, дня 18. р. (30. лат.) Августа ѡдбуде сяпередъ полуднемъ въ «Рускій Бесѣдѣ» 1. головний збѣръ. Завываемо и мы всѣхъ тямучихъ Русинѣвъ, щоби прибули на сей збѣръ якъ-найчислениѣйше. Чае збору якъ найдогѣднїйшїй для родичѣвъ привозячихъ дѣтей до Черновецкихъ шкѣлъ и для п. н. учителей мѣсцевыхъ и замѣсцевыхъ, послѣднї являютъ ся такъ и такъ по рѣжнї шкѣльнїй приборъ що року въ Чернѣвцяхъ. Хто однакъ нѣякимъ чиномъ не мѣгъ бы явити ся лично на збѣрѣ, ѡдъ того надѣе ся комїтетъ, що чимъ скорше надѣшле почтовый переказъ зъ вступною вкладкою 50 кр., а коли можливо, то и зъ першою рѣчною вкладкою 1 зол., щоби вже на головнѣмъ збѣрѣ присутнї члены знали, якъ стоить се необходимо для Русинѣвъ бук. товариство. Еще разъ просимо Васъ, Панове брати, не маловажте симъ для бук. Руси жизненнымъ пытанемъ.

На «Народный Дѣмъ» въ Чернѣвцяхъ. Спонукаї Вл. П. Юл. Гїзовскимъ, ц. к. заступни-

комъ прокуратора въ Бережанахъ, зложили гостѣ зобраніи 18. л. Августа с. р. у п. судіѣ въ Путиловѣ, 11 зол. 5 кр. Щедрымъ дателямъ, особливожъ ви. п. иниціаторови, котрый яко Полякъ памятавъ о рускомъ товариствѣ, о котромъ рѣдко коли який Русинъ собѣ пригадуе, широко-руске «Спасибѣгъ.» — И. Виницкій, мѣстопредсѣдатель, Ю. Пігулякъ, касієръ, Ив. Тиминьскій, контролоръ товариства.

ДРОБНІ ВѢСТИ.

(† Павло Максимовичъ), секретаръ краєвого суду въ Чернівцяхъ, упокойсь ся тутъ д. 2. л. серпня с. р. въ 60. роцѣ житя. Покійный за молоду належавъ до жвавихъ дѣятелѣвъ народныхъ, пѣзнѣйше остигъ, хочъ не вырѣкавъ ся своєю народности. Вѣчна ему память!

(День уродинъ Е. ц. к. В. Цѣсаря) празновано во всѣхъ мѣстахъ и селахъ буковинскихъ торжественными богослужениями.

(Е. Е. п. президентъ баронъ Піно) звѣдавъ доси вже всѣ повѣты Буковины. Послѣдна подорожъ неутомимого президента краю по Вижницкомъ повѣтѣ потягне за собою кромѣ иншихъ корисныхъ наслѣдковъ регуляцію Черемоша, будову тревалого мосту зъ Вижницѣ до Куть и народнои школы въ Вижницѣ.

(О. Келестину Костецкому), гр. к. крылошанину, декану и пароху въ Чернівцяхъ вручила сими днями депутація мѣста Скалы, де о. Костецкій перше парохомъ бувъ, дипломъ почетного горожанства.

(П. Юліянъ Гізовскій), ц. к. ядѣюнкъ суду въ Чернівцяхъ именованый заступникомъ прокуратора въ Бережанахъ. Выѣздъ п. Гізовского зъ Чернівцѣвъ выкликавъ щирый жалъ не только у тутешныхъ Поляковъ, но и у Русинѣвъ, котріи его знали, поважали и любили задля его симпатій для руского народа, оказанныхъ словомъ и дѣломъ.

(«Слово») львівске має, такъ зачуваємо, перестати, за то дѣстане «Новый Проломъ» більшу «піддержку» й буде виходити щодня. Радуйте ся и веселите ся, всѣ «Правдолюбцы»!

(При выборахъ громадскихъ) не має комисія wyborча права домагатись одъ wyborця оддаючого картку, щобы устно поименоувавъ особы, на котріи карткою голосує. Коли бы комисія wyborча картокъ не хотѣла прийняти, то выборы мусѣли бы бути уневажненіи а росписаніи новіи. Такъ рѣшивъ трибуналь администраційный у Вѣдніи.

(Доповняючі выборы до бук. сойму) зъ повѣтѣвъ Серетского и Стороженецкого одбудуть ся небавомъ. Якъ «Бук. Рундшау» довѣдуєсь, намѣряє и п. староста Оргиньскій зложити мандатъ посла за повѣтъ Коцманецкій.

(«Буковінеръ Рундшау») дає въ 407. Русинамъ науку, що имъ не треба гімназіѣ а только народныхъ школъ, не треба ученихъ, но розширення просвѣты межи народомъ. Одсылаючи «Рундшау» до вступной статіѣ нынѣшного ч. «Буковини» спытаємо ся свѣтлои редакціѣ на сѣмъ мѣсци лише, одки взяти Русинамъ тыхъ свѣтлыхъ Русинѣвъ-патріотѣвъ, щѣ бы совѣстно дбали о просвѣту рускихъ народныхъ масъ, чи зъ нѣмецкои гімназіѣ Черновецкои и Радовецкои, чи зъ румуньскои Сочавскои. Woher nehmen und nicht stehlen? Порадьте, свѣтла Редакціо!

(Краєва конференція учительська) одбула ся 24., 25. и 26. с. м. у Львовѣ. Першою точкою дневною порядку було: справоздане видѣлу вико-

нующого о залагодженю переданныхъ ему внесень и ухвалѣ. Такои точки 2. бук. конференція краєва не зазнала; отъ, радили, абы — ся радило.

(119 вязнямъ) рѣжныхъ австр. вязницѣ подарувавъ Е. ц. к. В. Цѣсарь ренту кары.

(Ф. Залевского), що обкрадавъ Вѣденську почту, привезено 15 л. с. м. зъ Америки до вѣденьскои вязницѣ.

(Телеграфичну стацію) позволено міністерство отворити въ Путиловѣ-Сторонци.

(Запаливъ ся мѣстѣ) зельзницѣ въ Америцѣ, при чѣмъ згнбло до 100, а покальчилося верхъ 300 особъ.

(Гімназія черновецка) мала въ минушомъ школьномъ роцѣ 642 учениковъ, зъ тыхъ було 335 Нѣмцѣвъ, 108 Румунѣвъ, 98 Русинѣвъ, 78 Поляковъ, 3 Чехи, а 1 Сербъ; після вѣроисповѣданя було 274 Жидѣвъ, 165 прав., 117 р.-к., 50 гр.-к., 9 еванг. Обставина, що зъ 165 прав. только 48 Русинѣвъ, се найгѣльшей доказъ, куды веде нашихъ дѣтей нужда й румунизаторска агітація (особливо катихиты Чунтуляка), та щѣ насъ при такихъ обставинахъ жде.

(Жандармы-розбійники). Въ сербскомъ мѣстѣ Піротѣ выкрыто, що тамошный постерунокъ жандармеріѣ за 2 роки убивъ и обрабувавъ около 600 особъ.

(Роскольникы на Буковинѣ) Конст. Козубъ, Марія Антоноукъ, Георгій Чоботаръ и С. Гиятюкъ — всѣ селяне зъ Боянъ и Иванъ Турякъ зъ Слобозѣвъ заявили въ черновецкомъ староствѣ волю перейти зъ вѣроисповѣданя грековосточного на гр. кат. вѣроисповѣдане, а ординаріятъ епископскій въ Станиславѣвъ удѣливъ пароху въ Боянахъ власть прийняти ихъ до гр. кат. церкви. — Св. бук. консисторіѣ до вѣдомости!

(Убіство въ Терешанахъ на Буковинѣ). Убіицю властителя большои посѣлости въ Терешанахъ, Вольчиньского, выкрыто въ особѣ селянина Федора Букотара, караного вже кілька разѣвъ за рѣзніи провинны. Букотаръ, бук. Румунъ, а не зайшлий, якъ пише «Ревіста», признавъ ся, що застрѣливъ Вольчиньского, за що тѣ, що его намовляли, обѣщали ему заплатити 200 левѣвъ. Виновиники сего убійства хотѣли ще подпалити господарство убитого. Доси арештовано 10 особъ зъ Терешанъ, а мѣжъ ними такожъ и войта Антона Апро. Позаякъ на селѣ наставъ вже спокій, то войско вымашерувало вже зъ ѡдтамъ.

(Про розмовы лѣкаря Розумовича зъ Красномѣскими людьми), після «народнои господарки» Ф. Маєра написаній Омеляномъ Поповичемъ, а выданій «Рускою Бесѣдою» въ Чернівцяхъ, пише «Дѣло»: Есть се популярна книжка для народу, дуже поучаюча, красно оброблена, — тожъ можемо йи бажати якъ наибольшого розширення мѣжъ народомъ. Цѣна примѣрника лише 20 кр. безъ почтовой пересылки. Замовляти еи можна въ «Руской Бесѣдѣ» въ Чернівцяхъ (ул. Лелійна ч. 29).

(Словацка выставка въ Турочу Св. Мартинѣ), котра наробила такого страху середъ Мадяровъ, одбула ся зо всѣмъ спокійно и безъ всякихъ демонстрацій. Выставу урядило жыноче товариство «Живена» и она дала дѣйствию красивый доказъ культуры сего зо всѣхъ сторѣнь притисненого народа. Передъ ѡкрытемъ выставки мавъ промову проводирь Словаковъ Гурбанъ и завзывавъ свой народъ до згоды, щобы тымъ способомъ забезпечити собѣ будучность. Бесѣды держаніи на бенкетѣ були такожъ дуже умѣренныи, а зъ чужихъ гостей прибуло лишь кількохъ Чехѣвъ. Зъ Росіѣ не було нѣкого, и Мадяре безъ потреби боялись якогось панславистичнои демонстрацій.

Выдає и за редакцію одвѣчає: Осипъ Ю. Гординьскій-Федьковичъ.

Зъ печатнѣ Г. Чоппа.

»Буковина« виходить
1. (13.) и 16. (28.) кожного
мѣсяца.

ПРЕНУМЕРАТА
платна въ Чернівцяхъ
выносятся:

на цѣлый рокъ 3 зол. — кр.
» півъ року 1 » 50 »
» третину » 1 » -- »

Поодинокі числа 15 кр.

БУКОВИНА.

Часопись політична и наукова
для народа руского.

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИ-
СТРАЦІЯ »Буковины« зна-
ходиться въ Чернівцяхъ
(Улицы Лейбна ч. 29), куда
всѣ дописи адресовати на-
лежитъ.

Цѣло- и піврочні пред-
платителѣ доставятъ въ кож-
дый 3. числомъ премію.

ОПОВѢЩЕНІЯ и ПРИЛОГИ
обчисляютъ ся якъ найде-
шевше.

ЕЩЕ О РУСКОЙ ГІМНАЗІѢ.

Черновецкїй товариства «Руска Бесѣда» и «Руска Рада» отримали двѣ недѣлѣ тому на пропамятнїй письма въ дѣлѣ руской гїмназіѣ въ Кіцмани слѣдующе письмо одъ буковиньской ц. к. краевой рады шкѣльной:

«Высокимъ, міністеріальнымъ роспорядженемъ зъ дня 9. Августа 1887. р. ч. 9307 увѣдомлено ц. к. краеву раду шкѣльную, що Его Ексцеленція Панъ Міністеръ вѣроисповѣданія и просвѣты теперъ (gegenwärtig). вже зѣ взгляду на положене державныхъ фінансѣвъ не може предприняти (in Aussicht nehmen) анѣ основанія державной низшой гїмназіѣ въ Кіцмани або въ Вашкѣвцяхъ, анѣ заснованія другої державной гїмназіѣ або низшой гїмназіѣ въ Чернівцяхъ.»

Головну вагу кладемо мы на слова «теперъ» и «зѣ взгляду на положене державныхъ фінансѣвъ.» В. ц. к. міністерство пише, що «теперъ» не може предприняти заснованія гїмназій, о котрі прошено и наводитъ, що для насъ не маловажне, на першѣмъ мѣсци гїмназію въ Кіцмани. Изъ слова «теперъ» выводимо нашу надѣю; бо що нынѣ не можливе, може завтра возможнымъ стати ся. На каждый способъ повинно се слово бути для насъ поводомъ до дальшихъ невсинущихъ старанъ о приналежне намъ право, о усунене великой кривды, яку терпимо. Яко причину, чому міністерство на теперъ не може предприняти заснованія гїмназіѣ, о котру мы одъ 15 лѣтъ убиваемо ся, подано недостатку гро-

шей. О скѣлько ся причина оправдана, доказали мы въ попереднѣмъ числѣ, подаючи жерела зъ якихъ можна легко добути того мізерного гроша на руску гїмназію. Ся головна причина фінансова стане зъ каждымъ рокомъ чимъ разъ слабшою; бо замкнувши тѣлько середнихъ шкѣлъ державныхъ, якъ се зъ дробныхъ вѣстей сего числа видно, заощадить держава міліоны и тогда побачимо, чи справдѣ міністерство не може чи не хоче зъ міліонѣвъ податку зложеного рускимъ народомъ пожертвovati скѣлька тысячъ на руску гїмназію а тымъ то на выратоване буковиньскихъ Русинѣвъ одъ моральной смерти, яка еи очѣкуе, не маючи своєї рѣдной інтелігенціѣ. Тожъ намъ и сей новый ѣдказь не буде на знеохочене а понукою до дальшой тымъ вытревальшой и завзятой борбѣ о приналежне намъ право. Возьмѣмъ собѣ за примѣръ нашихъ братѣвъ Галичанъ, котрі вже нарѣкъ мати муть рускї класы при гїмназіѣ въ Перемышлѣ а въ слѣдъ за ними дѣбютъ ся самостоятельной другої гїмназіѣ руской. Такъ и намъ, буковиньскимъ Русинамъ, муситъ бути наше право; коли не попустимо о него упоминати ся. Не нарѣкаймо на недолю; бо мало, дуже мало зробили мы доси. Скѣлька прозьбъ, отъ и все, що зробили мы доси, накопи важнѣйшихъ, можнѣйшихъ средствъ, способѣвъ, які певно вже булибъ подали намъ руску гїмназію и много иншого, тыхъ средствъ и способѣвъ не ужили мы зовсѣмъ, ба продали ихъ нашимъ врагамъ за пѣхлѣбне слово, за порцію горѣлки; а то запродане або дароване наше право то право выбору послѣвъ до сойму

и до думы державной. Пошлимъ только своихъ ширыхъ людей до Черновець до сойму, до Вѣдня на раду а будемъ мати не только руску гимназію а й много иного добра. Се кажемо вамъ, панове, братья, завчасу. До выборовъ приготавлийтесь бы намъ вже одъ те-перь.

Словацкі патріотки.

Нашъ побратимый словянскій народъ, ледви оддыхаючи подъ тяжкою мадярскою опікою Словаки, праздновали дня 3. сернія 1887 велике народне свято. На сѣмъ дни одбуло ся отворене выставки народныхъ словацкихъ вышивокъ, въ Турочъ св. Мартинѣ, приготowane заходомъ словацкого жѣночого товариства «Живена» (такъ звалась у давнихъ Словаковъ-поганъ богиня жита).

Мало котрый словянскій народъ, та ще у насъ въ Австро-Угорщинѣ такъ подобной въ своей доли и недоли до насъ Русиновъ, якъ власне Словаки. У нихъ осталось теперь одно духовенство и простой народъ. Були и паны, та паны одиурались своего народу и пошли на службу до пановъ-Мадяровъ, а также и мѣжь духовенствомъ, особливо высшимъ, найдесь не одинъ перевертень або панскій слуга. Зложили собѣ Словаки гарні фонды на науковій и літературній цѣли, zaloжили «Матицю», товариство для издаванія книжокъ, та Мадярамъ се не було до вподобы, они попросту забрали всѣ грошѣ «Матицѣ» и выдають теперь за нихъ при помочи перевертень газету «Сворность» (нѣбы-то «Згода») въ Пеншѣ, для лѣйшого баламучения Словаковъ. Безъ школъ, безъ пословъ въ радѣ державной, зовсѣмъ подобно якъ Русины, коротають Словаки свое жите подъ мадярскимъ панованемъ, але все такъ не дають ся, держатъ ся крѣпко, поступають навѣтъ напередъ, бо въ грудяхъ ихъ тлѣе любовь до всего своего, рѣдного, бо въ рукахъ чуютъ силу, хоть еще придавлену силу.

Одинъ такий новый доказъ жита, працѣ, вѣры въ будущность зложило 3. сернія с. р. товариство словацкихъ жѣнокъ-патріотокъ (для спольного образования и спомоганія) «Живена» отворенемъ згаданой выставки вышивокъ. Здавалось бы — не велика се рѣчь така выставка. Але тамъ, де всякій обявы національного жита такъ давлен и удержуван якъ у Словаковъ, треба уже само те, що таке жѣноче товариство е, еднае силы, працюе, заявляє свое истноване прилюдно — уважати рѣчею не малои ваги. А по друге, и сама та выставка про себе заслугуе на повну увагу, бо выявила она не только истноване Словаковъ, але и ихъ высоке культурне удароване одъ природы, ихъ способность до культурной, высоко-артистичной працѣ; выявила, що хоть и якъ не добре сему народови жиесть — онъ не упадае духомъ, а

удержуе и розвивае свои богаті природні дарованя. Якъ признають згѣдно всѣ инші Словяне, Нѣмцѣ а навѣтъ Мадяре, не було давно на нѣякой подобной выставѣ выставлено такъ богато а такъ артистично выконаныхъ виробовъ, и то не только вышивокъ, тканей, але взагалѣ творовъ словацкого домового промыслу, а разомъ доказовъ высокои природной цивилизаціи словацкого народа.

Вже 1874. р. повстала на загальныхъ зборахъ «Живены» гадка устроения сей выставки. Але ся гадка мусѣла довго боротись зъ рѣжними супротивностями. Напоследѣ еще о мало не розбилось цѣле дѣло о опѣръ Мадяръ: Мадярамъ конче хотѣлось, чтобы на будинку выставки заткнути мадярську трибарвну хоругву, инакше грозили Мадяре, що не допустять до отворения выставки, и треба имъ було уступити. Выставу отворивъ секретаръ «Живены» А. Піеторъ дуже гарною, ученою а разомъ патріотичною промовою, а зъ усѣхъ сторѣнь Словачини зѣѣхалось до Турочъ-св. Мартина безъ числа гостей, своихъ и чужихъ, простого народа, духовенства, учителѣвъ и адвокатѣвъ-словацкихъ. Славный словацкій патріотъ и писатель Светозаръ Гурбанъ написавъ (въ 90 числѣ „Narodnich Nowin“) прекрасне привитане зѣѣхавшихъ на выставу гостей, вѣршами и прозою. Подаемо ту деякі выемки зъ сего привитаня (по словацки, рускими буквами): «Нужь подѣте, людъ насъ вола (кличе) дѣломъ своимъ, Чо (що) пыльна рука женска утворила, Чо десятки лѣтъ въ труглѣ съ туліпаномъ Одъ праматере внучка заховала А (и) хранила якъ перлу, подѣте, видѣте: то Живена намъ вкусне посклала. А предложила невѣрящимъ зракомъ (очамъ)! Ой видѣте, вѣрте: кде силъ только (толькои) зародъ. Тамъ нѣкди, нѣкди незагнѣ народъ!» А дальше говорить той самый авторъ прозою: «Нема словацкого народа, сказавъ великій мадярскій політикъ, а въ другой хвили высказавъ другій свой засудъ: Розмяждемо словацкій народъ. Великимъ політикамъ треба бы большон, острон памяти. Бо хто разъ скаже: нема того та того, а потѣмъ се, чого нема, хоче розмяждити, той трохи смѣшно говорить. Ну нехай: нема словацкого народа! Нема въ соймахъ, судахъ, нема въ політичныхъ урядахъ, нема въ школахъ, нема въ «Матици» и музеумъ, нема въ войску, нема при будовѣ дорогъ краевыхъ и столичныхъ, нема въ грунтовыхъ и податковыхъ книгахъ. А чому го тамъ нема, хоть недавно бувъ? Бо го розмяждивъ політикъ мадярскій. Грѣшми, грозою и силою повибиравъ той політикъ пословъ, зъ судовъ и урядѣвъ новиганявъ навѣтъ писарѣвъ словацкихъ, школы залюднивъ наймитами мадярскими, гимназіѣ заложений коштомъ и заходомъ Словаковъ позамыкавъ, грошѣ забравъ а учителѣвъ и учениковъ розогнавъ, словацку «Матицю», музеумъ и фонды обернувъ на ясла, що при нихъ годуе наймленыхъ перевертень або порозкрадавъ, а письменный скарбы по смѣтѣ розкинувъ, словацкихъ дѣтей зробивъ «мадярскимъ» войскомъ. . . . Але мила наша Живена знайшла прецѣ еще одинъ куточокъ быту на-

рода словацького, де він жие и творить безсмертнй дѣла штуки. Сей кутокъ — се народна святина жѣнокъ словацкихъ, ихъ тиха, домова праця. Се е сей кутокъ житя, де уймаюча нѣга ласки, тихій огонь любови, справжня переданнѣсть, жаръ одушевленя, спокѣйна думка и жива надѣя перебувають . . . Вздохи робѣтницъ при робѣтѣ идуть усе къ небу, за милого, за вѣру, за брата и побратима, за матѣрь, за спокѣй душой уснувшихъ . . . *Žije, žije duch slovenský, bude žit na veky, hrom a peklo! marne vaše proti nam su vzteky . . .*“

Словацка «Живена» може бути прехорошимъ примѣромъ и для нашихъ Русинѣвъ, и для нашихъ жѣночихъ товариствъ, у Львовѣ и въ Станиславовѣ. Вся праця мужѣвъ пропаде марно, коли она не знайде собѣ захисту въ тепломъ кругу родины, въ нѣжныхъ жѣночихъ сердцахъ, коли мати не зацѣпитъ любови до свого рѣдного въ сердцахъ дѣтей, сестра не поддѣжитъ брата, мила милого.

Дописи „Буковины“.

(Изъ Черновѣцѣвъ.) При выборахъ громадскихъ крутятъ на Буковинѣ два-три жидки цѣлою громадою, якъ фирманъ батогомъ. На нещасте находятъ они всюду христѣянъ, щѣ даютъ ся имъ на намову. Майже въ кожѣй громадѣ, де е хоть одинъ жидъ, тамъ онъ вже и въ громадскѣй радѣ, а де е скѣлька жидѣвъ, тамъ уже и двѣрникъ и писарь жидъ. Такъ веде ся въ кожѣй громадѣ, де нема читальнѣ, а де е читальня и люди чеснѣ, щѣ не хотятъ мати надъ собою жидѣвской старшины и не выбираютъ жидѣвъ до уряду громадского, тамъ жиды заразъ рекурюють, бѣгають, платяють, намовляють, упоюють дурныхъ «гоѣвъ», ажъ доки не выйде на ихъ руку. Такъ то вчинили жиды въ Черногузахъ, де чеснѣ газды не выбрали не одного зъ нихъ, такъ зробивъ въ Ленковцяхъ дотеперѣшний двѣрникъ жидѣвскѣй Андрѣй Фокій зъ своими прѣтелями жидами, (до котрыхъ прилучивъ ся на встыдъ и ганьбу и тамошний учитель Тарновецкѣй), коли Читальники выбрали 12 самыхъ передныхъ господарѣвъ, а ему и жидамъ удало ся лише 6 своихъ заушникѣвъ перепхати. Не знаемо, чи позволить в. н. к. правительство новый выбѣръ; прицѣль при выбѣрѣ бувъ правительственный комисарь, одже его обовязокъ бувъ уважати, щѣбы не було нѣякихъ неправильностей. Часъ бы, щѣбы правительство строго надзидало всѣ выборы громадскѣй и положило конецъ жидѣвскимъ крутарствамъ. Чесныхъ громадянъ взиваемо, щѣбы не дали ся на ворожѣ намовы а выбирали лишь совѣсныхъ людей а не пявокъ и панищъ. Щѣбы обзнакомити нашихъ людей зъ громадскимъ правомъ станемо друкувати въ «Буковинѣ» дотычнѣ науки. Коли люди нашѣ муть знати законъ, не здурить ихъ нѣхто, бо жиды и ихъ подѣлечники умысно принукають всякѣ незаконности при выборахъ, абы потѣмъ могли звалити цѣлый выбѣръ, скоро онъ не поѣде по ихъ воли, а доки настане новый выбѣръ,

обробляють они тыхъ, щѣ не голосували зъ ними. Поки щѣ держѣтъ ся, панове газды, при выборахъ своихъ чесныхъ людей якъ рѣнякъ кожуха, та памятайте, щѣ несумѣнный двѣрникъ здере зъ васъ потѣмъ въ десятеро стѣлько, щѣ передъ выборомъ давъ вамъ за вашъ голосъ. Памятайте, щѣ якъ собѣ постелите, такъ ся выспите.

(Зъ надъ Прута). Якъ зачуваемо раранецкѣй двѣрникъ П. Красовскѣй старае ся всѣми силами назадъ двѣрникомъ въ Раранчу зѣстати. Радувалисьмо ся и дякувалимъ усердно уже Его Ексц. Пану Президенту за Ихъ справедливѣсть, щѣ скинули найзавзятѣйшого ворога просвѣты и добра Раранецкой громады, а теперь двоимо дуже и таки вѣдай стане Красовскѣй назадъ двѣрникомъ въ Раранчу. (Щѣ не дай Боже нѣколи!) Та якъ же такѣй безсовѣсный чоловікъ не стане двѣрникомъ, колижъ онъ зъ панамѣ и жидами знае ся. Напередъ ще, якъ его зъ двѣрника скинути мали, заѣвъ ся онъ зъ найголовнѣйшимъ раранецкимъ жидомъ Дудѣомъ и ще зъ однимъ можнымъ паномъ. Въ наслѣдокъ того они такъ ему догодили, щѣ го зъ двѣрництва скинули. Уже не въ одной бѣдѣ еще бѣльшой, помѣгъ собѣ Красовскѣй, а се, каже, байка. Не одинъ а може двацѣть разъ ѣдѣвали ѣдъ него уже печатку и засуженный бувъ, а онъ все ся выкрутивъ. Разъ, було то опередъ другѣвъ Богородецевъ такожъ ѣдѣвали ѣдъ него печатку и скинули изъ двѣрника. Онъ изъ тои гризоты ѣде на храмъ до Боянъ до своего прѣателя Кучуриана. Тутъ зайшла бесѣда и про его принадокъ, щѣ скинули зъ двѣрника и про засудъ. Красовскѣй изъ злости чи зъ зухвальства заложивъ ся зъ Кучурианомъ, щѣ ѣде заразъ ѣдъ него нѣбы то до дому, и завтра приѣде зъ печатковъ и яко двѣрникъ назадъ на храмъ до него. И якъ мыслите, чеснѣ читателѣ? Хто выгравъ залѣжку? Прошу послухате! П. Красовскѣй ѣде нѣбы то до дому а на другѣй день приходитъ назадъ до Кучуриана, но вже увѣлненный и назадъ двѣрникомъ при печаткѣ. Таку штуку першѣй лѣшний не вдасть. Щѣ тутъ Красовскѣй зробивъ и якъ онъ ся зъ клопоту выкрутивъ, лишь ему звѣсно. Выбѣръ на двѣрника уже не забавить ся, и то власне пригѣкае его, щѣ не жалуетъ нѣчого, абы лишь зѣоставъ ся двѣрникомъ. Тому то Красовскѣй зъ Дудѣомъ зновъ найлѣшний прѣатель и зъ панамѣ уже также перепросивъ ся такъ, щѣ зовсѣмъ собѣ уже дорогу приладивъ назадъ двѣрникомъ стати. Надѣємо ся однакъ, щѣ Его Ексц. панъ Президентъ не допустятъ, абы Красовскѣй зновъ двѣрникомъ бувъ, котрый доста ся народа наѣвъ, доста слѣзъ его ся напивъ.

Народолубецъ.

БУКОВИНЬСКІЙ ТОВАРИСТВА РУСКІЙ.

Першѣй головнѣй зборѣ членѣвъ товариства «Руска Школа» ѣдѣбули ся подъ проводомъ

предсѣдателя провизоричного комітету проф. Дра Стефана Смаля-Стоцкого дня 18. (30.) Августа с. р. въ комнатахъ «Руской Бесѣды».

Предсѣдатель ъдкрывъ засѣдане довшюю основною промовою про цѣль товариства «Руска Школа», котру зѣбраній приняли окликомъ «Слава».

На внесене п. надуч. Ивана Микитовича выбрано п. проф. Дра Смаля-Стоцкого предсѣдателемъ збору. На секретаря збору покликавъ предсѣдатель п. надуч. Омеляна Поповича. По вписаню членѣвъ изъ всѣхъ рускихъ повѣтовъ шкѣльных промовивъ п. Омелянъ Поповичъ про недостатки руского шкѣльництва на Буковинѣ и про способы, якими товариство о ихъ усунене дѣбати має. Слова выголошені зъ жаромъ викликали многократно одобренія зѣ стороны зѣбранихъ членѣвъ.

Приступивши до вѣльныхъ внесенъ ухваливъ зѣборъ єдиноствѣно:

1) на внесене п. надуч. Ив. Микитовича выпечатати кривды и бажаня руского народа дотычно бук. шкѣльництва, особливозъ що до основаня руской гімназіѣ въ Кѣцмани;

2) на внесене п. уч. Ив. Савицкого поручити членамъ и выдѣлови, щобы заняли ся якъ найревнѣйше отворенемъ філіѣ «Руской Школы»;

3) на внесене п. уч. Ив. Данилевича выдавати часопись шкѣльну;

4) на внесене п. уч. М. Понича починити ѣдиноствѣннй кроки, щобы надзирателѣ рускихъ шкѣль знали точно рускій языкъ.

По сѣмъ оголошено имена членѣвъ нововыбраного выдѣлу центрального, до которого увѣйшли: Сов. Винницькій, проф. о. Воробкевичъ, уч. Данилевичъ, уч. Добровольскій, уч. Никоровичъ, проф. Пігулякъ Єрофтей, проф. Пігулякъ Юстинъ, надуч. Поповичъ, уч. Руснакъ, проф. Дрѣ Смаля-Стоцкій, уч. Шкурганъ, а яко заступники: уч. Константиновичъ, уч. Пігулякъ Дарій и уч. Савицкій.

Предсѣдатель подякувавъ присутнымъ за участь, завѣзавъ, ихъ до ревной й неутомимой працѣ въ «Руской Школѣ» и закончивъ трикратнымъ «Слава» Его п. и к. Величеству Цѣсарю Францу Іосифу І., подателю шкѣльного й товариского закону.

П. надуч. Ив. Микитовичъ дякує дотеперѣшному выдѣлови за спасительне дѣло, якимъ може стати ся «Руска Школа» для бук. шкѣльництва руского и просить новый выдѣлъ, щобы провадивъ розпочате многоважне дѣло смѣло и совѣстно на передѣ, а рускій учителѣ будутъ его всѣми силами спирати.

По полудни тогожъ дня державъ п. уч. Николай Шкурганъ черезъ $\frac{5}{4}$ годинъ вельми старанно оброблений патріотичный ѣдчитъ о «домашнѣмъ вихованю», за за що ему присутній члены дуже дякували.

Вечеромъ зѣйшли ся члены въ огородѣ Гебля, щобы въ щирѣй дружнѣй розмовѣ пробити скѣлька годинъ и загрѣвши другъ друга до патріотичного дѣла, а познавшисъ взаимно розстатисъ зъ окликомъ «До свиданя нарѣкъ!»

Заключаючи наше справоздане ѣдзиваемось до всѣхъ запрошенихъ а не прибывшихъ на сѣ зборы, щобы чимъ скорше переказомъ почтовымъ прислали вступне 50 кр. и вкладку зъ на 1887/8. рѣкъ на руки центрального выдѣлу; бо зъ дотеперѣшнымъ числомъ членѣвъ (около 50) годѣ розпочати роботу, яка ожидає «Руску Школу.» Доки не збере ся що найменше 100 членѣвъ доти не може центральный выдѣлъ приступити до основаня філіѣ и издавництва часописи шкѣльной. Надѣємо ся, що члены бувші на зборахъ въ Чернѣвцахъ не заспятъ обовязку вложенного на нихъ а займуть ся вписованемъ членѣвъ.

Комітетъ до отвореня «Народной Торговлѣ» въ Чернѣвцахъ просить всѣхъ Русинѣвъ, котрій можуть ѣдложити хоть 10 левѣвъ на добрый процентъ, щобы зголосили ся до Редакціѣ «Буковины». Треба ще скѣлька сотокъ, абы вже передъ рѣздромъ сего року отворити въ Чернѣвцахъ рускій скленъ «Народну Торговлю.» Кто бы на селѣ хотѣвъ отворити собѣ крамницю, най приступитъ до «Народной Торговлѣ» въ Чернѣвцахъ, а буде зъ неп побирати добрый и дешевый товаръ до грошей. Надѣємо ся, що и панове гѣзды пѣдутъ за прикладомъ головы читальнѣ Топорѣвской чесного господаря Гелича и другихъ и приступятъ до «Народной Торговлѣ» въ Чернѣвцахъ зъ одною або и бѣльше десятками. Грѣшь зложенный на отворене руского склену «Народной Торговлѣ» не пропацій, а принесе кождому вкладчикowi файный процентъ. Тому, панове братя, дайте знати до Редакціѣ «Буковины», хто має охоту приступити до сего дѣла, а коли не будете ся ѣдтигати, то ще сего року стане нашъ рускій скленъ въ Чернѣвцахъ, а за нимъ ѣдѣрять ся въ кождѣмъ буковинскѣмъ мѣстечку и по селахъ рускій крамницѣ. Не звѣлѣкаймо; бо грѣшь тымчасомъ иде въ чужій руки.

На «Дѣмъ Народный» въ Чернѣвцахъ вышло зъ 1. вандрѣвки руской молодѣжи 81 зол. 45 кр. чистого доходу. Щиро-руске «Спасибѣгъ» за те патріотичной молодѣжи руской и всѣмъ а всѣмъ причинившимъ ся до сего доходу, особливозъ свѣтлымъ мѣсцевымъ комітетамъ въ Садагурѣ, Кѣцмани, Вашкѣвцахъ и Выжници, якъ такожъ щедрымъ дателямъ Неполокѣвскимъ, щѣ зложили 3 зл. 25 кр. въ домѣ вп. Панѣ Германовои. — Выдѣлъ.

СПРАВОЗДАНЕ

касове зъ сегорѣчной вандрѣвки черновецкихъ рускихъ студентѣвъ:

ЗАГАЛЬНЫЙ ПРИХОДЪ:

Зъ вечерка въ Садагурѣ	22 зол. — кр.
„ „ „ Кѣцмани	100 „ 50 „
„ „ „ Вашкѣвцахъ	68 „ — „
„ „ „ Выжници	126 „ — „
разомъ 316 зол. 50 кр.	

ВЫДАТКИ МѢСЦЕВЫХЪ КОМИТЕТОВЪ:

На устроене вечерка въ Садагурѣ . . .	8 зол.	— кр.
„ „ „ „ Кѣцмани . . .	50 „	4 „
„ „ „ „ Вашкѣвцяхъ . . .	48 „	58 „
„ „ „ „ Выжници . . .	64 „	70 „
разомъ	171 зол.	32 кр.

ВЫДАТКИ КОМИТЕТУ ВАНДРОВНИЧОГО:

На печатане запрошень	7 зол.	90 кр.
„ подводы	22 „	36 „
„ переписку и телеграммы	8 „	74 „
„ ѳдзнаки и пр.	4 „	73 „
„ описъ вандрѣвки	9 „	— „
„ переписоване нотъ и т. пр.	5 „	— „
„ запомогу комит. Садагуры	6 „	— „
разомъ	63 зол.	73 кр.

до того выдатки ком. мѣсцевыхъ 171 „ 32 „
чинить всѣхъ выдаткѣвъ 235 зол. 05 кр.

Одтягнуги ихъ ѳдъ загальнаго доходу 316 зол. 50 кр.;
остае чистаго доходу на «Народный Дѣмъ» 81 зл. 45 кр.

Подачуочи повысше справоздане до прилюднои
вѣдомости, уважае комитетъ вандрѣвничій за свѣй обо-
вязокъ, подякувати зъ найглубшого серця всѣмъ ви-
личностямъ особливожъ почтенимъ мѣсцевымъ коми-
тетамъ причинившимъ ся до осущеня и звеличеня се-
горѣчнои студентскои вандрѣвки. Приймѣтъ сердечне
«Спасибѣгъ!»

ДРОБНІІ ВѢСТИ.

(Цѣсарскій маневры на Моравѣ) вже за-
кѣнчили ся и выдали хороший результатъ. Е. Вел. цѣ-
сарь бувъ дуже доволеный знаменитою вправою всѣхъ
полкѣвъ, щѣ брали участь въ маневрахъ и приказавъ
всѣмъ командантамъ заявити свое доволене и подяку.

(Министеръ Пражакъ) має уступити и трудно
лишь найти его заступника. Надходить вѣсть зъ Вѣд-
ня, що для помиреня Чехѣвъ має д-ръ Пражакъ бути и-
менованнымъ министромъ Чехъ, а министромъ правосудія
мае бути именованный д-ръ Матушь.

(Министеръ просвѣты) выдавъ розпоряджене
до всѣхъ радъ школныхъ, щобы они поручили всѣмъ
властямъ школнымъ вести пыльно надзѣръ надъ моло-
дежю особливо-же дбати про то, щобы молодежь не
волочилась по шинкахъ и корчмахъ. Другимъ розпо-
рядженемъ приказавъ д-ръ Гавчъ, щобы у всѣхъ дер-
жавныхъ семинаріяхъ учительскихъ або та-
кихъ, котрѣ дѣстають державну запомогу,
побирано ѳдъ ученикѣвъ сихъ школъ що кур-
су по 3 зр. оплаты школной.

(Землетрясене на Буковинѣ). Черновецка
„Gaz. Polska“ одержала слѣдуючій вѣсти: Зъ Неполо-
ковецъ: Въ четверъ дня 1 вересня о 8 год. рано
почули мы тутъ подземный гукъ и лоскѣтъ, якъ коли-
би глухій выстрѣлъ зъ пушокъ, а ѳдтакъ наставъ протяг-
лый грѣмъ, що губивъ ся десь далеко и дало ся чути
трясене землѣ. Шибъ въ ѳкнахъ домѣвъ брѣнѣли че-
резъ хвилю. Незапамитане въ сихъ сторонахъ зъявище
выкликало середъ жителѣвъ величезный переполохъ. Зъ
Оршовецъ: Въ четверъ дня 1 вересня о 7 год. 53
мин. почули мы подземный гукъ. Гукъ поступавъ ѳдъ

заходу на всхѣдъ, бувъ сильный, урыванный, якъ коли-
би глухій салвы пушокъ. Тревало то кѣлька минутъ,
на послѣдокъ стоячи на земли почувъ я два дрожани
землѣ въ тѣмъ самымъ напрямѣ. Землетрясене було
досыть значне, але безъ жадныхъ наслѣдкѣвъ. Межи
селинами наставъ страшный переполохъ. Въ Кѣцман-
и спостерегли такожъ многіи люде землетрясене, котре
тутъ однакожъ было лишь слабе.

(Дитина въ кѣгтяхъ орла). Въ Сторожинци
на Буковинѣ приключила ся 30. серпня страшна при-
года. Двое селянъ, чоловѣкъ и жѣнка працювали на
поли въ долини Ропчи. Недалеко ѳдъ нихъ въ бороздѣ
лежало оповита въ хустку чотыромѣсячне дитятко. Наразъ
роздавъ ся въ воздухѣ шумъ крылъ и закимъ ше ро-
дичѣ могли добачити, славъ зъ горы величезный орелъ,
вхопивъ дитину и пѣдоймивъ ся летомъ стрѣлы прос-
тѣсенко въ гору. Родичѣ въ рознуцѣ кинулись въ пер-
шѣй хвилѣ за птахомъ, але безуспѣшно, бо пажерна
птица пѣдоймила ся майже пѣдъ самѣ хмары и неза-
довго щезла зовсѣмъ зъ очей нещасливыхъ родичѣвъ.

(Процѣсъ дефравданта Залевскаго) у Вѣд-
ни ѳдбуде ся вже рѣшучо въ дняхъ 20 и 21 л. верес-
ня пѣдъ предѣдательствомъ сов. Гольцингера. Залев-
скаго пѣднимъ ся боронити адвокатъ д-ръ Ельбогѣнъ.
Актъ ѳбжалованя Залевскаго звучить не о урядѣмъ
сиронецкѣрнею але о надзужитю власти урядовои зъ
высшимъ вымѣромъ кары.

(Знаесеня школъ середнихъ): Е. ц. к. апост.
Величество найвысшимъ рѣшенемъ зъ дня 29. липня
призволили вселаскавѣйше, щобы закрыто постепенно
высшій класы державной школы реальнои въ Штаеръ,
гимназіѣ державной въ Боценъ, Ровередо, низшой гим-
назіѣ въ Краинбургѣ, высшій класы въ гимназіѣ въ Ко-
тарѣ, нѣмецкѣй класы паралельный гимназіѣ въ Требичъ,
низшой гимназіѣ въ Фрайденталь, и низшой школы
реальнои въ Серетѣ почавши ѳдъ школного року
1887/8; щобы зъ застереженемъ конституційного ухва-
леня потрѣбныхъ средствъ розширено дефинитивно
нѣмецку и ческу низшу гимназію въ Празѣ на высшій
гимназіѣ почавши ѳдъ школного року 1888/9 и щобы
пѣдъ тымъ самымъ застереженемъ заво-
джено при державной гимназіѣ въ Пере-
мышли рускѣй паралельки почавши ѳдъ 1888/9
року школного. Дальше дозволили Е. ц. к. Вел.
щобы въ загалѣ зношено постепенно высшій класы,
реальний въ сполученыхъ школахъ середнихъ въ
Литомишли, Пильзиѣ, Таборѣ, Кутной горѣ и Преровѣ
и щобы школы середній въ Литомишли, Пильзиѣ, Та-
борѣ и Преровѣ замѣнено на нормальный гимназіѣ зъ
обовязковою наукою рисункѣвъ въ низшихъ класахъ.

(Редакція бук. календаря) просить еще разъ
чесныхъ читалень бук. о якъ найскорше надѣслане
выказанныхъ въ 15. ч. Буковины вѣстей для шематизма,
позаякъ календаръ на р. 1888 вже до половины готовъ.

(Господарь и Промышленникъ): одинока на
всю Русь газета господарска и промыслова перестала,
якъ пише «Дѣло», по разъ другій выходити. Не стыдъ
то для русскихъ господарѣвъ и промышленникѣвъ? Въ
Черновцахъ выходятъ ажъ 2 нѣмецкѣй часописа госпо-
дарскѣй и 1 промыслова, хотъ нѣмцѣвъ у насъ гор-
сточка. Не пайшло бы ся у просвѣтныхъ институцій
русскихъ и просвѣченныхъ Русинѣвъ скѣлька крейцарѣвъ
и трохи вливу на русскихъ господарѣвъ и промышле-
никѣвъ, щобы воскресити и удержати «Господаря и
Промышленника», котрого друкъ на рѣкъ выноситъ
певне що не больше якъ 300 зр.

(Мимо незаконнаго свѣдоцтва) зъ руско-
го языка выставленого пѣдучителѣ Иванѣмъ Линдесъ

дирекцією Черновецької реальної школи і мимо пропозиції інших учительок на першому місці, іменовала рада місцею сю підручницю, звідси на висушені ласкавого кваліфікатора сталою учителькою. У нас все можливе; бо ніхто не надзирає виконання умовної конкуренції.

(«Ревіста політиків».) сучасна рум. газета призначена законом помістити в ч. 6. спростовані і сов. Виницького, що все написано «Ревістою» о прийнятті рускої депутації Є. п. к. В. Архикнязем єсть тенденційною дожею. В 7. числі заявляє справді «Ревіста», що написано нею о прийнятті товариств ніби то правда. Ми-ж повторяємо рішучо ще раз, що виста о прийнятті руских товариств подана «Ревістою» од початку аж до кінця зовсім неввірна і тенденційно ложна.

(Грім убив) Михайла Олексюка робітника при тракті в Устю-Путинові на Буковині сидівшого під стріхою корчми.

(Hic Rhodus!) пише «Буковинер Рундшау» накликаючи Русинів і Німців до єдності при доповнюючих виборах до бук. союму, до опору против румунізації. Хороші слова, та інші діла! Хто як не Німці-Жиди втирають румунізацію? Хто, як не Німці-Жиди, вибирають кожного разу найзавзятіших Румунізаторів до черновецької місцевої ради а противити ся руским кандидатам? Хто, як не Німці-Жиди, противні просвіті руского народу, виступаючи против читалень, рускої гімназії і т. п? Hic Rhodus! Дай Боже, щоби Німці послушали голосу «Бук. Рундшау» і пізнали, що лежить в їх власному інтересі, чи пановані румунізаторів, чи рівновага народна. Нам не страшний всякий захід, ми не дамося; бо нас більше тут. Чи й Німцям не страшний румунізаторський захід, се інша річ. Не так близькі вибори до союму, як недалекі вибори до черновецької ради громадської докажуть, чого варт наш Німці; що ми їм не вороги, доказали останні вибори до думи і союму. Hic Rhodus!

(Дві державні стіпендії) по 150 зол. опорожнені для Русинів слухачів філ. або прав. відділу черновецького університету. Термін для подань до 15. л. Октобра, с. р.

(«Глась Народа») (чеська газета) помістила в числі з дня 5. Августа с. р. Кароля Кадлеца переклад повісті Федьковича «Стрілець». В нотах пише «Глась Народа»: Федькович найкращий письменник галицьких Русинів. Видко Чехи й не знають, що на Буковині є Русини.

(Кілька польських газет) написало про якийсь «народний скарб», на котрий зложило ся багато польських та брешнських наївів з котрого то скарбу має ся заложити «народова» печатня в Чернівцях в котрій і наша «Буковина» малаб ся печатати. Заявляємо, що ми в уложенію сего проекту не брали участі і доперва тепер о нім довідуємось. Се най буде зарозом відповідею тим, котрі на сю вистку польських газет утішали ся, що найшли сребролюбивих товаришів, котрі так як вони за леда конічину готові й самих себе запродати. Сама ідея самостійності руского народу, яку ми заступаємо, противна всякій рабській роботі за заплату та ще на услугу другим.

(Бук. урядники кочові) не знають останніх почт місцевостей Буковини. Характеристично і то, що тяжко надбати почт. урядника Нерусина, котрий би знав прочитати, не то вже відписати руску адресу. Годі тут догадатись, якого знання вимагає ся од добре плачених почтових урядників.

(Денунціяцію) на наших студентів-вандрівників, будто вони їдуть задля московської (!) пропаганди, написав до правительства, як довідалась «Газета Польська», не хто інший як сам Митрополит Морарь. Достойний Архієрей не знав мабуть, що між вандрівниками не було ні одного з тих студентів, що займають ся ширенням „Parlamentar-a“, і т. п. органів величаючих Москву і — бук. Митрополита.

(Ціни збіжжя в Чернівцях.) Дня 7. л. Септембра с. р. коштовали 100 кіло: пшениці 6 зол. 50 кр. до 6 зол. 65 кр.; — жита 4 зол. 50 кр., до 4 зол. 60 кр.; — овса 3 зол. 50 кр. до 3 зол. 80 кр.; — ячменю 4 зол. 10 кр. до 5 зол. 30 кр.; — кукурузи 4 зол. 15 кр. до 4 зол. 35 кр. —

ДЛЯ НАУКИ И ЗАБАВЫ.

ПОКЛИКЪ.

(Стихъ А. Т-го, выголошенный авторомъ на вандрівничомъ вечерку у Виниці.)

Ой якже було в нашім краю тихо,
Як було сумно до недавна ще;
Немов нависло якесь тяжке лихо
И намъ загубовъ грозило усе!
А враги наші в гору піялись з пиховъ,
Славновъ побѣдовъ чванились уже,
Що духъ нашъ рускій вже погібъ, думали,
И «Нема Руси!» на весь свѣтъ горлали.

Та не завмерла наша руска сила
И не знівечивъ ся рускій духъ нашъ! Нѣ!
Его лишъ доля тяжка пригнобила
Спочити склала у тяженькѣмъ снѣ,
И тьма помраковъ его в кругъ обвила,
Щобъ зъ него сили не знялись нові,
И такъ в забутю, в темнотѣ дрімавъ вінъ
И воскресеня свого чекавъ вінъ . . .

Ажъ часъ прийшовъ, вибила година:
«Вставайте Братя!» Пронеслось кругомъ,
Тажъ ще не вмерла руская родина!
Досить намъ спати тымъ тяженькимъ сномъ!
Нехай втре слѣзи наша Русь-Украина,
Новимъ засіє щастемъ и добромъ! —
И изъ просоня людъ почавъ вставати,
И усміхнулась руска наша Мати.

О Руска Мати! О землице рѣдна;
Кѣлько невзгодинъ ты вже принесла!
Цѣлу Тебе просѣкла кровъ прадѣдна
Що за свободу твою пролязла.
О! утри слѣзи, неню наша бѣдна.
Глянь! Вже нова сходить намъ зоря!
Въ одну громаду стають твої дѣти,
Щобъ йти разомъ до знаня й просвіты.

Кобъ лишъ тѣ яснѣ сонця лучѣ
У силу зъ кождовъ днинною росли!
Кобъ воскресеня голосъ гримучий
Цѣлую країну нашу прошибли!

Кобы збудились ще въ потъмѣ дремучи
И кобы зъ любовю разомъ обнялись
Хлопы и мѣщане, духовнїи и панове,
Разомъ за нашїи права стать готовїи.

Нехай гине все! Що насъ дѣлило!
Нехай щезає, що рѣжнїло насъ!
Нехай любови яснее свѣтило,
Всѣхъ насъ обгорне и освѣтитъ вразъ!
А стане въ нашомъ краю любо и мило
Засяє щастє, доля и гараздъ,
И стане въ нашихъ горахъ, долахъ, поляхъ
Своя и правда и сила и воля!

Статутъ касы позичкової.

§. 1. Товариство называє ся: «Товариство касы позичкової въ»

§. 2. Мѣсцемъ пробуванїя товариства єсть

§. 3. Цѣлею позичкової касы єсть посли можности и одповѣдно до грошевыхъ приписовъ помагати членамъ, котрїи:

а) або зъ причины нещасныхъ злучаѣвъ подупали такъ, що для поратованїя своего господарства потребуютъ подмоги на кунно худобы, насѣни або щобы высвободити ся зъ рукъ лихвярєскихъ;

б) або хочуть въ загалѣ поднести свое господарство.

§. 4. Майно товариства буде складати ся: а) зъ членськихъ вкладокъ, б) зъ добровольныхъ датковъ, а евентуально в) зъ одсотокъ за вынозиченїи грошѣ.

§. 5. Членомъ товариства може бути кождый житель, котрый заплатитъ припадаючу на члена вкладку и зобовяже ся поддати ся всѣмъ приписамъ и постановамъ товариства.

§. 6. Рѣчна вкладка выносить 1 зол. а. в. Вкладка тая обнимає часть одъ 1. Сѣчня до 31. Грудня кождого року т. є. до часу рѣчныхъ загальныхъ Зборовъ и платитъ ся наразъ зъ горы, або въ двохъ рѣчныхъ ратахъ, зъ котрыхъ перша платитъ ся при вписѣ, а друга найпознѣйше въ мѣсяци цвѣтнїи кождого року.

§. 7. Члены, котрїи не заплатятъ вкладки до 1. цвѣтнїя, тратятъ добродѣйство користати зъ доходовъ касы ажъ до заплаты, а незаплачена вкладка уважає ся довгомъ затыгненимъ въ товариствѣ.

§. 8. Члены товариства можуть посли можности и одповѣдно до грошевыхъ приписовъ товариства:

а) користати на злучай потреби зъ позичковыхъ фондovъ товариства;

б) выбирати и бути выбранными до заряду товариства;

в) вносити прошенїя и жалобы до рады товариства;

г) переглядати протоколы и книги товариства въ присутности одного члена рады товариства зъ выняткомъ однакъ книги довжнїковъ;

д) жадати скликанїя Загальныхъ Зборовъ (§. 17. 2.)

§. 9. Перестає ся бути членомъ товариства:

а) черезъ письменне заявленє выступлєнїя;

б) черезъ выключєнє зъ товариства;

в) черезъ смерть члена товариства.

§. 10. Цѣлый мастокъ товариства, якїи призибрасє ся въ першихъ лѣтахъ, має служити яко оборотный фондъ выключно на позички. Накопи бы мастокъ товариства збольшивъ ся вже одповѣдно, то прислугує тогдѣ загальному зборови право роздѣлити его на а) мастокъ позичковый б) мастокъ до беззворотного роздѣлу мѣжъ убогихъ.

§. 11. Зарядъ масткомъ до беззворотного роздѣлу мѣжъ убогихъ почиває въ рукахъ Загального Збору, а позичкового мастку въ рукахъ Рады товариства.

§. 12. Касою позичковою управляє: а) Рада товариства и б) Загальныи Зборъ.

§. 13. Рада товариства складає ся зъ предсѣдателя, его заступника, двохъ скарбнїковъ, писаря и двохъ заступнїковъ радныхъ, котрыхъ выбирає Загальныи Зборъ на одинъ рокъ.

§. 14. Выбрана Рада має найдалше въ протигу одного тыждня по своемъ выборѣ обняти зарядъ товариства одъ уступающей Рады.

§. 15. Рада товариства одбуває свои звичайныи засѣданїя разъ на мѣсяць, надзвычайныи же, коли сама узнає за потрібне.

§. 16. Рада товариства має право и обовязокъ:

а) завѣдувати справами товариства посли приписовъ статута;

б) управляти майномъ товариства одповѣдно до препорученїя Загального Збору совѣстно и ретельно, удѣляти позички, дбати про зворотъ тыхъ-же, а на злучай потреби позывати передъ судъ довжнїковъ, не платячихъ довговъ;

в) выповняти все, що порѣшитъ Загальныи Зборъ, приймати новыхъ членовъ а выключати такихъ, котрїи показались-бы шкѣдлыми для добра товариства;

г) одобрати недбалому членови Рады урядъ и оддати его другому членови Рады;

д) скликувати Загальныи Зборы такъ звичайныи, якъ и надзвычайныи, накопи узнає тое за потрібне, або коли зажадає сего письменно дванайцять членовъ товариства, подаючи причины, а такожъ здавати передъ Загальнымъ Зборомъ справозданє зъ свои щорѣчнои дѣяльности и зъ стану справъ товариства;

ж) удержувати въ ладѣ протоколъ нарадъ, котрыи можуть члены товариства переглядати кождои хвилѣ.

§. 17. До важности рѣшенъ Рады товариства потреба присутности що найменше чотырохъ си членовъ. Рѣшенїя западають безвзглядною большостїю голосовъ присутныхъ членовъ. Голосъ предсѣдателя числитъ ся такъ само, якъ голосъ кождого другого радного.

§. 18. Предсѣдатель товариства або его заступникъ:

а) скликує и проводить на засѣданїяхъ Рады и на Загальныхъ Зборахъ;

б) одповѣдає передъ властями яко заступникъ товариства на-внѣ;

в) підписує разом з писарем всі письма и грамоты виходячі од товариства.

§. 19. Загальний Збір складає ся з звичайних членів товариства. Звичайний Загальний Збір відбуває ся з початком кожного року, надзвичайний, коли покаже ся сего потреба (§. 16 д.).

§. 20. До звичайного Загального Збору буде належати:

а) дебата над справозданем Ради и над зарядом маєтку товариства, и вибір окремої комісії з трох членів для контролі паперів и каси товариства;

б) вибір всіх членів Ради и их заступників на один рік;

в) полагоджене жалоб против Ради товариства,

г) право усувати членів Ради, наколи наносять небезпечність для добра товариства;

д) зміна статута, розвязане товариства и розпорядженя товариства, одповідаючи его цілям, — словом цілий головний заряд справами товариства.

§. 21. До важности рішень Загальних Зборів потреба присутности половини членів товариства. Наколи-бы однак за двома разами не збрала ся половина, то на третій разь встане тільки членів, кільки их збере ся.

§. 22. На тыждень перед Загальним Збором має Рада письменно оповістити в товаристві всі справи, над котрими буде Збір нараджувати ся.

§. 23. Рішення Загального Збору западають абсолютною більшістю присутних на Зборах членів и обовязують всіх членів и Раду товариства.

(Дальше буде.)

НОВІ КНИЖКИ.

«Библиотеки для молодёжи» вийшла вже книжочка 7. Крім 6 гарних образків мѣстит ся книжочка: 1) «Слава Богу!» (Пісня Исидора Пасѣчиньского), 2) «Африка», 3) «Хлопчик-сирота и его котикъ» (Не казка а правда написав Ю. Федьковичъ), 4) «Жабы» байка Ю. Федьковича), 5) «Дещо зъ фізики», 6) «Гривко и Сивко» (байка Ю. Федьковича), 7) «Що може школа» (оповѣдане Евгеніѣ Ярошиньской), 8) «Народні приказки и прислівя» (М. Номиса), 9) «Загадки и мудрішки» 10) «Одгадки».

Буковиньска ц. к. Краєва рада шкільна препоручила розпорядженем зъ дня 31 л. Юлія 1887. ч. 1266 видана «Руской Бесѣды» в Чернівцяхъ:

«Библиотеку для молодежи» Ом. Поповича и «Проскурку» Ю Федьковича

для шкільнихъ бібліотекъ. — Надѣмось, що п. п. учителі при рускихъ школахъ в наслідокъ сего розпорядженя внесуть, щоби мѣсцева рада шкільна закупила сї видана для бібліотеки шкільної.

«Дещо о садовництвѣ», называє ся 99. книжочка виданъ, «Просвѣты», котру написавъ для народа О. К., членъ тов. «Просвѣта». На 47 стор. мѣстит ся книжочка 23 одличні статіѣ про все, що тычить ся садівництва. Скільки дуже добрихъ образківъ показує способъ щепленя й очкованя деревця. Цѣна 12 кр. Хто приступає до «Просвѣты» яко членъ, платить рѣчно тільки 1 зол., а одержує книжочокъ зъ на 2 зол. рѣчно. Стыдъ и шкода для руской читальні, школи и кожного хотъ трохи письменного Русина, що ще не записали ся до «Просвѣты» у Львовѣ, (улиця орменська ч. 27. «підъ св. Николаємъ» на 1. поверсѣ.)

О. О.

Переписка Редакціѣ и Администраціѣ.

ДОПИСИ: «изъ Ростокъ» и «Посылайте дѣвчаты до школы!» придуть до слѣдующого числа; бо до сего сѣзанились.

П. П-ѣ Н. К. в Б. Оповѣщене булибъ мы помѣстили вже давно, коли-бъ були одержали Вашу книжку; такъ ся практикує во всему журналистичному свѣтѣ. Разомъ зъ прихѣрникомъ до рецензіѣ можете прислати зъ 10 дальшихъ, котрі розродати можемо.

П. О. Ч. Вѣ Д. Ваша росписка зворотна вѣрна. Знижені гадки высказані в Вашомъ листѣ читались зъ задоволенемъ. Здоровію Васъ!

П. П. ВАСИЛЬ СВОЙ. Ваша допись придетъ до слѣдующого числа. бо якъ бачите зъ сего числа вже одна така дійшла до насъ Будьте здорові та пишѣте до насъ!

П. П. ТР... Вѣ БУД... Чи не булибъ Вы такъ ласкаві написати «Для науки и забавы» нашихъ читателей-селянъ «Якъ провадити читальню?» вь родѣ Вашихъ знаменитыхъ промовъ подчасъ вандрівки? ждемо нетерпеливо.

КОНКУРСЪ.

Літературне Товариство «РУСКА БЕСѢДА» в Чернівцяхъ пошукує для свого дѣловодства урядника. Убѣгателѣ-Русины мають предложити свѣдоцтва о своихъ студіяхъ — особливо що до точного знаня народного руского языка — підъ адресою «Руской Бесѣды» (Улиця лилійна, ч. 19.) Ближші вѣдомости, именно що до требовань и нагороды, можна засягнути вь товариствѣ устно щодня одъ 5.—8. години або и писемно.

(Свѣтлыхъ Редакцій рускихъ газетъ просимо о повторені сего конкурсу.)

»Буковина« виходить
1. (13.) и 16. (28.) каждого
мѣсяца.

ПРЕНУМЕРАТА
платна въ Чернівцяхъ
выносятся:

на цѣлый рокъ 3 зол. — кр.
» повѣ року 1 » 50 »
» третину » 1 » — »

Поодинокі числа 15 кр.

БУКОВИНА.

Часописъ політична и наукова
для народа руского.

РЕДАКЦІЯ и АДМИНИ-
СТРАЦІЯ »Буковины« зна-
ходиться въ Чернівцяхъ
(Улиця Лилійна ч. 29), куда
всѣ дописи адресовати на-
лежитъ.

Цѣло- и піврочні пред-
платителѣ доставляють зъ кож-
дыхъ 3. числомъ премію.

ОПОВѢЩЕНІЯ и ПРИЛОГИ
обсуждаются ся якъ найде-
шевше.

О приѣздѣ министра.

Е. Е. п. министръ Гавчъ выѣде послѣднимъ поѣздомъ завтра въ полудне зъ Вѣднѣ и стане того-жъ самого дня вечеромъ въ Краковѣ. Дня 30. с. м. ѡдѣдає краковскі заведенія науковѣ. Д. 1. л. жовтня выѣде о год. 6. рано до Бохнѣ, де задержитъ ся годину и посѣтитъ тамошню гѣмназію. Зъ ѡдси выѣде поѣздомъ куріерскимъ до Перемишля, де прибуде о год. 2 пополудни и задержитъ ся до вечера. О годинѣ 8½ вечеромъ удасть ся до Хирова, переночує тамъ и забавитъ до год. 10½ другого дня рано. О томъ часѣ выѣде п. министръ до Станиславова и забавитъ тамъ до год. 10 рано другого дня. Зъ ѡдси удасть ся до Черновець и прибуде тутъ 3. жовтня въ полудне. Тутъ забавитъ п. министръ дня 4. жовтня а зъ ѡтдамъ удасть ся до Радовецъ. Дня 5. жовтня о год. 2 по полудни выѣде до Львова и тутъ стане того-жъ дня вечеромъ. Слѣдующій день назначенный на посѣщеніє львовскихъ заведенъ науковыхъ, а кромѣ того посѣтитъ заведење въ Дроговыжкѣ. Дня 7. жовтня о год. 2 по полудни опуститъ п. министръ Львовѣ, удаючись просто до Вѣднѣ. Зъ п. министромъ ѣздити будуть совѣтникъ министеріальный Едвардъ Ритнеръ, бувшій профессоръ університету львовского, и секретаръ президіальный Фрайденегъ-Монзелло.

Такъ отже приѣде вже разъ до skutku давно й многократъ разѡвъ оповѣщена подорожъ п. министра до Галичины и Буковины. Цѣль подорожи ясна; п. министръ хоче наочно пересвѣдчитись о чѣмось. Пытанє только о чѣмъ. Щобъ оглянути нашѣ школы, на се треба й для быстрого ока Е. Е. п.-а Гавча трошки больше часу. До того приѣзджаетъ п. министръ въ Понедѣлокъ въ полудне й только двѣ години всего мѡгъ бы оглянути черновецкѣ школы; бо на 4. л. Октября яко въ день именинъ Цѣсаря не буде науки, того самого дня але выѣзджаетъ п. министръ вже до Радовецъ. Зъ ѡдки вже 5. въ полудне до Львова вертає. Головною причиною побуту п. министра на Буковинѣ здає ся бути гѣмназія Радовецка, котрої такожъ грозитъ смерть ѡдъ

неумолимого п. министра. Та для Русинѡвъ буковинскихъ ся справа рѡвнодушна, а жидова, котрої служить радовецка гѣмназія, перенесе ся напевно до черновецкои й затребує тымъ голоснѣйше другой гѣмназіѣ въ Чернівцяхъ. Одно, чого надѣются ся буковинскі Русины ѡдъ п. министра есть то, щобы п. министръ познавъ и направивъ разячі кривды, які терпять буковинскі рускій народъ въ церквѣ и школѣ. Указати на ті кривды, се рѣчь нашихъ патріотѡвъ, направити ихъ, се дѣло п. министра; о перше постараеться, на друге надѣмось.

Въ справѣ подѣлу грунтѡвъ

(пише О. Стефанъ Качала въ „Дѣлѣ“ ось яку справедливую увагу.)

У насъ часто подносять ся голоса, котрі подѣлу грунту уважають великимъ лихомъ и причиною збуженія народу. И на недавнихъ загальныхъ зборахъ общества им. Качковского въ Коломыи поставлено внесене, абы товариство подало до сойму меморіаль противъ дѣленія и роздроблюванія селинскихъ земель. Внесене се унало, бо селяне заявили ся за свободу дѣленія.

Голоса за обмеженемъ подѣлу аргументуютъ больше-менше такъ:

«Подѣлу грунтѡвъ доведе народъ до бѣды, до нужды. Малого кусника годѣ добре справити, а тымъ менше худобу утримати. Черезъ подѣлу грунту не одна вже звела ся семья. Чоловѣкъ западає въ довги, наконецъ продає землю и бере торбы на плечѣ. Не можна казати, щобы всѣ ті люди свое майно пропили, промарновали, — подѣлу грунту привѣвъ ихъ до того...»

Для того радятъ: нехай найстаршій сынъ осѣдає на грунтѣ, а молодшихъ силачує. Тѣ най учать ся ремѣсла, абы мали зъ чого жити, або нехай идуть въ свѣтъ за заробкомъ.

И я подѣлу грунту не уважаю пожаданнымъ добромъ, думаю однакомъ, що на тую справу належало бы глядѣти больше предметово. Запытаймо напередъ, ѡдки взявъ ся подѣлу: чи ѡдъ позволенія сойму? Нѣ, подѣлу уже бувъ, хочъ пертрактаціѣ спадщины наказу-

вали сплату. Подѣлу хонивъ ся практичный розумъ хлопскій. Онъ изъ двохъ злыхъ обставинъ, котрыхъ оминуть не було можливо, выбравъ зло менше. Такъ одинъ женивъ сына — давъ ему часть ґрунту; другій выдавъ дочку за мужъ, а не маючи дати приданого въ грошахъ, зновъ давъ морґъ чи по́втора; брати и сестры дѣлили ся. Були и такі, що не хотѣли дѣлити, а не маючи грошей на сплату, довги зати́гали. И що-жъ стало ся? Той, що взявъ сплату, грошѣ стративъ, а той зновъ, що сплативъ, що зати́гнувъ довгъ на ґрунтѣ и не будучи въ станѣ лихварскихъ одсотко́въ платити, — мусѣвъ продавати худобу, не було чимъ ґрунту справляти, дагѣ дававъ въ заставъ по кусникови ґрунту, доки не выкупить. Такъ хто иншій уживавъ землю, а номинальному властителю казали податокъ платити. Онъ робивъ на другихъ, бо уряды не могли подѣловъ розписувати, або нарендѣ и цѣле ґосподарство злици́товано. Такъ оба не мали ні́чого: нѣ той, що взявъ сплату, нѣ той, хто сплативъ. Противно-жъ тамъ, де дѣлено ся, оденъ мавъ виправдѣ менше, та за то мали всѣ (браты, сестры або й дѣти) по троха, и все чисте, не обдовжене.

Гляньмо теперъ, що бы було, якъ бы подѣлу не було и каждый мусѣвъ на сплату при неограниченыхъ лихварскихъ одсоткахъ довги зати́гати? Не знаю, чи богато знайшлося бы селяньской землѣ, котра не була бы по той причинѣ надъ мѣру задовжена и котру могло бѣ оминуть примусове вывласнене? Такъ черезъ подѣлъ земли не щезне, бо що оденъ продаѣти змущеный, то купе другій, трудолюбивый и ошадный. Жидъ на мали парцелѣ не лакомый. Земля зостае въ рукахъ люду. Она щезла бы, якъ бы подѣлу не було, перейшла бы въ чужы руки. Уже були бы потворили ся большы ланы въ рукахъ жидовъ або пановъ зъ ґрунто́въ селяньскихъ.

Коли наставъ банкъ рустикальный а по́знѣйше и «Общое Заведеніе», то у нихъ вже стопа процентована не була дово́льною, була о много низшою, а однакъ кѣлько селянь они пустягъ зъ торбами? А що-жъ було бы стало ся при необмеженныхъ одсоткахъ лихварскихъ? Коли бы правдою було, що черезъ подѣлъ не одна звела ся семья, то звелось бы ихъ незрѣвноано больше, якъ бы подѣлу не було. Въ часахъ жививъ лихварскихъ ставъ ся подѣлъ добродѣйствомъ для нашого селянина. Буде-жъ хто дивувати ся, чому селяне стоятъ за свободою дѣлени? То выплывае врештѣ зъ натуры власности.

Майораты хлопскій добры тамъ, де край богатый, де лекшій кредитъ, де фабрики и щоденный заробокъ. Тамъ було-бѣ нерозумомъ сидѣти на куснику ґрунту, тратити часъ, коли можна мати большій заробокъ. Тамъ и сплата добра, — та не у насъ.

Але-жъ кажутъ: «Молодшій най учать ся ремѣсла, абы мали зъ чого жити; другій най идуть въ свѣтъ за заробкомъ.»

Легко то сказати, та не легко зрѣбити. Абы бути принятымъ до ремѣсла, треба скѣнчити хоть людову

школу, а школы не всюды суть, ба и за науку при варстатѣ треба платити. Потому де помѣститъ ся тѣ ремѣсники: чи въ мѣстахъ при чужихъ варстатахъ? Тамъ и такъ видимо не мале число ремѣсничого пролетаріату, а на селѣ абы ремѣсникъ мо́гъ утриматись, потребуе онъ необходимо кусника землѣ, бодай на хатину та посадити бараболь. Такъ зновъ подѣлъ потрібный. А що-до зарѣбку — де-жъ его шукати? Въ краяхъ фабричныхъ? Тамъ мають достаткомъ виправныхъ робѣтниківъ. На Уграхъ зарѣбку нема, а зъ Кіевщины и т. д. выходятъ люди надъ Амуръ и на Сахалинъ, абы жити. Чи всѣ нашы люди мають ити до Америки? И тамъ то́лько зарѣбку не найде и много утоне въ нуждѣ. А потому чи то буде зъ пожиткомъ для краю, де промыслъ нерозвитый, и для нашої народности, коли половина людности або и двѣ третинны вывандруе зъ краю? Они тамъ для насъ вкѣнци пропадутъ.

Але-жъ скаже хто: «Выселенцѣ можуть зъ зарѣбкомъ повернути назадъ.»

Правда, видимо, що навѣтъ подѣ вулканы люди, котрыхъ выбухъ розѣгнавъ, повертають, одшукують землю, котра ихъ кормила, и на ново ея управляютъ. Що-жъ ихъ притягае повертати? Ото власность! А мы мали бы позбавляти власности всѣхъ молодшихъ, абы не мали до чого повернути?

Маестокъ, чи онъ въ земли, въ худобѣ, чи въ грошехъ, все рѣвно. Чому-жъ мало бы бути не во́льно его дѣлити? Нарештѣ малый кусникъ ґрунту, добре управлений, больше приносить пожитку, якъ великій, не добре управлений. Въ говореню, що малого кусника ґрунту годѣ добре справити, есть лише по части правда, бо и огороды не всѣ орютъ ся плугами, а однакъ перейшло въ пословицу: «управлений якъ градка.» По́йдѣмъ у горы н. пр. въ Альпы, а тамъ знайдемо, що чоловікъ на скалы носить напередъ землю, потому гнѣй, управляє тѣ градки, жие и хлѣбъ ѣсть. У насъ того не треба, але хто хоче хлѣбъ ѣсти, най не жалуе рукъ до працѣ, а земля его нагородить.

Якъ не можна казати, щѣбы всѣ зубѣжлы люди свое майно пронили, промарнували, такъ и не можна казати, щѣбы ихъ зруйнувавъ подѣлъ. Причины тутъ були и суть рѣзны, якъ непорядность, склонность до зати́гання довго́въ або и процесы. Оденъ жадае больше, другій дае менше, и процесъ готовый. Тягають ся по судахъ, тратять часъ и грошѣ, вкѣнци оба выходятъ убожшими. Въ моѣй парохіи селянинъ упоминавъ ся о спадщину, котра перейшла въ иншы руки. Выгравъ 6 морґовъ, а ему давали 5. Онъ не приставъ. Процесъ тягнувъ ся лѣтъ кѣлька, а онъ конецъ-кѣнцемъ не доставъ ані морґа, та ще й на процесъ своихъ кѣлька стративъ и мало що цѣлого не злици́тували.

Неподѣльность одъ задовжена не охоронить, якъ то видимо на нашѣй шляхтѣ. И справдѣ не добру прислугу селянамъ зрѣбивъ бы той, хто бы причинивъ ся до обмежени подѣлу ґрунто́въ.

Дописи „Буковини“.

(ИЗЪ РАРАНЧА). Ви. п. Редакторъ нашой „Буковини!“ Прошу помѣстѣть и мою нескладну селянську допись про нашего двѣрника Красовского и про читальню, а що я не знаю добре укласти, бо знаєте яке недоуки письмо, то прошу поправити. Я еще нѣчо не писавъ до нашой красной „Буковини“ ажъ теперь першій разъ зачинаю писати, а ѡдъ теперь буду завше писати, якъ толькѣ всемілостивый Богъ позволитъ здоровья. Въ нашѣмъ селѣ есть вже 8 рокѣвъ читальня, але изъ неи мало хѣсна черезъ нашихъ домашнихъ ворогѣвъ; тыхъ ворогѣвъ нашихъ онину тымъ часомъ коротко, а пѣзнѣйше объясню ширше. Першій завзятый ворогъ нашъ христіанинъ то есть двѣрникъ Григорій Красовскій, другій вороги жида, жидѣвъ тымъ часомъ не описую тутъ, лишаю на другій разъ, бо менѣ зъ жидѣвъ не такъ дивно, якъ изъ нашего христіанина, — бо якъ христіанинъ нашъ десять разъ гѣршій ѡдъ жида, то дуже а дуже дивно. Каждый изъ насъ знае, що жидъ завсѣгды на свою звычайну спекуляцію крутитъ, абы толькѣ легко живѣ, але нашъ христіанинъ, котрый вѣритъ въ Господа Бога Иисуса Христа, повиненъ руки приложить до работы, якъ хоче ѣсти свой хлѣбъ не чужій, а если хоче хто бѣльше мати, то повиненъ ошаднымъ бути. Але нашъ Красовскій робити не хоче, хоть не есть ѡнъ жадный панъ, а простой селянинъ, що до работы уродивъ ся. Та щожъ коли ему робити ся не хоче, лѣйше ему щодень изъ паличковъ бѣгати, та придивляти ся до плотѣвъ, чи де хто не приймивъ кавалокъ толоки до своего грунту або огорода. А якъ хто и взявъ кавалокъ толоки то нѣчого не шкодитъ, дастъ одну пятаку або десятку тай не журить ся, вже его. Та бо то еще не конецъ, але приходятъ выборы до рады громацкой а сей, що имивъ кавалокъ толоки до своего грунту, то такожь має лице; бо треба дати голосъ. Такъ то иде вже 15 рокѣвъ. Такъ то изъ православного руского Раранча робять Галилею жидѣвску. Та прошу, панове читатели, послушайте дальше! У насъ въ Раранчу есть вже 8 рокѣвъ читальня; на першій зборы привезли нашій фѣры кѣльканацять панѣвъ нашихъ знакомыхъ изъ Черновець, а була тамъ межи фѣрами и бричка нашего панотця. То дѣяло ся въ день, а въ ночи вкрали у панотця конѣ, абы знали Отець Духовный, якъ то послати бричку за тыми паннами, котрі научаютъ нашихъ темныхъ людей, що зъ бѣды та нужды одинъ за другимъ выбираютъ ся въ Бесарабію. — Теперь 3 роки, якъ емъ мали выборы до рады громацкой, и мы изъ читальнѣ радилимъ ся и писалимъ карточки, може бы такъ замогли ворогѣвъ при выборахъ. Де тамъ; завтра выборы, а сеп ночи пѣдналили стѣгъ сѣна недалеко хаты Дутки, тамъ же сходятъ ся читальники, и такъ всѣ застрашили ся, вороги верхъ взяли и на ихъ вышли выборы, а Красовскій зѣоставъ двѣрникомъ. Черезъ ѡсѣмъ рокѣвъ е скарженный Красовскій три разы за всѣлякій шахрайства такъ и сего року 1887. заскаржено Красов-

ского за всѣлякій шахрайства якъ н. п. за толоку до краевого выдѣлу. Такъ Красовскій ѡдъ весны крутитъ ся еще и до теперь, ходитъ та проситъ, панѣвъ, абы за нимъ упоминали ся. И одинъ зъ тыхъ пѣдирошенныхъ панѣвъ мавъ казати, що въ Раранчу всѣ фальшиві люди и такого имъ лишь двѣрника треба, якъ Красовскій. Ба — у насъ е и добрі люди такі, що и пошукати, але нема ихъ кому справити на добру дорогу; бо они не знаютъ своихъ правъ. — Наша читальня знаходитъ ся завше въ дому Стефана Дутки, и черезъ то, що у Стефана Дутки мы завсѣгды сходимъ ся и радимъ ся за всяке добро и порядки, то вороги не любятъ того; бо они провадятъ лишь некло въ громадѣ Раранецкой, и черезъ то вже два разы палятъ Дутку огнемъ. Сего року такожь маемо мы читальники изъ Красовскимъ клопѣтъ, бо Красовскій сего року е заскарженный, а Его Ексцеленція Панъ Президентъ баронъ Піно забрали акта до себе и пиридивили ся и усунули Красовского на 26. л. линия с. р. изъ двѣрництва, а ѡнъ дуже лютитъ ся и ѡдказуе на читальню.

Сего року давъ Богъ намъ нашихъ русскихъ Студентѣвъ изъ Черновецкого Університету, котрі прибули до насъ до Раранча на 1. лат. Августа, и своевъ приязностевъ и краснымъ поученемъ якъ и спѣвомъ загѣбли сердца нашихъ людей такъ красно, що прибуло до читальнѣ гарне число членѣвъ; бо есть звѣрхъ 80. За то нашъ выдѣлъ читальнѣ нашимъ студентамъ, котрі ласкаві були прийти до насъ въ такъ красну гостину, складае сердечну подяку, за то имъ честь и слава и многая лѣта! Алежь бо нашимъ врагамъ не дуже сподобалось то, а чому? Бо они гадають, що якъ будутъ до читальнѣ сходити ся люди завше такъ, якъ теперь ся сходятъ, то наберутъ розуму, а пияństwo, здрѣство, шахрайство, зъ котрого живутъ, пропадетъ. Щожъ они робять? На противъ Преображенія, то есть 5. руского а 17. лат. Серния о пѣвъ 12. години въ ночи запалено стайню у Стефана Дутки, котрой довѣсть выноситъ 8 сажнѣвъ, заасикуровану на 200 зол. Такъ Дутку другій разъ вже палятъ, а черезъ то люди боятъ ся до читальнѣ приступати, а мы всѣ, котрі наибѣльше читальню пѣдпирасемо, асикуруемо свои дома, бо хто не иде зъ Раранецкими ошуканцями рука въ руку, той муситъ мати огонь, або крадѣжь.

Такъ то у насъ въ Раранчу дѣе ся, палили другихъ, а теперь ловятъ ся и до насъ. А чижъ буде колѣсь тому конецъ? Не знаемо, лишь то знаемо, що насъ всѣхъ изъ села огнемъ не выженутъ, такъ якъ другихъ выгнали; бо лишь то огонь, що Господь Богъ палитъ, а не то огонь, що ворогъ запалитъ.

Василь Свѣй.

(Изъ Ростѣкъ на Буковинѣ) Высоко Почтенный П. Редакторъ! Прошу красенькѣ сыхъ пару словъ у Вашѣй дорогѣй газетѣ о нашѣй читальни помѣстити. Доносимо Вамъ, що при отвореніи нашой читальнѣ, выступили два основателѣ, то есть Ісидоръ Ротенбергъ, писарь громадскій, а за нимъ въ слѣдъ и панъ начальникъ громады Андрей Матіосъ, котрі суть противни-

ками нашої читальні. Нашъ п. начальникъ прийшовъ на 27. Липня въ млынъ и почавъ зъ далека, щось тамъ за млыва, а потѣмъ за нашу дороговизну читальню, ставъ пытати, якъ тамъ и що тамъ въ нѣй має ся провадити. Но тутъ одозвавъ ся одинъ зъ галицкихъ Ростѣкъ и каже: Пане вѣйте, якъ зачуваємо, то просвѣта добро для руского народа; такъ казали нашъ отецъ духовный въ церквѣ минувшон Недѣлѣ. На тѣ слова ажъ не спамятавъ ся нашъ п. вѣйтъ Андрѣй Матіосъ и грознымъ словомъ такъ одозвавъ ся: „Що то за читальня! Менѣ не потреба жадной читальні, у мене читальня въ головѣ. Я то все знаю, щѣ ваші ксьондзы и наші попы.“ Тутъ одозвавъ ся другій господарь тай каже: „Пане вѣйте! Мы чуємо що тамъ у читальни мають бути самі тверезі и богобоязні люди, котрі въ серци Бога мають; и до коршемъ вже не учащають. Господи, на то п. вѣйтъ якъ ся не осердять, та якъ не крикнуть; Що, та тамъ можуть зъ мене тверезого зробити пияного (а онъ пияный не бувъ, лишъ троха языкомъ обертали здужавъ.) и каже, та одъ мене може есть хто старій? А може я бы меншого одъ себе слухавъ? На то одозвавъ ся одинъ изъ нашихъ господарѣвъ и такъ каже: Такъ мы мусимо того слухати, щѣ зъ книжокъ читае; бо мы темні, неучені, не умѣємо читати, та тому жида-арендарѣ вмѣють зъ насъ добре шкѣру драти. На то каже нашъ вѣйтъ: Я не пытаю вченого, абы менѣ зъ книжки читавъ молитвы, я самъ знаю коли ся хрестити и поклони бити.

Милі, братя Христіане, учѣмъ ся читати, абы и мы такъ не говорили, якъ той двѣрникъ зъ Ростѣкъ; що не потрібно науки, що у него все въ головѣ; знайте, що безъ науки, безъ просвѣты годѣ въ свѣтѣ жити и якого будь добра бѣдай для дѣточокъ ся сподѣвати. За помочю Божою у насъ въ Ростѣкахъ на Буковинѣ пильнують науку, що недѣлѣ и святця Божого все прибувають нові члѣны, такъ, що вже теперѣшного часу есть 135 члѣновъ; а на Бога надѣя, небавомъ сподѣваемо ся и до 200 члѣновъ.

А нашъ п. учитель Дмитро Никифорянъ такий намъ жичливый, що на другій день по отвореню читальні, намъ и школу замокъ, чимъ насъ мѣдно засмутивъ. Такий то просвѣтитель!

Але абы нашъ всечестный и преподобный Отецъ Протоерей Григорій Кантеміръ до сто лѣтъ прожили они насъ за то мѣдно розвесили; бо намъ свѣтлицю бесплатно на цѣлый рѣкъ дали, абы мы ся всѣ тамъ до куки згортали и свѣтломъ науки ся просвѣщали. За ту неограничену радѣсть жѣлаємо зъ щирого серця нашому Достойному и Преподобному Отцю Протоерею Гр. Кантеміру Многая многая лѣта! Дякуємо всемілостивому Сотворителю, що намъ давъ такого миролюбивого пастыря, щѣ насъ захищае, науковъ просвѣщае, одъ пиянства и темноты спасае, а навертае насъ до добра душѣ и тѣла!

Братя селяне, спорѣтъ въ разѣ зъ нами; абы

свѣтлѣсть зацвила, насъ розвеселила, до Бога ся вдаваймо, купы ся тримаймо, Богъ намъ допоможе и зло перемаже!

Георгій Лазаровичъ,
господарь.

БУКОВИНСКІЙ ТОВАРИСТВА РУСКІЙ.

«Руска Бесѣда» въ Чернѣвцяхъ завывае по разѣ послѣдній всѣхъ, що взяли «календарѣ», «Библиотеку для молодѣжи» и другі видання сего товариства до грошей, абы заплалили свѣй довѣ до двохъ недѣлѣ, инакше вышлютъ ся имъ почтові наказы, черезъ що збѣльшатъ собѣ кошта.

Головный збѣръ. Выдѣлѣ товариства «Народный Дѣмъ» въ Чернѣвцяхъ запрошае члѣновъ и приятелѣвъ сего товариства, щѣбы сего Понедѣлка т. е. 21. руского Вересня (3. лат. Октября) с. р. о 5. годинѣ пополудни зѣйшли ся въ «Руской Бесѣдѣ» на нараду дѣтично купна дому. На злучай численного збору особливо нашихъ патріѣтовъ изъ села нарадимось такожъ о отвореню руского склепу «Народной Торговлѣ» въ Чернѣвцяхъ, о шпѣхлѣряхъ и касахъ позичковыхъ. Зѣйдѣтъ ся, панѣве братя, численно!

ЩО НОВОГО ВЪ СВѢТѢ?

Найважѣйше на теперъ то, що головы політики нѣмецкой и австрійской, міністры Бисмаркъ и Кальнокій зѣѣхали ся були въ нѣмецкомъ мѣстѣ Фридрихсруге, абы нарадити ся, якъ провадити дальшу спѣлну політику. Великі газеты домѣрковують ся, що згода и дружба межи Нѣмеччиною а Австрією симъ зѣѣдомъ ще бѣльше укрѣпила ся, та що Нѣмеччина буде йти зъ Австрією и въ справахъ болгарскихъ, якъ се робить уже Италія та Англія. Зъ сего порозумѣня можна надѣяти ся миру та супокою въ Европѣ; бо и Туреччина иде симъ паньствамъ на руку, такъ що тѣлько Росія та Франція нѣбы то побренькують шабельками. Миръ тымъ безпечѣйшій, що въ Болгаріи заводить ся поволи ладъ и порядокъ. Цѣкаві речѣ довѣдуе ся свѣтъ ажъ теперъ про бувшого Болгарского князя Александра Батенберга, именно чому онъ подякувавъ за тронъ, коли самі Болгаре приняли его назадъ такъ сердечно и требовали одъ него, щѣбы оставъ межи ними. Александеръ радъ бувъ остави ся, та російскій царъ загрозивъ ему, що коли не вынесе ся зъ Болгаріи, онъ оголосить свѣтови, яку силу довѣговъ онъ набравъ въ Росіи. Такъ то прислаувавъ мизерный грѣшъ и князь забрати ся зъ краю. За то новій болгарскій князь Фердинандъ дуже богатій чолѣчкъ, що не потребъ чужої ласки. Онъ чимъ разѣ безпечѣйшій на г столѣ болгарскомъ, бо нарѣдъ и войско за нимъ запроданѣ ували такъ, що російска газета «Русское Время» написала: Болгарія пропала вже для Росіи нема способу, щѣбы ея зновъ позискати.

Въ очѣмъ далекомъ свѣтѣ нема нічого нового. За то є одна цѣкава новина у насъ въ Австріи. Чехи рѣють вельми на міністра Гавча, що зяѣсть скількаських середнихъ школъ, а п. міністеръ каже: Сѣ тихо; бо заберу вамъ ще бѣльше. Чехи зновъ ѣвають своихъ послѣвъ, щоби у Вѣднѣ выступили остро противъ сего міністра послили его на пенсі. Та хто знає, чи Поляки допоможуть Чехамъ въ борбѣ противъ міністра; бо Поляки зрадливѣ люди и пилють тѣлько свого добра. Побачимо що буде зъ тогорику та шуму; бо вже 11. л. Октября збере ся рѣд державна у Вѣднѣ. Друга цѣкава новина то важкова, якъ сказавъ нашъ Найяснѣйшій Монарха до Вѣхѣвъ въ Угорщинѣ и Семиградѣ (на Венграхъ) цѣ часть теперѣшнихъ войсковыхъ маневрѣвъ. Ото їсаръ напминавъ Волохѣвъ, аби були вѣрнѣйшіи Сму держави. Чей не будуть теперъ рускѣ перекинчики занити ся, що они Волохи, за то повинни мы, горити ся, що єсьмо Русинами, котрыхъ за вѣрнѣсть и любовь до Монархи и державы похваливъ недавно Цѣсарскій Сынъ а 1880. року и самъ Цѣсаръ. Колижъ такі непевніи люди доборили ся до такихъ правъ, чому бы мы, завсѣгды вѣрніи Русивы не мали дѣзнати въ Австріи добра. Тѣлько держѣмъ ся, а удержимо ся, борѣмъ ся а доборемо са! Недалекій вже часъ до новыхъ выборѣвъ, а скоро пошлемо хоть одного нашего човѣка до сойму та до рады державной, настане для насъ лѣпшій часъ; бо нашъ посолъ скаже всѣмъ у очі, що на Буковинѣ є вѣрніи Цѣсаревы и Цѣсарству Австрійскому народъ рускѣ, котрый ще много поносить кривдъ, а ще мало дѣзнавъ права и добра.

ДРѢВНІИ ВѢСТИ.

(Личніи вѣсти). П. к. краєва рада школьна зъ Чернівцяхъ именувала Беригарда Рубіна стальмъ учителемъ въ Вапковцяхъ надъ Черемошомъ, Малахія Павленіа підучителемъ а Клементину Аваковичъ и Шмідъ підучительками у Вижицѣ, Василя Солоняра учителемъ въ Таранахъ, уч. Григорія Ильницького приѣлѣла до черновецкой школы на улицѣ краєвой палаты, а уч. Ник. Тарасевича именовала пров. управителемъ черновецкой школы на водній улицѣ; канд. Нусбаума сунлентомъ гімназіи въ Радѣвцяхъ. Се першій жидъ, що на Буковинѣ ставъ уч. середной школы. — На инспекторѣвъ школъ народныхъ хорують рѣжніи черновецкіи професоры, зъ котрыхъ майже нѣ одинъ не знає руского языка. — Ходять слухи, що краєвий инспекторъ Дръ Выслужилъ и пов. инспекторы проф. Володимиръ Василь Рента и надуч. Захаріасъ Маеранъ намѣряють зъ концемъ сего року уступити. Нѣхто однакъ не домѣрковує ся про ихъ наслѣдниковъ, ласыхъ въ правдѣ доста, но гѣднихъ вельми мало.

(О. Иванъ Изидоръ Коржинскій), архимандритъ и настоятель Василіанского монастыря въ Галичинѣ, перейшовъ 23. с. м. въ тугейшій Николаевѣй церквѣ зъ гр. кат. на гр. восточный обрядъ. — Будучи щиримъ Русиномъ, волѣвъ сей 70. лѣтний старикъ махнути рукою на всѣ свои достоинства и приходы, якъ придивляти ся зъ заложеными руками зухвалимъ агітаціямъ, якъ зъ печуваною есаволею провадять єзуиты по рускихъ монастыряхъ въ Галичинѣ.

Такъ то у насъ на Руси політика горою! На Буковинѣ — румунизмъ, въ Галичинѣ — польонизмъ, на Угорщинѣ — мадиризмъ, а въ Россіи — москвичизмъ. Щожъ ты на тоє — рускѣй народѣ?...

(Головний збѣръ) членѣвъ товариства имени Качковского ѣдбувъ ся 27. Августа с. р. въ Коломыцѣ. Найважѣйшійи ухвалы були: выдавати популярну газетку, обовязати членѣвъ до заснования и спомогая бурствъ, купити въ Самборѣ домъ, въ котромъ живѣ пок. Качковский, выступити противъ волоцюгъ-циганъ и фѣрманокъ въ недѣлѣ и свята. Дальше желали селяне, аби заложити фондъ им. Ружицкого для скупованя землѣ, аби християнскій мамки не служили у жидѣвъ и аби въ кождѣмъ селѣ бувъ лишѣ одинъ шинокъ. На предсѣдателя товариства выбрано зновъ п. Богдана Дѣдицкого, а вечеромъ ѣдбувъ ся муз.-декл. вечерокъ зъ танцями. Цѣкаве й то, що «отъ имени буковинской Руси (!) поздравилъ собранихъ» г. проф. И. И. Браникъ.

(Новѣй читальнѣ). Сеп недѣлѣ отворено старанемъ п. уч. Вѣгарого другу читальню въ Берегометѣ надъ Прутомъ. Небавомъ отворитъ ся заходомъ самыхъ ч. газдѣвъ читальня въ Мѣховѣ коло Берегометы надъ Серетомъ. — Боже помогай!

(Перша румуньска читальня) завязує ся въ рускомъ (!) селѣ Мѣхальчу. Закладають ея якъсь шляхтичѣ патхненіи румунизаторскимъ духомъ изъ Чернівцѣвъ. Побачимо skutки сего нового средства румунизаторского!

(«Власна Помѣчь.») Пѣдъ такимъ именемъ выробили мы на пѣдставѣ статуту «касъ позичковыхъ», якъ надрукованъ въ попереднѣмъ и сѣмъ числѣ «Буковинны», статутъ для касъ позичковыхъ и шпихлѣрѣвъ разомъ. Пѣсля нашей думки єсть се найлѣпшій и найпростѣйшій спѣсѣбъ основаня самостѣйныхъ отже не громадскихъ касъ и шпихлѣрѣвъ. При заснованю и провадженю сего товариства постунає ся зовсѣмъ такъ, якъ и зъ читальнями. На самѣ передъ предкладає ся п. к. краєвому правительству въ Чернівцяхъ статуты, по потвердженю статуту ѣдбуває ся головний збѣръ до записованя членѣвъ и выбору выдѣлу, дальше ведене товариства описане точно и подрѣбно въ статутахъ, котріи разомъ зъ прозьбою о потверджене мы выдрукували и розсылаємо по 30 кр.

(Прикорочене румуньского шовинизму) на Буковинѣ. Найбѣльшимъ розсадникомъ румуньского шовинизму на Буковинѣ сталася ѣдъ якогось часу православна консисторія въ Чернівцяхъ. Якъ правительство пруске почало змѣняти назвы польскихъ осадъ на нѣмецкѣй, такъ православна консисторія въ Чернівцяхъ взяла ся за агітацію мѣжъ румуньскими парохами, пробуваючи въ рускихъ осадяхъ и наклонювала ихъ, щоби они змѣняли въ документахъ парохіальныхъ назвы рускихъ селъ на азыкъ румуньскій. Буковиньске правительство краєве письмомъ зъ дня 30. серпня с. р. до ч. 10287 завѣзвало по разѣ другій православну консисторію, щоби залишено таке поступоване. Письмо се, доручене сими днями консисторіи, рѣшучо забороняє самовѣльно перекручувати въ документахъ парохіальныхъ назвы рускѣй на румуньскѣй. («Дѣло».)

(Школьна анкета у Львовѣ) приняла внесєня, що до спѣльного виконуваня права презєнты черезъ громады и двѣрскѣй общары або другіи институціи, котріи спѣльно причинили ся до заснованя школы. Дальше мають всѣ учителя безъ огляду на категоріи платнѣ побирати за кождыхъ 5 лѣтъ совѣстной и успѣшной службы пятилѣтний додатокъ по 50 зр. рѣчно. Коли однакъ учитель переходить до высшой категоріи платнѣ, тогды ѣдбирають ся тѣ додатки и лѣта службы потрѣбніи до одержаня новыхъ пятилѣтнихъ додатковъ

починають на ново числитись. Учителі, котрі не мають помешкання в натурі, побирають додаток на помешкання в висоті 10% платіж. Стань кождої категорії представляє ся в слідуєчій спосіб: I. класа має платіж 800—900 зр., додаток на помешкання 80—90 зр. отже разом 880—990 зр. II. класа має платіж 600 зр., додаток на помешкання 60 зр. а по 30 літах 6 додатків по 50 зр. отже разом по 30 літах 960 зр. III. класа має платіж 500 зр., додаток на помешкання 50 зр. а по 30 літах з п'ятилітніми додатками разом 850 зр. IV. класа має платіж 450 зр., на помешкання 45 зр. а по 30 літах з п'ятилітніми додатками разом 795 зр. V. класи має платіж 300 зр. а по 30 літах служби разом з п'ятилітніми додатком 630 зр. Анкета задержала дальше існуючу тепер категорію платіж для народних шкіл в громадах сільських, числячих над 2000 мешканців вносячу 00 зр. в вільових школах задержано платню після обов'язуючих нинішніх принципів, рішено лиш піднести додаток за управу до 200 зр. а то безь взгляду на то, чи школа вільова сполучена єсть з звичайною школою чи нї. Справу ремуєрованя катихитів рішено в той спосіб, що признано священникам уділяючим науку релігії в вільових школах 200—350 зр. в звичайних 100—240 зр. За заступництво директора або управляючого учителя, котре триває довше як три місяці, признано винагороду в висоті додатку за управу школи. Крім сего признано за кождо годину понад 30 годин в однім тиждні винагороду в висоті 1/2% платіж. В розділі о дисциплінарних карах признано першим степенем кары нагану; другим степенем — одобрене п'ятилітнього додатку; третім — одобрене управу школою або перенесене на инше місце; четвертим — примусове перенесене в часовий або постійний стань супочинку; п'ятим — утрату місяця з полишенем однак права убїгати ся о друге місце; шестім — вилучене з публичного учительского заводу. В розділі о переносеню в стань супочинку зробила анкета деякі лиш зміни. Одираву означено в висоті повтора річної платіж; крім того постановлено, що кождий народний учитель, котрий в часі служби осігнє або стратив розум і кождий, хто в наслідок і з причини повнени учительских обов'язків ставь неспособним до дальшої служби, має одержати 10/35 емературы, хочь-би не мав ще и 10 літ служби. Довна дискусія вивазала ся над питанням що-до замужних учительок. Д-р Божинський жадав, щоби учительки були незамужні; противно гадки бувь гр. Бадени и О. Петруський, котрі не уважали одновідним, святість супружескої звязи, на котрій опирає ся ціла етична позага родини, подавати під маловажний адміністраційний принцип. Більшість членів анкети заявила ся за посліднім поглядом. Рішено також, що обов'язок вилать до емеритального фонду устає з 35 роком служби и що емеритура має виплачувати ся в місячних ратах зь горы.

(Вистава в Кракові) не дуже импонує, лиш «Діло» мало-що більша одь черновецкої, а що до укладу предметів — то мабуть черновецка стояла вище. Зь выставлених предметів Русинів замітили ми оригінальну масу до запусканя помостів п. Возняка сь Станиславова и шкіры п. Димета (сына) и спільки зь Львова. Що туть прекрасно репрезентує східну Галичину — то одділ промыслудомашного в окремом навілоні ии. Володимира Федоровича зь Окна и гр. Володимира Дьдушицкого зь Пеняка. О том одділі напишимо обширнійше,

якь онь на се заслуге. П. Вол. Федоровичь выставив також хату гуцульську, а в ній замешкало пятеро Гуцулів зь Космача: 2 гуцули жини, одна гуцулка-жінка, одна дівчина и хлопчина. Федоровичь пробує в Кракові, зь великим жертвоуєнем о своє діло и все сьмь розпоряджати торжествів одкрыти выставки явивь ся п. Володав Федоровичь в рускомь строю. Другим безьчисно для нас цікавим и цінним єсть навілонь виробами шкіл промыслових зь захід Галичини и зь східної н. пр. зь Коломиї и востого (а туть зновь заслуга п. Федоровича). Підь кць додаємо, що на головном навілоні выставки ввають дві сино-жовті хоругви.

(Рада державна) уже скликана на ден 1. л. жовтня а одтак наступить рівночасно и ськане сибільних делегацій.

(Дефравданта Залевського), що украи зь Віденьской почты зверхь п'ятьсот тисяч, левів, а суджено на 8 літ тяжкої вязниці. Его гувернанту, що допомогла ему утечи, увільнено; бо не доведо їй, яко бы она знала, що той, котрого она ховала, бувь Залевський, а не якийсь Тільза, якого она его убила. Брата Залевського буде ще судити войсковий судь також за помочь. Майже всь грошів найдено Залевського, онь выдав всего около повтрети тисяч. В послідній хвили боронивь ся Залевський вдумкою, що его принудило до крадіжки якесь славинське товариство Поляків и Москалів, котре мало розбито Немеччину, а сполучити всьх Славинь підь скинетром нашого Монарха. Онь обіцявь зрадити се товариство, якь му подарують кару. Судь не пристає на се.

(Директором гімназі) в Чернівцях именованый професор гімназі в Берлі Криштоф Вірфель. Новый директор, 36-літній Німець, уже в Чернівцях и обіймив 14. с. м. управительство. Новый директор именованый безь конкурсу, що розъярило многих бук. директорів, котрі острили собі зуби на сего директору, оден зь них навіть бувь уже подав ся и хоть уважає ся за дуже впливового, осівь на леду. Мы волїємо цілком чужого, якь будь котрого зь бук. претендентів. Уступаючому директору Вольфови устроити хотять бувши его ученики Німці та Румуны якусь овацію. Русини не мають до того ніякого поводу. Пань Вольф бувь в правді дуже добрий чоловікь но безь всякої енергії, и ему належить приписати, що такі Калиновский, Чунтуляки и др. румунци руску молодіжь безнаказно. Пань Вольф лишивь намь ще й другу памятку висказавшись тогдє якь референть всьлікими навіть смішними аргументами противь рускої гімназі в Копмани. Найсумнішнє-ж добротинність для Русинів зь часівь директору п. Вольфа то ті рускіе професори, що зайшовши сюды принесли намь изичіє и обединеніє, котримь затрофи не тільки молодіжь но и старших, виплекали Русских, що й забрались в Росію, та одчайдухів-перекиньчиків. Тому й не диво, що самосвідомі Русини не плачуть за п. Вольфом а противно надіють ся що зь новым директором загостить до гімназі новий ладь. В той надії ви-таємо нового пана директора.

(Добрий прикладь) дало староство кольбушівске, в Галичині поручаючи робити ревізію у осібь підозрілих о лихву та позичку грошей на фанти, не маючих до того позволеня. Одбуті ревізіи дали доказ о широкім промыслі лихварскім и векселемь. Часті такі ревізіи могли бы дійсно статися добродійством для убогої людности нашого краю. Чи на-

кажуть коли тій ревізії и у наших пташків-лихварів?

(Прод. в жінку). У Вѣдн, арештовано кельнера Шткарта, котрый передь двома роками продав одному з видѣйших вѣденьскихъ банкіровъ жінку своєю за 10.000 зол.

(С. ц.к. В. Архикнязь Рудольфъ) дарувавъ господарямъ изъ Берегомѣтки Ілієви Шлемкови и Онуфрієви Кучанкови, що, якъ знаєте, подарували Цѣсаревичови Цѣсаревній нашій рускій убрания, два дуже коштовні перстені зъ брильянтами. Тѣшимо ся, що нашій ладі удостоюся ся такого гарного подарунку одъ Цѣсарского Сына. Най носять здорови и передають р одъ рода въ родъ!

(Ганъ урожаївъ) сегорѣчнихъ представляе ся въ Галичинѣ и Буковинѣ дуже добре. Въ некоторыхъ сторонахъ навѣть выпали урожаї особливо жита и пшеницѣ такъ добре, якъ того вже одъ давна люди не памяють. Жито, котрого збѣрь одбувъ ся ще за погоду, хочъ въ некоторыхъ сторонахъ выпало лѣьше на олому якъ на зерно, показує однаковъ загално добрый выдатокъ а зерно естъ взагалѣ красне и важке. Трихъ лихше выпавъ збѣрь пшеницѣ, бо слота захопила ея по части на пни, по части на покосахъ и богато ея зросло ся. Що до зерна, то можна сказати, що бѣльша часть продукції выказала красне, повне и чисте зерно. Въ некоторыхъ сторонахъ выдавала пшеница до 20 кѣпъ зъ морга. Ячмѣнь захопила такожъ слота и наробила въ нѣмъ досыть шкоды. Зерно почорнѣло а солома стратила въ многихъ сторонахъ на вартости. Мимо того загалный результатъ продукції естъ незлый а въ некоторыхъ сторонахъ навѣть добрый. Овесъ ранний зѣгнѣвъ одъ слоты на покосахъ або въ полудѣнкахъ. Мимо того загалный результатъ представляе ся добре; зерно естъ мѣсями середне, але переважно красне. Гречка вже одъ самого початку заповѣдалась зле. Спека въ линию зовсѣмъ ея спалила, живо опѣзило ся, а коли вже лежала на покосахъ, настали зливы, черезъ що богато ея зросло ся. Зъ многихъ сторонѣ доносять, що результатъ продукції естъ злый або и дуже злый; лишь на Подѣлю выдала гречка 6 до 7 кѣпъ зъ гектара а копа 60 до 70 кѣло зерна. Вика потерпѣла такожъ не мало одъ слоты и позростала на покосахъ. Загално выдала до 10 кѣпъ зъ гектара а копа дає 60 до 80 кѣло зерна. Горохъ бувъ бы такъ що до зерна якъ и що до соломы незлый, якъ бы не слота. Страты черезъ слоту суть великы, богато зерна высыпало ся на покосахъ а солома стратила на вартости нашѣ. Бѣбъ и бѣбикъ стоявъ ще при кѣнци серпня на пни, а подчасъ слоты значно обсыпавъ ся. Загално сподѣвають ся доброго результату. Выдатокъ естъ 6 до 8 кѣпъ зъ морга. Кукуруза слабо розвинулась и побоюють ся, що не доспѣе. Выгляды на конюшину наѣнну суть добры. Бараболѣ по дощахъ значно поправились.

(Цѣны збѣжа въ Чернівцяхъ.) Дня 26. л. Септембра с. р. коштовали 100 кѣло: пшеницѣ 6 зол. 50 кр. до 6 зол. 65 кр.; — жита 4 зол. 25 кр., до 4 зол. 50 кр.; — овса 3 зол. 25 кр. до 3 зол. 60 кр.; — ячменю 4 зол. 10 кр. до 5 зол. 40 кр.; — кукурузы 4 зол. 50 кр. до 4 зол. 60 кр. —

ДЛЯ НАУКИ И ЗАБАВЫ.

Читальнянка.

Добра зверхнѣсть, добра рада,
Де въ порядкѣ вся громада,

Церковь повна и читальня,
Пустый шинокъ и горальня.

Добрѣ въ числѣ всѣ уряды,
Де лишь чеснѣй йдуть до рады,
Въ кутѣ подлѣсть. — Совѣсть-слава,
Тамъ успѣе кожда справа.

Вся громада прославлена
Де громада просвѣщена,
Всѣ тамъ стали на дорогу;
Честь громадѣ, слава Богу.

Кумъ до кума, сватъ до свата,
Бо громада вся богата,
Жидъ за лихву анѣ слова,
Бо естъ каса позичкова.

И шпѣхлѣръ свой заложили
Коли поля зародили,
Передновку тамъ не знаютъ,
Кому треба, позичають.

А хто хоче щось по паньски,
Есть а склепокъ христіаньскій,
Есть тутъ цукоръ, мѣшокъ зъ перцемъ
Учись Русинъ цѣлымъ сердцемъ.

Ис. Р. Пасѣчинскій.

Статутъ касы позичковой.

(Конецъ.)

§. 24. До важности рѣшенія що до змѣны статутѣ або розвизанія товариства треба бѣльшости двохъ третыхъ всѣхъ членѣвъ товариства.

§. 25. Всѣ уряды въ товариствѣ суть почетвы и безплатны.

§. 26. Касовѣ рахунки мають вести ся въ двухъ книжкахъ. Въ касовѣмъ дневнику записують ся порядкомъ и зъ доданемъ часу въ назначенныхъ на тоє рубрикахъ всѣ приходы и розходы касы. Въ другѣй книжцѣ, котра зове ся книгою довжикѣвъ, повиненъ каждый довжникъ мати свой окремый аркушъ, одповѣдающий книжцѣ довжника, въ котрѣмъ на лѣвой сторонѣ записує ся удѣлена ему позичка и установленіе речинцѣ сплаты, а на правѣй записують ся порядкомъ и зъ доданемъ часу всѣ сплаты довжника такъ на капиталъ якъ и на проценты.

§. 27. Рада товариства має право, коли хочи вглядати въ касовѣ рахунки, а що найменше два разы въ рѣкъ переглядати рахунки и обчисляти станъ маестковый. Загалный Зборъ мають контролювати зарядъ касою посредствомъ окремоу, що року въ тѣй цѣли выбирати ся маючон комисіѣ.

§. 28. Позички для членѣвъ товариства можуть удѣлюватись, о скѣльео на тоє выстарчатъ фонды товариства, однакъ все лишь за порукою двухъ чесныхъ и посѣдающихъ маестокъ людей на часъ одного року, а

въ надзвичайнихъ случаяхъ 2—3 роки, за одсотками, котрыхъ высоту означаютъ що року Загальнй Зборы.

§. 29. Капиталъ можна сплачувати въ мѣсячныхъ або тыждневыхъ ратахъ, котрй вызначить рада товариства удѣляючи позичку, вѣльно однакъ кождому довжникови передъ терминомъ сплатити цѣлый капиталъ и одсотки або ихъ часть.

§. 30. Хто хоче затыгнути позичку, має зголосити ся до одного скарбника товариства и предложити ему свое прошене зъ означенемъ, кѣлько хоче выпозижити, на якъ довго, на якй раты и якихъ дае ручителѣвъ. Рада товариства оцѣнити має, чи представленй ручителѣ суть достойною порукою для касы; одъ постановѣ рады можна одкликати ся до Загальныхъ Зборѣвъ. Рѣшеня рады вписують ся до книги рѣшеня.

§. 31. Позичающій має выставити скриптъ довжний, подписанный нимъ самымъ, а наколи господарство, на котромъ господарить, есть записане на власность жѣнки, то має подписати ся жѣнка и два свѣдѣки. На скриптъ подписують ся такожъ и ручителѣ. Скриптъ переходуе ся въ касѣ ажъ до сплаты цѣлого довгу.

§. 32. Разомъ зъ позичкою одержитъ довжникъ книжочку въ докладнымъ описомъ, выпозичена сума и вызначенй речинцѣ сплатѣ. Кожда заплачена рата має тутъ вписувати ся и подтверждуватись подписами председателя и одного зъ скарбникѣвъ.

§. 33. Наколи довжникъ не платитъ вызначеной раты, має его рада товариства упомнути а по вѣсьмохъ дняхъ повторити упомнене. Наколи бы и се було безъ наслѣдкѣвъ, або наколи бы довжникъ намѣривъ продати свое господарство цѣле або часть его, має рада товариства старати ся наклонити довжника, щобы добровѣльно иншимъ способомъ забезпечивъ довгъ.

§. 34. Наколи бы довжникъ не хотѣвъ нѣякъ обезпечити своего довгу, тогдѣ має рада рѣшити, що зъ причины заходячого небезпеченства має довжникъ безпроволочно безъ взгляду на означенй раты заплатити цѣлый залагающій капиталъ. Такому рѣшеню рады поддае ся довжникъ безвзглядно вже черезъ саме принятие позички и зрѣкае ся зъ горы всякихъ замѣтѣвъ противъ нему. Наколи бы довжникъ не выколавъ сего рѣшеня, тогдѣ має председатель, увѣдомивши о томъ раду товариства, постарати ся забезпечити и стягнути цѣлу претенсiю въ дорозѣ права, при чѣмъ уживае ся поступованя сумаричного и дробного.

§. 35. Ручителѣ одповѣдають въ мѣру своего зобовязаня а въ процесѣ поддають ся такожъ сумаричному и дробному поступованю. Они мають платити заручену суму тогды, коли тои не можъ було зъ якихъ будь причинъ стягнути одъ властивого довжника.

§. 36. Дарувати позичку можуть лишь Загальнй Зборы, на що має запасти окреме рѣшене.

§. 37. Для певного переходаня маестку товариства має бути справлена скриня зъ трома замками, одъ котрой одинъ ключъ буде мати председатель, а зъ двохъ другихъ по одному кождый скарбникъ.

§. 38. Всѣ споры въ товариствѣ рѣшае безъ всякого дальшого одклику мировой судъ, до которого кожда сторона выбирае по двохъ судѣвъ, а зъ выбираютъ собѣ зверхника зъ рѣшающимъ голосомъ. Рѣшеня сего суду выконуе рада товариства и она выбирае такожъ судѣвъ мировыхъ, коли обжалована сторон два тыждѣ зволѣкае зъ выборомъ.

§. 39. Въ разѣ розвязаня товариства, переходить весь его мастокъ на бурсу Народного Дому въ Черновцахъ.

Переписка Редакціѣ и Администраціѣ.

Симъ числомъ кончимо другу третью III. рочника «Буковины» и просимо не зволѣкати зъ вырѣвнанемъ залеглостей означеныхъ на адресахъ сего числа. Чей хоть зъ концемъ року здогадують ся и тѣ п. т. читателѣ, що не заплатили ще доси анѣ крейцара, та надѣшлють той мізерный грѣшъ на такъ важке народне дѣло, якимъ оказала ся наша газетъ. — 6. поваркушъ «Додатку» розѣшлемо зъ слѣдующимъ числомъ; бо друкъ календаря ставъ на завадѣ его вчасному выпечатаню.

НОВІ КНИЖКИ.

«Библиотеки для молодѣжи» вышла книжочка 8., котра мѣститъ въ собѣ: «Отче нашъ!» (поезія Ю. Федьковича), «Левъ» (зъ образкомъ статья Єр. Пігуляка), «Ярмарокъ на мухи» (повѣсточка Федьковича), «Дещо зъ фізики» (О дѣлимости), «Заяць» (байка Федьковича), «Народнй приказки и прислѣвья» (М. Номиса), Загадка и одгадки? загадокъ и мудрѣшокъ. Цѣна цѣлого рочника «Библиотеки для молодѣжи» буде зъ концемъ року подвысшена, тому належить поспѣшати зъ предплатою, котра выноситъ теперъ ще лишь 1 зол. за цѣлый рочникъ т. е 12 книжочокъ.

Буковинскій иллюстрированный календаръ на рокъ 1888 вже на укѣнченю. Цѣна примѣрника 50 кр. Календаръ вышле ся только тымъ, що его напередъ заплатятъ або по крайной мѣрѣ замовлятъ. Зѣ взгляду на малый накладъ належить спѣшити зъ замовленемъ.

Администрація „Буковины“

выдала й розсылае

Статуты товариства „Власна Помѣчь“

то е

шпѣхлѣрѣвъ и касѣ позичковыхъ разомъ

по 30 кр. за 5 статутѣвъ зъ прозьбою.

За такую саму цѣну высылае ся и

СТАТУТЪ ЧИТАЛЕНЬ

въ 5 примѣрникахъ зъ прозьбою.

Выдае и за редакцію одвѣчае: Осипъ Ю. Гординскій-Федьковичъ.

Зъ печатнѣ Г. Чонна.